

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์ เรื่อง การดำเนินชีวิต
ของพุทธศาสนิกชน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

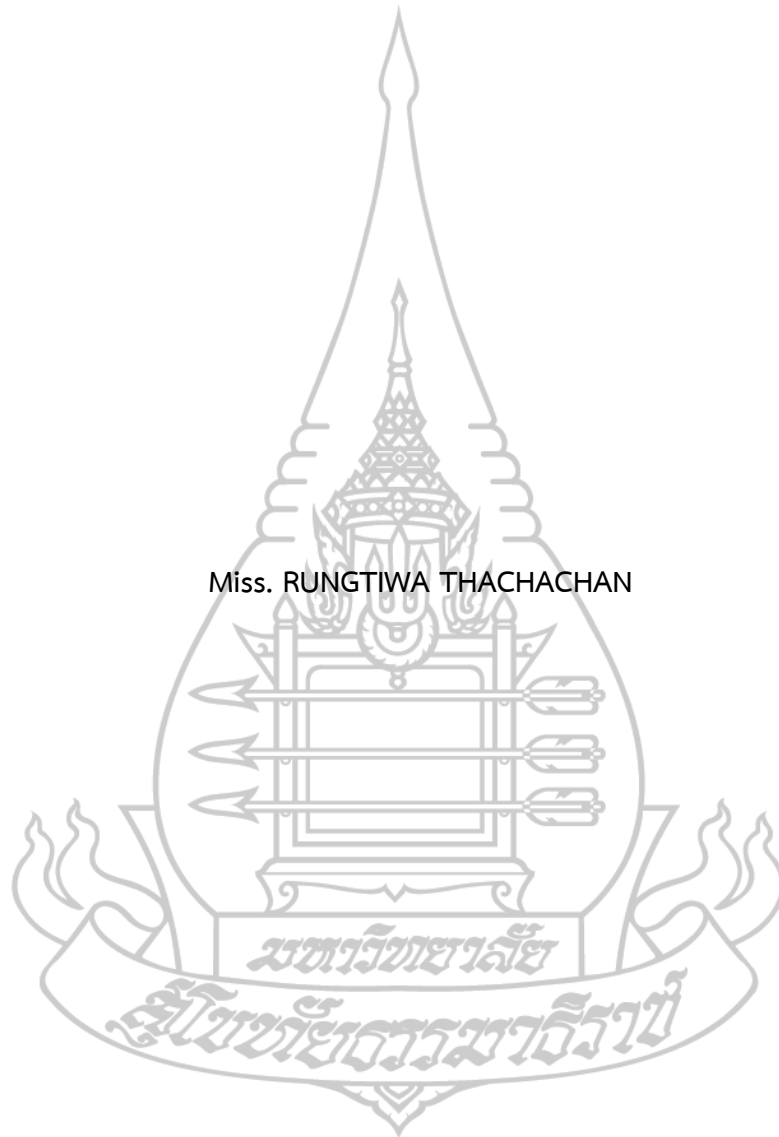

นางสาวรุ่งทิwa ฤาจาจัน

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2566

The Effects of Cooperative Learning Using Jigsaw Technique in the
Topic of Buddhist Conduct of Life on Learning Achievement of Grade 7
Students at Benchama Rajrangsarit School, Chachoengsao Province

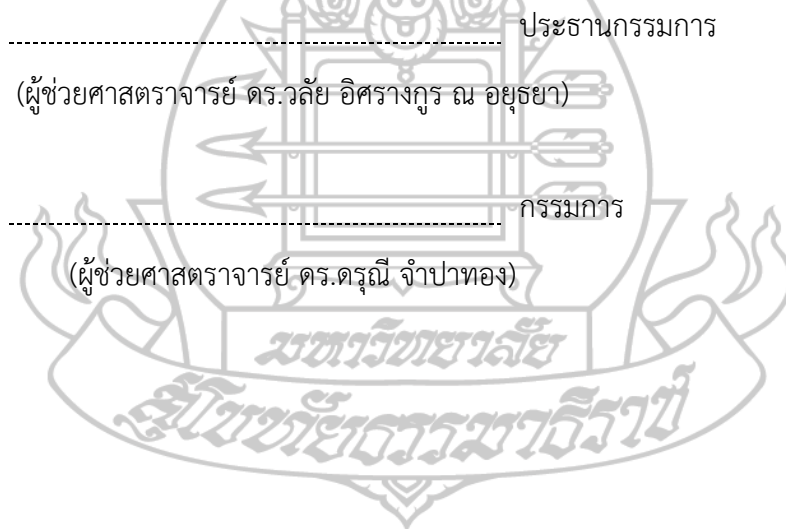
An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Curriculum and Instruction
School of Educational Studies Sukhothai Thammathirat Open University

2023

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์ เรื่อง การดำเนินชีวิต ของพุทธศาสนิกชน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
ชื่อและนามสกุล	นางสาวรุ่งทิภา ถาจาจัน
แขนงวิชา / วิชาเอก	หลักสูตรและการสอน
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ เรื่อง การดำเนินชีวิต ของ
พุทธศาสนิกชน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน
เบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
ผู้ศึกษา นางสาวรุ่งทิวา ถาจาจัน รหัสนักศึกษ 2632102154
ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา ปีการศึกษา 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน
ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัด
ฉะเชิงเทรา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่มเครื่องมือที่ใช้ใน
การวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ เรื่อง การดำเนินชีวิตของ
พุทธศาสนิกชน จำนวน 4 แผน รวม 11 คาบ และ 2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง
การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน มีความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.24 - 0.79 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่
ระหว่าง 0.24 - 0.79 และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.72 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน
ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สังคมศึกษา
มัธยมศึกษา

Independent Study title: “The Effects of Cooperative Learning Using Jigsaw Technique in the Topic of Buddhist Conduct of Life on Learning Achievement of Grade 7 Students at Benchama Rajrangsarit School, Chachoengsao Province”

Author: “Miss. RUNGTIWA THACHACHAN”; ID: “2632102154”;

Degree: Master of Education (Curriculum and Instruction)

Independent Study Advisor: Assistant Professor Dr. Walai Isarankura Na Ayudhaya;

Academic year: 2023

Abstract

The purpose of this Study was to compare the learning achievement before and after learning under Cooperative Learning Using Jigsaw Technique in the Topic of Buddhist Conduct of Life of Grade 7 Students at Benchama Rajrangsarit School, Chachoengsao Province.

The research sample consisted of 40 Grade 7 Students who Studied in the second semester of the academic year 2023 at Benchama Rajrangsarit School, Chachoengsao Province, obtained by cluster sampling. The research instruments were 1) 4 lesson plans for 11 periods under Cooperative Learning using Jigsaw Technique in the Topic of Buddhist Conduct of Life and 2) learning achievement tests in the topic of Buddhist Conduct of Life, with difficulty index between 0.24 – 0.79, and discrimination index between 0.24 - 0.79, and reliability coefficients of 0.72 Statistics employed for data analysis were the mean, standard deviation and t-test.

The research finding showed that the post-learning achievement in the topic of Buddhist Conduct of Life of the Students who learned under Cooperative Learning Using Jigsaw Technique was higher than their pre- learning counterpart achievement at the .05 level of statistical significance.

Keywords : Cooperative Learning Using Jigsaw Technique, Learning achievement, Social studies, Secondary Education

กิตติกรรมประกาศ

การทำการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำแนะนำต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา และติดตามการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ ครั้งนี้ตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดรุณี จำปาทอง กรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ให้เกียรติมาเป็นกรรมการสอบ และให้คำแนะนำที่ดีแก่ผู้ศึกษาเสมอมา

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาพิจารณาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย ตลอดจนให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

นอกจากนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณบิดา มารดา คณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อนนักศึกษา แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา

นางสาวรุ่งทิวา ถาจาจัน

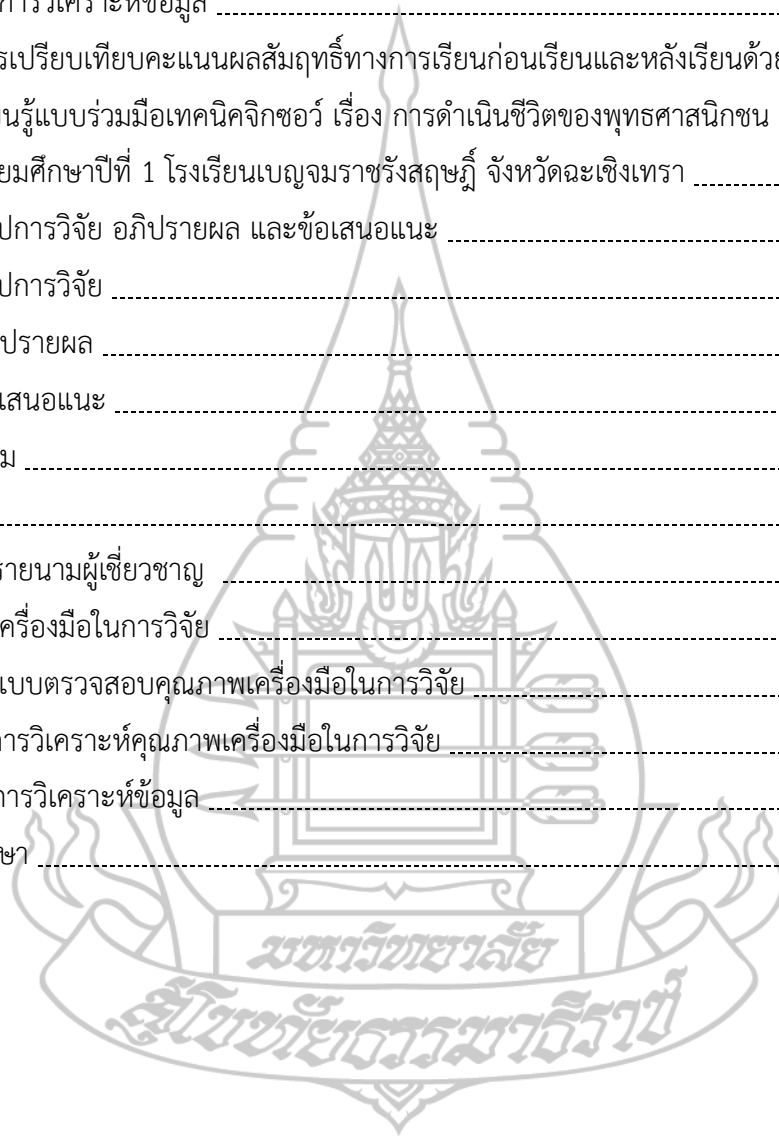

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	9
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	9
หลักสูตรสถานศึกษา	20
การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์	27
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	54
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	57
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	57
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล	60
การวิเคราะห์ข้อมูล	61

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการ เรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์ เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา	63
บทที่ 5 สรุปรการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	64
สรุปรการวิจัย	64
อภิปรายผล	65
ข้อเสนอแนะ	66
บรรณานุกรม	68
ภาคผนวก	73
ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ	74
ข เครื่องมือในการวิจัย	79
ค แบบตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย	125
ง การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือในการวิจัย	139
จ การวิเคราะห์ข้อมูล	150
ประวัติผู้ศึกษา	153

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ศาสนา ศิลปะและจริยธรรม มาตรฐาน ส 1.1	13
ตารางที่ 2.2 ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ศาสนา ศิลปะและจริยธรรม มาตรฐาน ส 1.2	16
ตารางที่ 2.3 โครงสร้างหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนเบญจมราชาลัยสภษฏี จังหวัดฉะเชิงเทรา	22
ตารางที่ 2.4 แผนการจัดการเรียนรู้	26
ตารางที่ 4.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน	63

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือหนึ่งที่สำคัญต่อมนุษย์ ถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญในการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น จนนำไปสู่การพัฒนา การต่อยอดความรู้ ส่งผลให้การศึกษาโดยภาพรวมเกิดความเจริญงอกงาม การที่นักเรียนจะมีความรู้และสามารถนำความรู้ไปใช้ในปัจจุบันได้นั้น ครูผู้สอนควรจะสร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนสนใจ มุ่งหาความชอบ ความถนัดและสร้างเครื่องมือให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้จริง (สุนทร โคตรบรรเทา, 2544) การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ถือว่าเป็นมิติใหม่ ของวงการศึกษาที่ทุกองค์กร ทั้งในระดับประเทศลงมาถึงระดับที่มีหน้าที่โดยตรงหรือที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ต่างก็ให้ความสำคัญและร่วมมือกันวางแผนการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีทักษะสำคัญ และจำเป็นบนพื้นฐานของคุณธรรมจริยธรรมในการอยู่ร่วมกันในสังคมโลก เป็นผู้ที่มีความคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพลเมืองโลก ร่วมมือกันสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษยและสภาพแวดล้อมในโลก

ซึ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เองก็มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจว่ามนุษย์ดำรงชีวิตอย่างไร ทั้งในด้านปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำรงชีวิต เป็นพลเมืองดีของ ประเทศชาติและสังคมโลก (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2551) นอกจากนี้ ยังมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาทักษะกระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจ อย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิต และมีส่วนร่วมในสังคมในฐานะพลเมืองดี สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านความรู้ในเนื้อหาสาระ ความคิดรวบยอด และหลักการสำคัญตามขอบเขตที่กำหนดไว้ในแต่ละระดับชั้น ในลักษณะบูรณาการด้านทักษะกระบวนการ เช่น ทักษะทางวิชาการ ทักษะทางสังคม ทักษะทางการสืบสวนสอบสวน ทักษะการสื่อสาร ทักษะการแสวงหาความรู้ การสืบค้น ด้านเจตคติและค่านิยมเกี่ยวกับประชาธิปไตยและความเป็นมนุษย์ เช่น รู้จักตนเอง พึ่งตนเอง เห็นคุณค่าของการทำงาน รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักการทำงานกลุ่ม ด้านการจัดการและการปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการทำงานเป็นกลุ่ม สามารถนำความรู้ ทักษะ ค่านิยมและเจตคติที่ได้รับ

การอบรมมาใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ว่าด้วยการอยู่ร่วมในสังคมที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม โดยสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ว่าด้วยแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี อารงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ซึ่งการสอนสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ก็คือ การสอนให้ผู้เรียนประพฤติตนเป็นคนดีตามศีลธรรม หลักคำสอนของศาสนา พระพุทธศาสนาจึงมีอิทธิพลต่อความเชื่อและค่านิยมของสังคมไทย เป็นแบบแผนความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและความประพฤติในชีวิตประจำวัน การเรียนการสอนพระพุทธศาสนาอาจกล่าวได้ว่า เป็นการพัฒนาค่านิยมที่ดีงามแก่เยาวชนไทยให้ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ทั้งนี้เพราะคำสอนทางศาสนามีส่วนช่วยสร้างจริยธรรมให้สังคม แต่มีไข่มุกมาจากศาสนาเพียงอย่างเดียวแต่รวมทั้งขนบธรรมเนียม ประเพณี และปรัชญาของนักปราชญ์คนสำคัญ ซึ่งมีส่วนสร้างจริยธรรมสำหรับเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต (พระเมธีธรรมภรณ์ 2544, อ้างถึงใน วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2554) นอกจากนี้ การจัดการศึกษาไม่ได้จัดเพียงเพื่อให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้เพียงอย่างเดียว ควรจัดให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทั้งความรู้ เกิดคุณธรรม จริยธรรม และสามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้ การเรียนรู้แบบอย่างการดำเนินชีวิตของพุทธสาวก และศาสนิกชนตัวอย่างผู้ที่มีจริยวัตรที่งดงามเพราะดำเนินชีวิตตามคำสอนของพระพุทธองค์ จะช่วยทำให้ผู้เรียนได้เห็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตที่ดีมีคุณค่า ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตของตนเอง เพื่อจะได้ดำรงชีวิตได้อย่างสงบสุข เพราะประเทศไทยมีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติและผสมผสานกลมกลืนกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความเจริญหรือความเสื่อมของพระพุทธศาสนาย่อมมีผลกระทบต่อสังคมไทยด้วย กล่าวคือ เมื่อบุคคลในสังคมมีคุณธรรมก็จะทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข แต่ในทางกลับกันถ้าผู้คนขาดคุณธรรม อยู่อย่างเอาตัวเอาเปรียบสังคมก็ย่อมเดือดร้อน ดังนั้นศาสนิกชนจึงมีหน้าที่ศึกษาหาความรู้ ปฏิบัติตามหลักธรรมและประเพณีพิธีกรรมทางศาสนาหรือส่งเสริมอุปถัมภ์ ประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อสาวกของศาสนาที่ตนนับถือ(วิทย์ วิศทเวทย์ และเสถียรพงษ์ วรรณปก, 2551) ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้ที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้เกิดคุณธรรม จริยธรรม และสามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้นั้น ครูผู้สอนจะต้องมีกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียน โดยเฉพาะการจัดการ

เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มและมีทักษะการคิดวิเคราะห์มากขึ้น

จากการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ผ่านมานักเรียนขาดทักษะการทำงานร่วมกันเป็นกระบวนการกลุ่ม ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในชั้นเรียนน้อย และนักเรียนไม่สนใจในการเรียน จึงทำให้นักเรียนไม่เข้าใจในเนื้อหา และส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน คือ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ทั้งจากคะแนนทดสอบหลังเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่า ผู้เรียนมีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยได้ศึกษารูปแบบวิธีการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่จะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ซึ่งการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์ โดยนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์เป็นรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในชั้นมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะต่าง ๆ สามารถทำงานร่วมกันเป็นกระบวนการกลุ่ม และเกิดการเรียนรู้ร่วมกันรวมทั้งช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น

จากการศึกษารูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์ เป็นรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ร่วมกันศึกษา เก็บข้อมูลและสามารถนำทักษะการคิดวิเคราะห์ การตั้งคำถาม มาบูรณาการกับรูปแบบดังกล่าวได้ กระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ รูปแบบนี้เป็นที่นิยมมากในรายวิชาที่ผู้เรียนต้องการเรียนเนื้อหาวิชาจากตำราเรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนช่วยเหลือกันและพึ่งพากันในกลุ่มมากขึ้น (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2558) และรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากเนื้อหาหลัก สามารถค้นคว้าเพิ่มเติมมาเล่าสู่กัน ฟังจนนำมาสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น ดังเช่นงานวิจัยของ เอกพันธ์ โห้พันธ์ (2558) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอว์ วิชาสังคมศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์ สูงกว่าก่อนเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ทักษะการทำงานร่วมกันด้านบทบาทการทำงานร่วมกันและด้านพฤติกรรมการทำงานร่วมกันของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอว์อยู่ในระดับมาก ดังนั้นการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์จึงเป็นกิจกรรมการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่งที่จะสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น โดยการจัดกิจกรรมกลุ่มของการเรียนแบบร่วมมือทำให้ผู้เรียนรู้จักการทำงานเป็นทีม ฝึกการพัฒนาความคิดรวบยอดหรือสร้างมโนทัศน์ในเรื่องที่เรียน ฝึกการฟัง การถ่ายโอนและเชื่อมโยงความรู้ (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2551) อีกทั้งเป็นการฝึกให้ผู้เรียนมีความ

รับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม มีหัวใจสำคัญคือการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นวิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ตลอดจนพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำมีเจตคติที่ดีทางสังคม เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเอง ได้รับความเพลิดเพลินขณะทำกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างกว้างขวาง ข้อดี ของการเรียนรู้แบบนี้ คือ ผู้เรียนมีความเอาใจใส่รับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่มร่วมกับสมาชิกอื่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันได้เรียนรู้ร่วมกัน ส่งเสริมให้ผู้เรียนผลัดกันเป็นผู้นำและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกการเรียนรู้ทักษะทางสังคมโดยตรง (เขาวลิต ชูกำแพง, 2551, อ้างถึงใน ภาณุพงศ์ แก้วบุญเรือง)

จากความเป็นมาข้างต้นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์ ซึ่งเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกันเป็นกระบวนการกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิด มีการช่วยเหลือกัน พัฒนาทักษะการทำงาน ทักษะทางสังคม และคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนและส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์มาใช้ในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชนเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์ เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

3. สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์ เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.1.1 ประชากร

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 11 ห้องเรียน นักเรียน 424 คน ซึ่งจัดห้องเรียนแบบคณะกรรมการ

4.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม

4.2 ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน 2 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่องการดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน จำนวน 11 ชั่วโมง ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

4.2.1 พุทธสาวก

- 1) พระมหากัสสปะ
- 2) พระอุบาลี

4.2.2 พุทธสาวกและพุทธสาวิกา

- 1) อนาถบิณฑิกะ
- 2) นางวิสาขา

4.2.3 ศาสนิกชนตัวอย่าง

- 1) พระเจ้าอโศกมหาราช
- 2) พระโสณะและพระอุตตระ

4.2.4 ชาตคน่ารู้

- 1) อัมพชาดก
- 2) ติตติรชาดก

4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

4.3.1 **ตัวแปรต้น** คือ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์

4.3.2 **ตัวแปรตาม** คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา เรื่องการดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 **การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ (JIGSAW I)** หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม สมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องมีความรับผิดชอบร่วมกัน รับฟังและเคารพความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มอย่างมีเหตุผล เพื่อให้ตนเองและสมาชิกในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ มีขั้นตอนกิจกรรมประกอบด้วย

5.1.1 ครูแบ่งเนื้อหาที่จะเรียนออกเป็นหัวข้อย่อย ๆ ให้เท่ากับจำนวนสมาชิกกลุ่ม

5.1.2 การจัดกลุ่มผู้เรียนให้มีความสามารถคละกัน เรียกว่า “กลุ่มบ้าน” แล้วมอบหมายให้สมาชิกแต่ละคนศึกษาในหัวข้อที่ต่างกัน

5.1.3 การจัดกลุ่มให้ผู้เรียนได้รับหัวข้อเดียวกันจากแต่ละกลุ่มมานั่งด้วยกันเพื่อทำงานและศึกษาร่วมกันในหัวข้อดังกล่าว เรียกว่า “กลุ่มเชี่ยวชาญ”

5.1.4 การจัดกลุ่มสมาชิกแต่ละคนออกจากกลุ่มเชี่ยวชาญและกลับไปกลุ่มเดิมของตน ผลัดกันอธิบาย เพื่อถ่ายทอดความรู้ที่ตนศึกษาให้เพื่อนฟังจนครบทุกหัวข้อ

5.1.5 ครูทดสอบเนื้อหาเรื่องการดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน แล้วให้คะแนนรายบุคคล

5.2 **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** หมายถึง ผลคะแนนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ รวมทั้งการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ได้แก่ ความจำ ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการประยุกต์ใช้

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ได้แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ เรื่องการดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน ซึ่งผู้สอนสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสาระอื่นในวิชาสังคมศึกษาได้

6.2 ได้ผลการวิจัยที่แสดงถึงประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 - 1.1 วิสัยทัศน์
 - 1.2 จุดหมาย
 - 1.3 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
 - 1.4 มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 - 1.5 มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ศาสนา ศิลปกรรมและจริยธรรม
 - 1.6 การวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
 - 1.7 คุณภาพผู้เรียน
2. หลักสูตรสถานศึกษา
3. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์
 - 3.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 3.2 เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 3.3 ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 3.4 ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์
 - 3.5 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์
 - 3.6 ประโยชน์ของการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 4.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 4.2 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 4.3 ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 4.4 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

- 4.5 การตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เรียนรู้โดยแบ่งเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาต้องเรียนเพราะเป็นวิชาที่ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันบนโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา โดยให้ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงามในด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการ ด้านเจตคติและค่านิยม ด้านการจัดการและการปฏิบัติ สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ จุดหมาย มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และคุณภาพผู้เรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

1.1 วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

1.2 จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1.2.1 มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2.2 มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต

1.2.3 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย

1.2.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

1.2.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

1.3 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1.3.1 ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกและทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

1.3.2 ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

1.3.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

1.3.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

1.3.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสารการทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม

1.3.6 การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนรู้

1.3.7 มีความรู้ ทักษะในการเรียนรู้ ควบคู่กับการพัฒนาคุณธรรม

1.4 มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เพื่อเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมไว้ จำนวน 11 มาตรฐาน โดยจัดแบ่งเป็น 5 สาระย่อย ดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดีและดำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่นศรัทธา และดำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส.3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

มาตรฐาน ส.3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

1.5 มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม

สาระการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม ว่าด้วยแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติ ในการพัฒนาตนเองและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเอง อยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้กำหนด มาตรฐานการเรียนรู้ ไว้จำนวน 2 มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด จำนวน 16 ตัวชี้วัด โดยมีรายละเอียดดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกัน

อย่างสันติสุข โดยมีรายละเอียดตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ ศีลธรรมและจริยธรรม ดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ตารางที่ 2.1 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ ศีลธรรมและจริยธรรม มาตรฐาน ส 1.1

ชั้น	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ม.1	ส 1.1 ม 1/1	อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศไทย	- การสังคายนา - การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย
	ส 1.1 ม 1/2	วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสังคมไทย รวมทั้งการพัฒนาตนและครอบครัว	ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทยในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติ - สถาบันหลักของสังคมไทย - สภาพแวดล้อมที่กว้างขวางและครอบคลุมสังคมไทย - การพัฒนาตนและครอบครัว
	ส 1.1 ม 1/3	วิเคราะห์พุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงบำเพ็ญทุกรกิริยาหรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	สรุปและวิเคราะห์พุทธประวัติ - ประสูติ - เทวทูต 4 - การแสวงหาความรู้ - การบำเพ็ญทุกรกิริยา
	ส 1.1 ม 1/4	วิเคราะห์และประพาดิตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด	พุทธสาวก พุทธสาวิกา - พระมหากัสสปะ - พระอุบาลี - อนาถปิณฑิกะ - นางวิสาขา

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ชั้น	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ม.1			ชาดก - อัมพชาดก - ติตติรชาดก ศาสนิกชนตัวอย่าง - พระเจ้าอโศกมหาราช - พระโสมณะและพระอุตตระ
ส 1.1 ม 1/5	อธิบายพุทธคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด เห็นคุณค่าและนำไปพัฒนา แก้ปัญหาของตนเองและครอบครัว		พระรัตนตรัย - พุทธคุณ 9 อริยสัจ 4 - ทุกข์ (ธรรมที่ควรรู้) - ชั้น 5 - ชาติ 4 - สมุทัย (ธรรมที่ควรละ) - หลักกรรม - ความหมายและคุณค่า - อบายมุข 6 - นิโรธ (ธรรมที่ควรบรรลุ) - สุข 2 (กายิก, เจตสิก) - คิหิสุข - มรรค (ธรรมที่ควรเจริญ) - ไตรสิกขา - กรรณฐาน 2 - ปธาน 4 - โภค 3 - มงคล 38 - ไม่คบคนพาล

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ชั้น	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ม.1			<ul style="list-style-type: none"> - คบบัณฑิต - บูชาผู้ควรบูชา พุทธศาสนสุภาษิต <ul style="list-style-type: none"> - ย เว เสวติ ตาทิโส (คบคนเช่นใดเป็นคนเช่นนั้น) <ul style="list-style-type: none"> - อตตนา โจทยตตานิ (จงเตือนตน ด้วยตน) <ul style="list-style-type: none"> - นิสมม กรณิ เสยโย (ใคร่ครวญก่อนทำจึงดี) <ul style="list-style-type: none"> - ทุรวาสา ฆรา ทุกขา (เรือนที่ครองไม่ตึ้นนำทุกข์มาให้)
ส 1.1 ม 1/6	เห็นคุณค่าของการพัฒนาจิตเพื่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการคือวิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม และวิธีคิดแบบคุณ-โทษและทางออกหรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ		โยนิโสมนสิการ <ul style="list-style-type: none"> - วิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม - วิธีคิดแบบคุณ-โทษและทางออก
ส 1.1 ม 1/7	สวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิต และเจริญปัญญาด้วยอานาปานสติหรือตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด		สวดมนต์แปลและแผ่เมตตา <ul style="list-style-type: none"> - วิธีปฏิบัติและประโยชน์ของการบริหารจิตและเจริญปัญญา การฝึกบริหารจิตและเจริญปัญญาตามหลักสติปัฏฐานเน้นอานาปานสติ - นำวิธีการบริหารจิตและเจริญปัญญาไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ชั้น	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ม.1	ส 1.1 ม 1/8	วิเคราะห์และปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือในการดำรงชีวิตแบบพอเพียง และดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข	หลักธรรม (ตามสาระการเรียนรู้ข้อ 5)
	ส 1.1 ม 1/9	วิเคราะห์เหตุผล ความจำเป็นที่ทุกคนต้องศึกษาเรียนรู้ศาสนาอื่นๆ	- ศาสนิกชนของศาสนาต่าง ๆ มีการประพฤติปฏิบัติตนและวิถีการดำเนินชีวิตแตกต่างกันตามหลักความเชื่อและคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ
	ส 1.1 ม 1/10	ปฏิบัติตนต่อศาสนิกชนอื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม	- การปฏิบัติอย่างเหมาะสมต่อศาสนิกชนอื่น ในสถานการณ์ต่าง ๆ
	ส 1.1 ม 1/11	วิเคราะห์การกระทำของบุคคลที่เป็นแบบอย่างด้านศาสนสัมพันธ์และนำเสนอแนวทางการปฏิบัติของตนเอง	- ตัวอย่างบุคคลในท้องถิ่นหรือประเทศที่ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างด้านศาสนสัมพันธ์หรือมีผลงานด้านศาสนสัมพันธ์

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ โดยมีรายละเอียดตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม ดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ตารางที่ 2.2 ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรม มาตรฐาน ส 1.2

ชั้น	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ม.1	ส 1.2 ม 1/1	บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ	- การบำเพ็ญประโยชน์และการบำรุงรักษาวัด

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ชั้น	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ม.1	ส 1.2 ม 1/2	อธิบายจริยวัตรของสาวกเพื่อเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติและปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อสาวกของศาสนาที่ตนนับถือ	วิถีชีวิตของพระภิกษุบทบาทของพระภิกษุในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เช่น การแสดงธรรมปาฐกถาธรรม การประพฤติตนให้เป็นแบบอย่าง การปฏิบัติตนที่เหมาะสม <ul style="list-style-type: none"> - การเข้าพบพระภิกษุ - การแสดงความเคารพ - การประนมมือ การไหว้ การกราบ - การเคารพพระรัตนตรัย - การฟังเจริญพระพุทธมนต์ - การฟังสวดพระอภิธรรม - การฟังพระธรรมเทศนา
	ส 1.2 ม 1/3	ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่าง ๆ ตามหลักศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	- ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อเพื่อนตามหลักพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ
	ส 1.2 ม 1/4	จัดพิธีกรรม และปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรมได้ถูกต้อง	- การจัดโต๊ะหมู่บูชา แบบหมู่ 4 หมู่ 5 หมู่ 7 หมู่ 9 - การจุดธูปเทียน การจัดเครื่องประกอบโต๊ะหมู่บูชา - คำอาราธนาต่าง ๆ
	ส 1.2 ม 1/5	อธิบายประวัติ ความสำคัญและปฏิบัติตนในวันสำคัญทางศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนดได้ถูกต้อง	- ประวัติและความสำคัญของวันธรรมสวนะ วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันเทโวโรหณะ - ระเบียบพิธี พิธีเวียนเทียน การปฏิบัติตนในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา วันอาสาฬหบูชา และวันธรรมสวนะ

1.6 การวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ประสบผลสำเร็จนั้นผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนา และประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ มีรายละเอียดดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

1.6.1 การประเมินระดับชั้นเรียน

การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอ ในการจัดการเรียนการสอนใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงงาน การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมิน ในกรณีที่ไม่ว่างตัวชี้วัดให้มีการสอนซ่อมเสริม การประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนด้วย โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

1.6.2 การประเมินระดับสถานศึกษา

การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินที่สถานศึกษาดำเนินการเพื่อตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีจุดพัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติ

1.6.3 การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา

การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อมูล

พื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาระความรับผิดชอบ สามารถดำเนินการโดยประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยข้อสอบมาตรฐานที่จัดทำและดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัดในการดำเนินการจัดสอบ

1.6.4 การประเมินระดับชาติ

การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมิน ผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ

1.7 คุณภาพผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดคุณภาพผู้เรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในระดับมัธยมศึกษา ดังนี้ (สำนักวิชาการและ

1.7.1 จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1) มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของโลก โดยการศึกษาประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก เพื่อพัฒนาแนวคิดเรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2) มีทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นนักคิดอย่างมีวิจารณญาณ ได้รับการพัฒนาแนวคิด และขยายประสบการณ์ เปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก ได้แก่ เอเชีย โอเชียเนีย แอฟริกา ยุโรป อเมริกาเหนือ อเมริกาใต้ ในด้านศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ และสังคมศาสตร์

3) รู้และเข้าใจแนวคิดและวิเคราะห์เหตุการณ์ในอนาคต สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตและวางแผนการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม

1.7.2 จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

1) มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของโลกอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

2) เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา ที่ตนนับถือ รวมทั้งมีค่านิยมอันพึงประสงค์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งมีศักยภาพเพื่อการศึกษาต่อในขั้นสูงตามความประสงค์ได้

3) มีความรู้เรื่องภูมิปัญญาไทย ความภูมิใจในความเป็นไทย ประวัติศาสตร์ของชาติไทย ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

4) มีนิสัยที่ดีในการบริโภค เลือกรับและตัดสินใจบริโภคได้อย่างเหมาะสม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมไทยและสิ่งแวดล้อม มีความรักท้องถิ่นและประเทศชาติ มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับสังคม

5) มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งนำตนเองได้ และสามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ในสังคมได้ตลอดชีวิต

จากคุณภาพผู้เรียนที่ระบุไว้ในข้างต้นนั้น สรุปได้ว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ควบคู่กับคุณธรรม จริยธรรม สามารถนำ กระบวนการและทักษะต่าง ๆ ที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต ตลอดจนมีค่านิยมและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งมีศักยภาพเพื่อการศึกษาต่อใน ขั้นสูงตามความประสงค์ได้

2. หลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พุทธศักราช 2561 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จัดทำขึ้นตามแนวทางที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และตามมาตรา 27 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่กำหนดให้สถานศึกษามีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษาตาม วัตถุประสงค์ที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ซึ่งหลักสูตรโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ ประกอบด้วย อัตลักษณ์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย โครงสร้างของหลักสูตร โดยหลักการของหลักสูตร สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทราได้ดำเนินการภายใต้กรอบ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมีรายละเอียดดังนี้ (หลักสูตรโรงเรียน เบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา, 2561)

2.1 อัตลักษณ์

การเรียนเด่น ลูกเบญจมราชรังสฤษฎิ์

2.2 ปรัชญาของโรงเรียน

สุชา สงฺขส สามคคี (ความพร้อมเพียงแห่งหมู่คณะนำมาซึ่งความสุข)

2.3 วิสัยทัศน์

การเรียนเด่น เป็นคนดี มีความสุข สนุกกับกิจกรรมสร้างสรรค์ ก้าวทันมาตรฐานสากล

2.4 พันธกิจ

2.4.1 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศด้านวิชาการเทียบเคียงมาตรฐานสากล

2.4.2 พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสิ่งเสพติด

2.4.3 พัฒนาระบบกิจกรรมนักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสค้นพบและพัฒนา ศักยภาพของตนในทุกด้าน

2.4.4 พัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4.5 พัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีคุณภาพ โดยการมีส่วนร่วมของบุคคลและทุกภาคส่วน

2.4.6 พัฒนาสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และกลมกลืนอุปนิสัยของนักเรียน

2.5 เป้าหมาย

นักเรียนของโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ทุกคน เป็นผู้ที่ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่สมบูรณ์ ปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางศาสนาที่นับถือ มีค่านิยมที่ดีงาม มีทักษะในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานความเป็นไทย

นอกจากนี้สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

2.6 โครงสร้างหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 – 3)

โครงสร้างหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (หลักสูตรโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา, 2561)

ตารางที่ 2.3 โครงสร้างหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ชั้น ชั้น	ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2	
	รายวิชาพื้นฐาน	หน่วยกิต (ชั่วโมง)	รายวิชาพื้นฐาน	หน่วยกิต (ชั่วโมง)
ม.1	ส21101 สังคมศึกษาพื้นฐาน 1	1.5 (60)	ส21102 สังคมศึกษาพื้นฐาน 2	1.5 (60)
	ส21103 ประวัติศาสตร์ 1	0.5 (20)	ส21104 ประวัติศาสตร์ 2	0.5 (20)
ม.2	ส22101 สังคมศึกษาพื้นฐาน 3	1.5 (60)	ส22102 สังคมศึกษาพื้นฐาน 4	1.5 (60)
	ส22103 ประวัติศาสตร์ 3	0.5 (20)	ส22104 ประวัติศาสตร์ 4	0.5 (20)
ม.3	ส23101 สังคมศึกษาพื้นฐาน 5	1.5 (60)	ส23102 สังคมศึกษาพื้นฐาน 6	1.5 (60)
	ส23103 ประวัติศาสตร์ 5	0.5 (20)	ส23104 ประวัติศาสตร์ 6	0.5 (20)
รวมเวลาเรียน		6.0 (240)	รวมเวลาเรียน	6.0 (240)
ชั้น	ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2	
	รายวิชาเพิ่มเติม	หน่วยกิต (ชั่วโมง)	รายวิชาเพิ่มเติม	หน่วยกิต (ชั่วโมง)
ม.1	ส20288 ภูมิศาสตร์ประเทศไทย	0.5 (20)	ส20289 ภูมิศาสตร์สิ่งแวดล้อม	0.5 (20)
ม.2	ส20290 ภูมิศาสตร์กายภาพ 1	0.5 (20)	ส20291 ภูมิศาสตร์กายภาพ 2	0.5 (20)
ม.3	ส20292 ภูมิศาสตร์วัฒนธรรม	0.5 (20)	ส20293 ภูมิศาสตร์เทคนิค	0.5 (20)
รวมเวลาเรียน		1.5 (60)	รวมเวลาเรียน	1.5 (60)
รวมเวลาเรียนทั้งหมด 3 หน่วยกิต จำนวน 120 ชั่วโมง				

จากโครงสร้างหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมระดับชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 – 3) ดังที่กล่าวมาข้างต้น โรงเรียนได้มีการจัดทำรายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน 2
รหัสวิชา ส21102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีคำอธิบายรายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน 2 สาระศาสนา

ศีลธรรม จริยธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.7 คำอธิบายรายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คำอธิบายรายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน 2 สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (หลักสูตรโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา, 2561)

คำอธิบายรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
รายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน 2 (สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม)	รหัสวิชา ส 21102
ภาคเรียนที่ 2	เวลา 30 ชั่วโมง

ศึกษา วิเคราะห์ ความหมายและความสำคัญของการทำสังคายนา การเผยแผ่พระพุทธศาสนา เข้าสู่ประเทศไทย ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทย พระพุทธศาสนากับการพัฒนาตนและครอบครัว พุทธประวัติ ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกา และศาสนิกชนตัวอย่าง ชาดก พระรัตนตรัย วิเคราะห์และปฏิบัติตนตามหลักธรรมที่ควรรู้ (ชั้น 5) หลักธรรมที่ควรละ (กรรม อบายมุข 6) หลักธรรมที่ควรบรรลุ (สุข 2 คิหิสุข) หลักธรรมที่ควรเจริญ (มรรค 8 ไตรสิกขา กรรมฐาน 2 ปธาน 4 โภคัล 3 มงคล) พุทธศาสนสุภาษิต หน้าทีชาวพุทธ มารยาทชาวพุทธ มิตรแท้ - มิตรเทียม วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา การกล่าวคำอาราธนา การบริหารจัดการ การเจริญปัญญาโดยการคิดแบบโยนิโมหสิการ ศาสนสัมพันธ์ และตัวอย่างบุคคลที่เป็นแบบอย่างทางด้านศาสนสัมพันธ์

โดยใช้กระบวนการคิด กระบวนการสืบค้นข้อมูล กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการกลุ่ม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา

เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต นำไปพัฒนาแก้ปัญหาของตนเองและครอบครัว มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะและสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.1/1 ม.1/2 ม.1/3 ม.1/4 ม.1/5 ม.1/6 ม.1/7 ม.1/8 ม.1/9 ม.1/10 ม.1/11

ส 1.2 ม.1/1 ม.1/2 ม.1/3 ม.1/4 ม.1/5

รวม 16 ตัวชี้วัด

2.8 โครงสร้างรายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

โครงสร้างรายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน 2 สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวน 30 ชั่วโมง ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (หลักสูตรโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา, 2561)

โครงสร้างรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

รายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน 2 สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

รหัสวิชา ส 21102

ภาคเรียนที่ 2

เวลา 30 ชั่วโมง

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
1	ประวัติ ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา และพุทธประวัติ	ส 1.1 ม.1/1 ม.1/2 ม.1/3	พระพุทธศาสนาได้เผยแผ่เข้าสู่ประเทศไทย ทำให้พระพุทธศาสนา เป็นศาสนาประจำชาติไทย เป็นสถาบันหลักของสังคมไทย และมีผลต่อสภาพแวดล้อมในสังคมไทย รวมทั้งการพัฒนาตนและครอบครัว พุทธประวัติ ซึ่งเป็นเรื่องราวต่าง ๆ ของพระพุทธเจ้า	3
2	พระสาวก ศาสนิกชน ตัวอย่าง และ ชาดก	ส 1.1 ม.1/4	การศึกษาประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า ศาสนิกชนตัวอย่าง ย่อมทำให้ได้ข้อคิด สำคัญเกี่ยวกับการประพฤติตน และ คุณธรรมอันเป็นแบบอย่างของท่าน ซึ่งทุกคนควรนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต	11
3	หลักธรรมทาง พระพุทธศาสนา	ส 1.1 ม.1/5	ข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4 เป็นหลัก สำคัญในการดำเนินชีวิตที่นำไปสู่ความพ้นทุกข์ หรือหมดปัญหา ซึ่งชาวพุทธทุกคน	4

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
			ควรมีจิตสำนึกในพุทธคุณ และปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการพัฒนา แก้ปัญหาของตนเองและครอบครัว	
4	พุทธศาสนสุภาษิต	ส 1.1 ม.1/5	พุทธศาสนสุภาษิต เป็นข้อธรรมสำคัญที่มีข้อคิดเตือนใจบุคคลให้นำไปเป็นหลักในการปฏิบัติตนในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม	2
5	หน้าที่ชาวพุทธ และมารยาท ชาวพุทธ	ส 1.2 ม.1/1 ม.1/2 ม.1/3	ชาวพุทธทุกคนควรบำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของพระพุทธศาสนา ปฏิบัติตนต่อสาวกของพระพุทธศาสนาและบุคคลต่าง ๆ ตามหลักพระพุทธศาสนาอย่างเหมาะสม โดยยึดถือพระจริยวัตรของพระสงฆ์สาวกเป็นแบบอย่าง	3
6	วันสำคัญทาง พระพุทธศาสนา และศาสนพิธี	ส 1.2 ม.1/4 ม.1/5	วันสำคัญทางพระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อศาสนิกชนทุกคน ซึ่งชาวพุทธจะต้องกล่าวคำอาราธนาต่าง ๆ เข้าร่วมพิธีกรรมและปฏิบัติตนในศาสนพิธี และพิธีกรรมของพระพุทธศาสนาได้อย่างถูกต้อง	3
7	การบริหารจิตและ การเจริญปัญญา	ส 1.1 ม.1/6 ม.1/7	การสวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิต และเจริญปัญญาด้วยอานาปานสติ และการคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม วิธีคิดแบบคุณ-โทษ และทางออกนั้น เป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาจิตเพื่อการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง	2

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
8	ศาสนสัมพันธ์	ส 1.1 ม.1/8 ม.1/9 ม.1/10 ม.1/11	การปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางศาสนาที่ ตนนับถือในการดำรงชีวิตแบบพอเพียง และปฏิบัติตนต่อศาสนิกชนอื่นได้ อย่างเหมาะสม การเรียนรู้ศาสนาอื่น ๆ และการกระทำของบุคคลที่เป็นแบบ อย่างด้านศาสนสัมพันธ์ ย่อมส่งผลต่อการ อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข	2
รวม				30

จากโครงสร้างรายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน 2 สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรมดังที่กล่าว
มาข้างต้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง พุทธประวัติ พระสาวก ศาสนิกชนตัวอย่าง
และชาดก และตัวชี้วัดที่ ส 1.1 ม.1/4 วิเคราะห์และประพจน์ตามแบบอย่างการดำเนินชีวิต
และข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกตัวอย่างตามที่กำหนด มาจัดทำเป็นแผนการเรียน
การสอน เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน โดยมีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์
เพื่อใช้ในการทำวิจัย เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้
4 แผน รวมจำนวนทั้งหมด 11 ชั่วโมง ดังนี้

ตารางที่ 2.4 แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	เรื่อง	จำนวนชั่วโมง
1	พุทธสาวก - พระมหากัสสปะ - พระอุบาลี	3
2	พุทธสาวกและพุทธสาวิกา - อนาถบิณฑิกะ - นางวิสาขา	3

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	เรื่อง	จำนวนชั่วโมง
3	ศาสนิกชนตัวอย่าง - พระเจ้าอโศกมหาราช - พระโสมณะและพระอุตตรระ	3
4	ชาตคน่ารู้ - อัมพชาตค - ติตติรชาตค	2
รวม		11

3. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์

3.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

จากการศึกษามีนักวิชาการได้อธิบายและให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ดังนี้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542) ให้ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ว่าเป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน ให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน โดยแต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และความสำเร็จของกลุ่มความสำเร็จของแต่ละบุคคลถือเป็นความสำเร็จของกลุ่ม

จันทรา ตันติพิงศานุรักษ์ (2543, อ้างถึงใน ศิริธร เขาวรรณชื่น, 2556) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการพัฒนานักเรียนในด้านวิชาการ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งเป็นการส่งเสริมทักษะทางสังคมให้กับนักเรียน โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มย่อยลงมือปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันจนประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของการเรียนร่วมกันทุกคน

สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ (2545, อ้างถึงใน อรทัย กินริยศ, 2556) ได้ให้ความหมายว่าการเรียนแบบร่วมมือ (CL) เป็นวิธีการเรียนที่มีการจัดกลุ่มการทำงานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเพิ่มพูนแรงจูงใจทางการเรียน การเรียนแบบร่วมมือไม่ใช่วิธีการจัดนักเรียนเข้ากลุ่มรวมกันแบบธรรมดา แต่เป็นการรวมกลุ่มแบบมีโครงสร้างที่ชัดเจน กล่าวคือ สมาชิกแต่ละคนในทีมจะมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในการเรียนรู้และสมาชิกทุกคนจะได้รับการกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ เพื่อที่จะช่วยเหลือและเพิ่มพูนการเรียนรู้ของสมาชิกในทีม

ทองเวียน ภาวรงค์ (2547) สรุปลว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การเรียนรู้ที่ผู้เรียน มีปฏิสัมพันธ์และร่วมมือกันรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนในกลุ่ม เพื่อให้เกิดความสำเร็จจากการจัด สภาพแวดล้อมในชั้นเรียน

ทศนา เขมมณี (2548) การเรียนรู้แบบร่วมมือ ให้ความหมายว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อยโดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ 3 - 6 คน ช่วยกันเรียนรู้ เพื่อไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม

วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา (2559) ได้กล่าวถึง การเรียนแบบร่วมมือ (cooperative learning) เป็นการทำงานเป็นกลุ่มย่อย ทุกคนได้เรียนรู้ร่วมกัน และต้องทำงานให้บรรลุจุดประสงค์ร่วมกัน ทุกคนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน การเรียนแบบร่วมมือคำนึงถึงสมรรถนะของแต่ละบุคคล ทุกคนมีความสำคัญต่อ กลุ่มและทุกคนมีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกัน

สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมทำกิจกรรมในชั้นเรียน โดยจะแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเพื่อศึกษาความรู้ตามที่ได้รับมอบหมาย

3.2 เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การเรียนรู้แบบร่วมมือมีเทคนิควิธีที่หลากหลายแตกต่างกันออกไป จากการศึกษา มีนักวิชาการได้กล่าวถึงเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ ไว้ดังนี้

เทคนิคที่นำมาใช้ในการเรียนรู้แบบร่วมมือมีหลายวิธี วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545, อ้างอิงใน ศุภลักษณ์ ทองจีน, 2560) ได้แนะนำไว้ดังนี้

1. ปริศนาความคิด (Jigsaw) เป็นเทคนิคที่สมาชิกในกลุ่มแยกย้ายกันไปศึกษาความรู้ ในหัวข้อเนื้อหาที่แตกต่างกัน แล้วกลับเข้ากลุ่มมาถ่ายทอดความรู้ที่ได้มาให้สมาชิกในกลุ่มฟัง ผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันเข้ากลุ่มร่วมกัน เรียกว่า กลุ่มบ้าน (Home Group) สมาชิกในกลุ่มบ้านจะรับผิดชอบ ศึกษาหัวข้อที่แตกต่างกัน แล้วแยกย้ายไปเข้ากลุ่มใหม่ในหัวข้อเดียวกัน กลุ่มใหม่นี้เรียกว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group)

2. กลุ่มร่วมมือการแข่งขัน (Teams – Games – Tournament : TGT) เทคนิคกลุ่มร่วมมือการแข่งขัน เป็นกิจกรรมที่สมาชิกในกลุ่มเรียนรู้เนื้อหาสาระจากผู้สอนด้วยกัน แล้วแต่ละคนแยกย้ายไปแข่งขันทดสอบความรู้ คะแนนที่ได้ของแต่ละคนจะนำมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม ทีมที่ได้คะแนนรวมสูงสุดถือว่าเป็นทีมชนะเลิศ

3. กลุ่มร่วมมือช่วยเหลือ (Team Assisted Individualization : TAI) เป็นการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้สมาชิกแต่ละคนได้แสดงความสามารถเฉพาะตนก่อน แล้วจึงจับคู่ตรวจสอบกันและกัน ช่วยเหลือกันทำใบงานจนสามารถผ่านได้ ต่อจากนั้นจึงนำคะแนนของแต่ละคนมารวมเป็นคะแนนของกลุ่ม

4. กลุ่มสืบค้น (Group Investigation : GI) เป็นเทคนิคการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการศึกษา ค้นคว้า แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยผู้สอนแบ่งเนื้อหาเป็นหัวข้อย่อย แต่ละกลุ่มศึกษา กลุ่มละ 1 หัวข้อ เมื่อพร้อมผู้เรียนจะนำเสนอผลงานที่ละกลุ่ม แล้วร่วมกันประเมินผลงาน

5. กลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน (Learning Together: LT) เป็นเทคนิคการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้สมาชิกในกลุ่มได้รับผิดชอบ มีบทบาทหน้าที่ทุกคน เช่น เป็นผู้อ่าน เป็นผู้จัดบันทึก เป็นผู้รายงานนำเสนอ เป็นต้น

6. กลุ่มร่วมกันคิด (Numbered Heads Together: NHT) กิจกรรมนี้เหมาะสำหรับการทบทวนหรือตรวจสอบความรู้ ความเข้าใจ สมาชิกกลุ่มจะประกอบด้วยผู้เรียนที่มีความสามารถเก่ง ปานกลาง และอ่อนคละกัน จะช่วยกันค้นคว้าเตรียมตัวตอบคำถามที่ผู้สอนจะทดสอบ ผู้สอนจะเรียกสมาชิกกลุ่มให้ตอบทีละคน แล้วนำคะแนนของแต่ละคนมารวมเป็นคะแนนของกลุ่ม

7. กลุ่มร่วมมือ (Co - op Co - op) กลุ่มร่วมมือเป็นเทคนิคการทำงานกลุ่มวิธีหนึ่ง โดยสมาชิกในกลุ่มที่มีความสามารถและความถนัดแตกต่างกัน ได้แสดงบทบาทตามหน้าที่ที่ตนถนัดอย่างเต็มที่ ทำให้งานประสบความสำเร็จ

8. เทคนิคแบ่งปันความสำเร็จ (STAD : Student Teams Achievement Division) พัฒนามาจากเทคนิคการจัดการแข่งขัน (TGT) มีการร่วมมือกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ทุกคนจะต้องพัฒนาความรู้ของตนเองในเรื่องที่ผู้สอนกำหนด ซึ่งจะมีการช่วยเหลือให้ความรู้ให้แก่กัน มีการทดสอบความรู้เป็นรายบุคคลแทนการแข่งขันและรวมคะแนนเป็นกลุ่ม

Johnson, Johnson และ Holubec (1994, อ้างอิงใน วิลลาวัลย์ สุคำภา, 2551) ว่าในการเรียนแบบร่วมมือมีลักษณะการจัดกลุ่มอยู่ 3 แบบคือ

1. Informal Cooperative Learning Group การจัดกลุ่มแบบนี้เป็นการจัดกลุ่มแบบชั่วคราว เป็นกิจกรรมที่ครูต้องการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในสิ่งที่ครูกำลังสอน ด้วยการปรึกษาหารือร่วมแสดงความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ ที่นั่งอยู่ข้าง ๆ ใกล้ ๆ กัน ร่วมกันทำงานในเวลาสั้น ๆ แล้วสลายกลุ่มกลับสู่สภาพปกติฟังครูสอนต่อไป การจัดกลุ่มแบบ Informal Group นี้ มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนให้ความสนใจในสิ่งที่เรียนร่วมกัน

2. Formal Cooperative Learning Group โดยทั่วไป การเรียนแบบร่วมมือนิยมจัดกลุ่มแบบนี้มาก เป็นการจัดกลุ่มที่ต้องการให้ผู้เรียนที่มีความสามารถหลากหลายได้มาทำงานช่วยเหลือกันทำงานด้วยกันทั้งเพศหญิงและเพศชาย ในความเป็นจริง การจัดกลุ่มแบบนี้ก็มีได้ยุ่งยากอะไร เพียงครูอาศัยประสบการณ์ที่รู้จักภูมิหลังและความสามารถของผู้เรียนมาก่อน ก็สามารถจัดแยกผู้เรียนให้กระจายไปอยู่กลุ่มต่าง ๆ ได้

3. Base Group ลักษณะการจัดกลุ่มแบบนี้มีได้เกี่ยวข้องกับเรื่องการเรียนรู้การสอนโดยตรง นักการศึกษาที่สนใจในเรื่องการเรียนแบบร่วมมือ มีความเชื่อว่าการให้ผู้เรียนมีการพึ่งพาและช่วยเหลือกันจนนำไปสู่ความสำเร็จของกลุ่ม จนผู้เรียนมีทักษะในการทำงานกลุ่ม และมีความสามารถ

ที่จะอยู่รวมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นลำพังเพียงการจัดการเรียน การสอนในห้องที่เน้นให้ ผู้เรียนเรียนรวมกันเท่านั้นไม่เพียงพอ แต่จะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียน ได้ซึมซับเรื่องเหล่านี้ให้เห็น เป็นชีวิตประจำวันด้วย

สรุปได้ว่า เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในชั้นเรียนหรือ ร่วมมือกันในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียน โดยเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือนี้จะมีหลากหลาย รูปแบบและมีเทคนิคที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งมีทั้งการร่วมมือแบบแข่งขัน การร่วมมือแบบสืบค้น การร่วมมือแบบช่วยเหลือ และการร่วมมือเทคนิคแบบแบ่งปันความสำเร็จ

3.3 ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษา มีนักวิชาการได้กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ดังนี้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2543) กล่าวถึง ประโยชน์ที่สำคัญของการเรียน แบบร่วมมือสรุปได้ดังนี้

1. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก เพราะทุก ๆ คนร่วมมือในการทำงานกลุ่ม ทุก ๆ คนมีส่วนร่วมเท่าเทียมกันทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน
2. ส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนมีโอกาสคิด พูด แสดงออก แสดงความคิดเห็น ลงมือกระทำ อย่างเท่าเทียมกัน
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น เด็กเก่งช่วยเด็กที่เรียนไม่เก่ง ทำให้เด็กเก่งภาคภูมิใจ รู้จักสละเวลา ส่วนเด็กอ่อนเกิดความซาบซึ้งในน้ำใจของเพื่อนสมาชิกด้วยกัน
4. ทำให้รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การร่วมคิด การระดมความคิด นำข้อมูล ที่ได้มาพิจารณาร่วมกันเพื่อหาคำตอบที่เหมาะสมที่สุด เป็นการส่งเสริมให้ช่วยกันค้นหาข้อมูลให้มาคิด วิเคราะห์และเกิดการตัดสินใจ
5. ส่งเสริมทักษะทางสังคม ทำให้ผู้เรียนรู้จักปรับตัวในการอยู่ร่วมกันด้วยอย่างมี มนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เข้าใจกันและกัน
6. ส่งเสริมทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

Baroody (Baroody, 1993, อ้างถึงใน บัญญัติ ชำนาญกิจ) ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่สำคัญ ของการเรียนแบบร่วมมือไว้ ดังนี้

1. การเรียนแบบร่วมมือช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เนื้อหาได้ดี
2. การเรียนแบบร่วมมือช่วยส่งเสริมให้เกิดความสามารถในการแก้ปัญหา และการให้ เหตุผล แนวทางในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา และช่วยให้เกิดการช่วยเหลือกันในกลุ่มเพื่อน
3. การเรียนแบบร่วมมือส่งเสริมความมั่นใจในตนเอง

4. การเรียนแบบร่วมมือส่งเสริมทักษะทางสังคมและทักษะการสื่อสาร

Arends (Arends, 1994, อ้างถึงใน บัญญัติ ชำนาญกิจ) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือไว้สรุปได้ 5 ประการดังนี้

1. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเรียนแบบร่วมมือนี้เป็นการเรียนที่จัดให้นักเรียนได้ร่วมมือกันเรียนเป็นกลุ่มเล็กประมาณ 2 - 6 คน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเรียนร่วมกัน นับว่าเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นและแสดงออก ตลอดจนลงมือกระทำอย่างเท่าเทียมกัน มีการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จึงมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น
2. ด้านการปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การเรียนแบบร่วมมือเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีภูมิหลังต่างกัน ได้มาทำงานร่วมกัน ฟังพาทซึ่งกันและกัน มีการรับฟังความคิดเห็นกันเข้าใจและเห็นใจสมาชิกในกลุ่ม ทำให้เกิดการยอมรับกันมากขึ้น เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันซึ่งจะส่งผลให้มีความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่นในสังคมมากขึ้น
3. ด้านทักษะในการทำงานร่วมกันให้เกิดผลสำเร็จที่ดี และการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีทางสังคม การเรียนแบบร่วมมือช่วยปลูกฝังทักษะในการทำงานเป็นกลุ่ม และส่งผลให้งานกลุ่มประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายร่วมกัน
4. ด้านทักษะการร่วมมือกันแก้ปัญหา ในการทำงานกลุ่มสมาชิกกลุ่มจะได้รับทำความเข้าใจในปัญหาร่วมกัน จากนั้นก็ระดมความคิดช่วยกันวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา เมื่อทราบสาเหตุของปัญหา สมาชิกในกลุ่มก็จะแสดงความคิดเห็นเพื่อหาวิธีการแก้ไขปัญหา ตลอดจนทำการประเมินกระบวนการแก้ปัญหาของกลุ่มด้วย
5. ด้านการทำให้รู้จักและตระหนักในคุณค่าของตนเอง ในการทำงานกลุ่มสมาชิกกลุ่มทุกคนจะได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน การที่สมาชิกในกลุ่มยอมรับในความคิดเห็นของเพื่อนสมาชิกด้วยกัน ย่อมทำให้สมาชิกในกลุ่มนั้นมีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองและคิดว่าตนเองมีคุณค่าที่สามารถช่วยให้กลุ่มประสบผลสำเร็จได้

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน รวมทั้งฝึกทักษะการคิด การแก้ปัญหา สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในกลุ่มโดยการฟังพาทช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้ทุกคนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

3.4 ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์

ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ซึ่งเป็นหนึ่งในเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่ามีนักวิชาการและนักการศึกษา ตลอดจนหน่วยงานการศึกษา ได้อธิบายและให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ ไว้ดังนี้

นรินทร์ กระพี้แดง (2542) กล่าวว่า การเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ มีลักษณะธรรมชาติที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยใช้กระบวนการกลุ่มผสมกับความสามารถส่วนบุคคล ที่ทุกคนต้องแสดงออกพร้อมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทั้งของส่วนตัวและส่วนรวมไปพร้อม ๆ กัน โดยกำหนดขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนออกเป็นขั้นตอน ได้แก่ นำเข้าสู่เรื่อง แบ่งกลุ่มประจำ เข้ากลุ่มผู้มีประสบการณ์ รายงานผลการศึกษา วิเคราะห์ผลงาน ทดสอบและประกาศผล และมอบรางวัล

กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ (2544) ได้ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) ว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนที่แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ทุกกลุ่มจะได้รับมอบหมายให้ทำกิจกรรมเดียวกัน โดยครูผู้สอนแบ่งเนื้อหาของเรื่องที่จะเรียนออกเป็นหัวข้อย่อยเท่าจำนวนสมาชิกแต่ละกลุ่มและมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มค้นคว้าคนละหัวข้อ โดยนักเรียนแต่ละคนจะเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม สมาชิกต่างกลุ่มที่ได้รับมอบหมายในหัวข้อเดียวกันจะร่วมกันศึกษา จากนั้นแต่ละคนจะกลับเข้ากลุ่มเดิมของตน เพื่ออธิบายหัวข้อที่ตนศึกษาให้เพื่อนร่วมกลุ่มฟังเพื่อให้เพื่อนทั้งกลุ่มได้รู้เนื้อหาครบทุกหัวข้อ

ธีรวัฒน์ ผิวขม (2554, อ้างถึงใน ทศนุพล บุขราครา, 2562) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ หมายถึง การจัดรูปแบบการเรียนรู้โดยมีวิธีการแบ่งนักเรียนเป็นทีม ซึ่งความสามารถของผู้เรียนละกัน ภายในกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีระดับความสามารถสูง ปานกลาง และต่ำ คละกัน เรียกว่า ทีมบ้าน สมาชิกกลุ่มบ้านต้องแยกย้ายออกไปหาทีมอื่นที่ได้รับหัวข้อที่เหมือนกัน แล้วศึกษาทำความเข้าใจร่วมกันเรียกทีมนี้ว่า ทีมผู้เชี่ยวชาญ หลังจากนั้นสมาชิกในทีมผู้เชี่ยวชาญกลับไปทีมบ้านของตน แต่ละคนช่วยสอนเพื่อนในทีมบ้านให้เข้าใจในสาระที่ตนได้ศึกษาร่วมกับทีมผู้เชี่ยวชาญมา

ศศิธร เวียงวะลัย (2556, อ้างถึงใน ยุสนีย์ เจมะมะ, 2560) ได้กล่าวถึงการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการติดต่อภาพความคิด โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือกันและพึ่งพากันในกลุ่ม มีการแบ่งสมาชิกเป็นกลุ่มเล็กกลุ่มละประมาณ 3 - 6 คน แต่ละกลุ่มจัดผู้เรียนที่มีความสามารถคละกันทั้งเก่ง ปานกลางและอ่อน เรียกว่ากลุ่มบ้าน (Home Group) สมาชิกของแต่ละกลุ่มแยกไปศึกษาหัวข้อที่ได้รับมอบหมายให้อ่านในกลุ่มผู้มีประสบการณ์ (Expert Group) จนเกิดความเข้าใจแล้วนำความรู้ไปอธิบายให้เพื่อนในกลุ่มบ้านฟังเป็นการเรียนที่ส่งเสริมความร่วมมือและถ่ายทอดความรู้ระหว่างเพื่อน

สมาคมเครือข่ายการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์และองค์กรระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย (2566) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เป็นเทคนิคการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง รับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม และกระตุ้นให้ผู้เรียนนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่ได้เรียนรู้ของตนเองมาถ่ายทอดและเชื่อมต่อกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม จนกลายเป็นองค์ความรู้ที่ครบถ้วนและหลากหลายมุมมอง

Slavin (Slavin, 1995, อ้างถึงใน จิตาภรณ์ ถิ่นตองโขบ, 2562) ได้กล่าวถึงความหมาย การเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอว์ไว้ว่า การเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอว์ ได้รับการพัฒนา โดยอรอนสัน (Aronson) ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับจิกซอว์ 2 แต่มีลักษณะสำคัญแตกต่างกันหลายประการ คือ วิธีการสอนโดยใช้เทคนิคจิกซอว์นักเรียนจะอ่านเนื้อหาที่แตกต่างกันไปจากเพื่อน ๆ ในกลุ่ม ใช้เวลาน้อยกว่า การเรียนแบบจิกซอว์ 2 ทั้งนี้เพราะจิกซอว์ 2 มีเนื้อหาสั้นกว่า นักเรียนศึกษาได้เพียงบางส่วนเท่านั้น การเรียนแบบจิกซอว์เนื้อหาที่ใช้ศึกษาจะถูกเขียนเรียงเรียงเป็นบทย่อย ๆ ขึ้นมาใหม่เพื่อให้เข้าใจง่าย ซึ่งตรงกันข้ามกับจิกซอว์ 2 เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาจะมีความสัมพันธ์กันไม่ถูกแบ่งเนื้อหาบทย่อย

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ ที่ให้ผู้เรียนได้ศึกษาความรู้ โดยการแบ่งกลุ่มสมาชิกออกเป็นกลุ่มบ้าน และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยให้ สมาชิกกลุ่มที่ได้รับหัวข้อเดียวกันศึกษาความรู้ร่วมกัน จากนั้นให้กลับเข้ากลุ่มบ้านเพื่อให้ความรู้กับสมาชิก ในกลุ่ม จนทุกคนในกลุ่มเกิดความรู้ความเข้าใจร่วมกัน รวมทั้งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเกิดการ ทำงานร่วมกันเป็นกระบวนการกลุ่ม

3.5 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์

นักวิชาการ และหน่วยงานการศึกษาได้กล่าวถึงแนวคิดของการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค จิกซอว์ ไว้ดังนี้

กรมสามัญศึกษา (2540) ได้เสนอขั้นตอนในการดำเนินการการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบจิกซอว์ ดังนี้

1. ครูแบ่งหัวข้อที่จะเรียนเป็นหัวข้อย่อย ๆ ให้เท่ากับจำนวนสมาชิกของแต่ละกลุ่ม
2. จัดกลุ่มนักเรียนกลุ่มละประมาณ 4 คน โดยให้สมาชิกของกลุ่มมีความสามารถต่างกัน กลุ่มนี้เรียกว่า กลุ่มประจำ
3. มอบหมายให้สมาชิกแต่ละคนอ่านหรือศึกษาหัวข้อย่อยที่จัดแบ่งไว้
4. ให้นักเรียนที่อ่านหัวข้อหรือหัวเรื่องเดียวกัน แยกออกมารวมกันเป็นกลุ่มชั่วคราวเพื่อ อภิปรายซักถามและทำกิจกรรมร่วมกันให้เกิดความรอบรู้ในหัวข้อเรื่องนั้น ๆ กลุ่มใหม่นี้เราเรียกว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
5. มอบหมายหน้าที่ให้นักเรียนในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เช่น
 - 5.1 นักเรียนคนที่ 1 อ่านคำถาม/คำสั่ง/คำชี้แจง
 - 5.2 นักเรียนคนที่ 2 จัดบันทึกข้อมูลสำคัญที่กำหนดให้ และอธิบายว่ากลุ่มจะต้องทำ อะไร
 - 5.3 นักเรียนคนที่ 3 หาคำตอบ/เหตุผล/คำอธิบาย
 - 5.4 นักเรียนคนที่ 4 สรุปบทบทวน และตรวจสอบคำตอบอีกทีหนึ่ง เมื่อนักเรียนทำแต่ ละข้อ (ประเด็น) เสร็จแล้วให้นักเรียนหมุนเวียนเปลี่ยนหน้าที่กันครบทุกข้อ (ประเด็น)

6. นักเรียนในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแยกตัวกลับไปยังกลุ่มประจำของตน แล้วผลัดกันอธิบายความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรม (ในข้อ5) ให้เพื่อนสมาชิกในกลุ่มฟังตามลำดับหัวข้อย่อย โดยเริ่มจากหัวข้อที่ง่ายและเป็นความรู้พื้นฐานก่อน

7. นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบย่อย เพื่อวัดความรู้ทุกหัวข้อย่อย (เป็นการสอบเดี่ยว) แล้วนำคะแนนของสมาชิกแต่ละคนมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม

8. กลุ่มที่ได้คะแนนรวม (หรือค่าเฉลี่ย) สูงสุด จะได้รับการยกย่อง ชมเชย อาจจะเขียนติดป้ายประกาศไว้ที่บอร์ดของห้อง และบันทึกสถิติไว้เพื่อมอบรางวัลเป็นระยะ ๆ

ชนาธิป พรกุล (2543, อ้างถึงใน ศิริธร เชาวน์ชื่น, 2556) ได้แบ่งขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบต่อภาพไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. แนะนำการเรียนแบบต่อภาพ ด้วยการบอกว่าชั้นเรียนแบ่งเป็นกี่กลุ่ม กลุ่มละกี่คน สมาชิกแต่ละคนต้องรับผิดชอบที่จะเรียนเกี่ยวกับหัวข้อที่กลุ่มได้รับให้มากที่สุด แต่ละกลุ่มจะเป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อนั้น มีหน้าที่สอนกลุ่มอื่น ๆ ด้วย ทุกคนจะได้รับเกรดเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

2. แบ่งกลุ่มให้คละกัน แล้วให้กลุ่มตั้งชื่อกลุ่ม เขียนชื่อกลุ่มและสมาชิกบนป้ายนิเทศ ผู้สอนแจ้งกฎเกณฑ์ที่ต้องปฏิบัติระหว่างการประชุมกลุ่ม เช่น

2.1 ห้ามคนใดออกจากกลุ่มก่อนที่จะเสร็จงานกลุ่มแต่ละคนในกลุ่ม

2.2 แต่ละคนในกลุ่มต้องรับผิดชอบที่จะให้สมาชิกทุกคนเข้าใจและทำงานให้สมบูรณ์

2.3 ถ้าผู้เรียนคนใดไม่เข้าใจเรื่องใด ต้องขอความช่วยเหลือจากเพื่อนในกลุ่มก่อนที่จะ

ถามผู้สอน

3. สร้างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้สอนแจกเอกสารหัวข้อต่าง ๆ ซึ่งภายในบรรจุเนื้อหาและคำถาม สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มจะได้รับเอกสารหัวข้อไม่ซ้ำกัน เช่น กลุ่มหนึ่งมี 4 คน แต่ละคนจะได้คนละหัวข้อ ถ้ามี 6 กลุ่ม ผู้สอนต้องเตรียมเอกสาร 6 ชุด ผู้เรียนที่ได้รับหัวข้อเดียวกันจะศึกษาเรื่องนั้นด้วยกัน เมื่อทุกคนเข้าใจแล้วก็เตรียมวางแผนการสอน เพื่อกลับไปสอนเพื่อนสมาชิกในกลุ่มเดิมของตน

4. ผู้เชี่ยวชาญสอนเพื่อนในกลุ่ม ทุกคนผลัดกันสอนเรื่องที่ได้ศึกษามา ตรวจสอบความเข้าใจและช่วยเพื่อนสมาชิกในการเรียน

5. ประเมินผลและให้คะแนนแต่ละคน ผู้สอนทำการทดสอบเพื่อดูว่าต้องสอนเพิ่มเติมหรือไม่ ให้เกรดและคิดคะแนนกลุ่ม

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2544, อ้างถึงใน จิตาภรณ์ ถิ่นทองไชย, 2562) ได้เสนอรูปแบบการเรียนรู้แบบต่อภาพมี 2 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 (JIGSAW I) การเรียนรู้แบบ JIGSAW I เป็นเทคนิคที่พัฒนาขึ้นเพื่อส่งเสริมความร่วมมือและถ่ายทอดความรู้ระหว่างกลุ่ม เป็นเทคนิคที่ใช้กันมากในรายวิชาที่ผู้เรียนต้องเรียนเนื้อหาวิชาจากตำราเรียน เช่น สังคมศึกษา ภาษาไทย กิจกรรมประกอบไปด้วย

1. ครูแบ่งเนื้อหาที่จะเรียนออกเป็นหัวข้อย่อย ๆ ให้เท่ากับจำนวนสมาชิกในกลุ่ม
2. จัดกลุ่มผู้เรียนให้มีความสามารถคล้ายกัน เรียกว่า “กลุ่มบ้าน” แล้วมอบหมายให้สมาชิกแต่ละคนศึกษาหัวข้อที่ต่างกัน
3. ผู้เรียนที่ได้รับหัวข้อเดียวกันจากแต่ละกลุ่มมานั่งด้วยกันเพื่อทำงานและศึกษาร่วมกันในหัวข้อดังกล่าว เรียกว่า “กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ”
4. สมาชิกแต่ละคนออกจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและกลับไปกลุ่มเดิมของตน ผลัดกันอธิบายเพื่อถ่ายทอดความรู้ที่ตนศึกษาให้เพื่อนฟังจนครบทุกหัวข้อ
5. ครูทดสอบเนื้อหาที่ศึกษาแล้วให้คะแนนรายบุคคล

รูปแบบที่ 2 (JIGSAW II) การเรียนรู้แบบ JIGSAW II เป็นเทคนิคที่พัฒนาขึ้นมาจากเทคนิคเดิม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือกันและพึ่งพากันในกลุ่มมากขึ้น กระบวนการ JIGSAW II เหมือนเดิมทุกประการ เพียงแต่ในช่วงการประเมินผลครูจะนำคะแนนทุกคนในกลุ่มมารวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม กลุ่มที่ได้คะแนนรวมหรือค่าเฉลี่ยสูงสุดจะติดประกาศไว้ที่ป้ายประกาศของห้อง ผู้เรียนที่เข้าร่วมในวิธีการนี้จะแบ่งเป็นทีม โดยมีสมาชิกคล้ายกันเช่นเดียวกับทีมใน TGT และ STAD ผู้เรียนแต่ละคนจะได้รับมอบหมายให้อ่านเนื้อเรื่องที่กำหนดและได้รับหัวข้อ สำหรับ “ผู้เชี่ยวชาญ” ที่ต้องการศึกษาโดยละเอียด เมื่อผู้เรียนทุกคนอ่านหัวข้อจบของแต่ละกลุ่มจะรวมกันอภิปรายในหัวข้อนั้น โดยใช้เวลาในการอภิปรายประมาณ 30 นาที หลังจากนั้นผู้เชี่ยวชาญก็จะกลับมายังทีมของตน เพื่ออธิบายในส่วนที่ตนรู้ให้คนอื่น ๆ ฟัง และในที่สุดผู้เรียนต้องตอบข้อสอบที่ออกคลุมเนื้อหาทุกข้อให้ได้ คะแนนที่ผู้เรียนได้มาจะใช้เป็นคะแนนรวมของทีม เช่นเดียวกับ STAD และอาจมีคะแนนพิเศษให้ผู้ที่ทำคะแนนได้ดี ดังนั้นผู้เรียนทุกคนต้องศึกษาในหัวข้อของตนให้ดี เพื่อที่จะช่วยให้เพื่อนในทีมทำคะแนนสอบได้ดี หัวใจสำคัญของ JIGSAW คือ การพึ่งพาซึ่งกันและกัน ผู้เรียนทุกคนต้องพึ่งพาความรู้จากผู้เรียนคนอื่น ๆ เพื่อที่จะทำข้อสอบให้ได้

สนอง อินละคร (2544, อ้างอิงใน ผลงานวิชาการออนไลน์ สพป.สตูล) ได้นำเสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค Jigsaw ไว้ดังนี้

1. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มความสามารถ กลุ่มละ 4 - 6 คน แต่ละกลุ่มประกอบด้วยคนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 - 4 คน และอ่อน 1 คน แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม เรียกว่า กลุ่มบ้าน (Home group)
2. กลุ่มบ้าน (Home group) แต่ละกลุ่มมอบหมายภาระงานให้สมาชิกรับผิดชอบดังนี้
 - คนที่ 1 รับผิดชอบเนื้อหา หรือใบงานหรือบัตรกิจกรรมที่ 1
 - คนที่ 2 รับผิดชอบเนื้อหา หรือใบงานหรือบัตรกิจกรรมที่ 2
 - คนที่ 3 รับผิดชอบเนื้อหา หรือใบงานหรือบัตรกิจกรรมที่ 3
 - คนที่ 4 รับผิดชอบเนื้อหา หรือใบงานหรือบัตรกิจกรรมที่ 4
 - คนที่ 5 รับผิดชอบเนื้อหา หรือใบงานหรือบัตรกิจกรรมที่ 5

คนที่ 6 รับผิดชอบเนื้อหา หรือใบงานหรือบัตรกิจกรรมที่ 6

3. จัดกลุ่มเชี่ยวชาญ (Expert group) โดยให้นักเรียนกลุ่มบ้านของแต่ละกลุ่มที่รับผิดชอบเรื่องเดียวกันไปรวมกลุ่มใหม่ แล้วศึกษา ฝึกฝน ทำความเข้าใจเนื้อหา ทำใบงานหรือทำกิจกรรมร่วมกันจนมีความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ อย่างดี

4. กลับกลุ่มบ้าน (Home group) โดยนักเรียนแต่ละคนกลับกลุ่มเดิม แล้วพลัดกันอธิบายให้สมาชิกในกลุ่มฟัง เริ่มจากเรื่องที่ 1 2 3 ไปจนครบทุกคน สมาชิกในกลุ่มซักถามจนเป็นที่เข้าใจ

5. แต่ละกลุ่มเตรียมตัวทดสอบรายบุคคล แล้วรวมคะแนนหรือเฉลี่ยคะแนนเป็นคะแนนของกลุ่ม

6. มอบรางวัลหรือประกาศเกียรติคุณแก่กลุ่มที่ได้คะแนนรวมหรือคะแนนเฉลี่ยสูงสุด สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2545) ได้เสนอขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ไว้ดังนี้

1. ครูบอกวัตถุประสงค์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนว่า การเรียนครั้งนี้ นักเรียนจะร่วมมือกันเรียน เพื่อความรู้ความเข้าใจอย่างไร

2. ครูสอนเนื้อหาและอภิปรายร่วมกันกับผู้เรียน เพื่อทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียน

3. จัดผู้เรียนในห้องเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 - 6 คน โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเป็นผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน ทั้งเก่ง ปานกลางและอ่อน

4. มอบหมายให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มทำการศึกษาเรื่องที่ครูเตรียมไว้

5. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจัดแบ่งเนื้อหาเป็นเรื่องย่อยและแบ่งภารกิจให้สมาชิกในกลุ่มไปศึกษาเรื่องย่อยเหล่านั้นร่วมกับสมาชิกกลุ่มอื่น

6. หลังจากศึกษาค้นคว้า นักเรียนมาพบกลุ่ม เพื่อรายงานผลการศึกษาและสรุปความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่แต่ละคนรับผิดชอบ

7. ทดสอบความรู้เป็นรายบุคคลและคำนวณคะแนนรายบุคคลเฉลี่ยเป็นของกลุ่ม

8. สรุปผลงาน ผลของการทดสอบและการเสริมแรงจากครู

วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา กล่าวถึง ขั้นตอนการเรียนแบบร่วมมือที่มีลักษณะแบบจิกซอว์ (JIGSAW) ดังนี้

1. ออกแบบการเรียนการสอนที่มีจุดประสงค์ชัดเจนและมีการระบุงานให้ชัดเจน และสอดคล้องกับจุดประสงค์

2. จัดกลุ่มผู้เรียนให้เหมาะสม โดยคละผู้เรียนให้มีความสามารถต่างกัน

3. มอบหมายหน้าที่ให้ผู้เรียนให้ชัดเจน คือ กลุ่มเดิม (home) และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (expert)

4. หลังจากการทำงานร่วมกันในข้อ 4 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (expert) ให้ทุกคนศึกษาค้นคว้า ข้อมูลต่าง ๆ และทุกคนทำงานร่วมกัน

5. ส่งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลับไปยังกลุ่มเดิม (home) ให้ทุกคนทำงานร่วมกัน ถ่ายทอดผลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (expert) แก่คนอื่นในกลุ่ม

6. ประเมินผลการเรียน

7. ประเมินผลกระบวนการทำงาน

Aronson (Aronson, 1978, อ้างถึงใน จิตาภรณ์ ถิ่นทองโฆบ, 2562) การสอนแบบจิ๊กซอว์ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีอิสระและได้นำเสนอพื้นฐานของจิ๊กซอว์ คือ การแยกปัญหาเป็นหมวดหรือหัวข้อสำหรับสมาชิก 1 กลุ่ม นักเรียนแต่ละคนได้รับวิธีการแตกต่างกันเพื่อแก้ไขปัญหาก็สมบูรณ์ นักเรียนที่มีข้อมูลเหมือนกันก็จะรวมกลุ่มเดียวกัน การรวมกลุ่มด้วยกันเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. รับผิดชอบความคิดรวบยอดของแต่ละหัวข้อ

2. ปรับปรุงยุทธศาสตร์ในการสอนผู้เรียนที่ได้ทดลองเรียนร่วมกับผู้เรียนกลุ่มเดิม

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ โดยการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้แสวงหาความรู้และถ่ายทอดความรู้ที่ได้จากการศึกษาให้กับสมาชิกในกลุ่ม รวมทั้งเป็นการฝึกทักษะทางสังคม การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาจนประสบความสำเร็จ ในจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ และจากแนวคิดของการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ (JIGSAW I) โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1. ครูแบ่งเนื้อหาที่จะเรียนออกเป็นหัวข้อย่อย ๆ ให้เท่ากับจำนวนสมาชิกกลุ่ม

2. การจัดกลุ่มผู้เรียนให้มีความสามารถคล้ายกัน เรียกว่า “กลุ่มบ้าน” แล้วมอบหมายให้สมาชิกแต่ละคนศึกษา ในหัวข้อที่ต่างกัน

3. การจัดกลุ่มให้ผู้เรียนได้รับหัวข้อเดียวกันจากแต่ละกลุ่มมานั่งด้วยกันเพื่อทำงานและศึกษาร่วมกันในหัวข้อดังกล่าว เรียกว่า “กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ”

4. การจัดกลุ่มสมาชิกแต่ละคนออกจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและกลับไปกลุ่มเดิมของตนผลัดกันอธิบาย เพื่อถ่ายทอดความรู้ที่ตนศึกษาให้เพื่อนฟังจนครบทุกหัวข้อ

5. ครูทดสอบเนื้อหาแล้วให้คะแนนรายบุคคล

3.6 ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์

จากการศึกษามีนักวิชาการและสมาคมทางการศึกษาได้ให้ความคิดเห็นและกล่าวถึง ประโยชน์ของการเรียนรู้แบบร่วมมือจิ๊กซอว์ไว้ดังนี้

ชวลิต ชูกำแหง (2551, อ้างถึงใน วรรณภา ภูแข่งหมอก, 2565) กล่าวไว้ว่า ผู้ที่คิดค้น การเรียนรู้เทคนิคจิกซอร์เริ่มแรก คือ Aronson และคณะ (1978) หลังจากนั้น SlavinSlavin ซึ่งได้นำ แนวคิดมาปรับขยายเพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นรูปแบบ การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการบรรยาย เช่น สังคมศึกษา วรรณคดี และบางส่วนของ วิชาวิทยาศาสตร์ และวิชาอื่น ๆ ที่เน้นความรู้ ความเข้าใจมากกว่าพัฒนาทักษะใช้ และได้กล่าวถึงข้อดีของ การเรียนรู้ด้วยเทคนิคจิกซอร์ ไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนมีความเอาใจใส่รับผิดชอบต่อตัวเองและกลุ่มร่วมกับสมาชิกอื่น
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถต่างกันได้เรียนรู้ร่วมกัน
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนผลัดเป็นกันเป็นผู้นำ
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกเรียนรู้ทักษะทางสังคมโดยตรง

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2554, อ้างถึงใน วรรณภา ภูแข่งหมอก, 2565) ได้กล่าวถึงประโยชน์ ของการเรียนรู้รูปแบบจิกซอร์ไว้ ดังนี้

1. สมาชิกในกลุ่มมีเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน
2. มีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
3. เป็นการส่งเสริมความรู้ซึ่งกันและกัน เกิดภาวะเป็นผู้นำผู้ตามที่ดีในการชี้แนะการ ทำงานกลุ่ม
4. ช่วยให้เกิดการทำความรู้จักและไว้วางใจผู้อื่น
5. ช่วยแก้ไขปัญหาคความขัดแย้ง
6. ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
7. ช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นของนักเรียนและช่วยพัฒนาความคิดของนักเรียน
8. ช่วยให้นักเรียนมีการปรับตัวในสังคมดีขึ้น

Aronson (Aronson, 1978 อ้างถึงใน รัชณี ทาเหล็ก, 2556) ได้กล่าวถึงประโยชน์ ของการเรียนรู้รูปแบบจิกซอร์ไว้ ดังนี้

1. นักเรียนในชั้นเรียนที่เรียนแบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ มีการยอมรับเพื่อนร่วมกลุ่ม มากกว่าเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ ในห้องเดียวกัน
2. นักเรียนในกลุ่มการเรียนแบบจิกซอร์มีการยอมรับซึ่งกันและกันมากขึ้น
3. นักเรียนในกลุ่มการเรียนแบบจิกซอร์มีองค์ความรู้มากกว่าหรือเท่ากับนักเรียนในชั้น เรียนเก่ง
4. นักเรียนในกลุ่มการเรียนแบบจิกซอร์มีการร่วมมือกันมากกว่า และยอมรับเพื่อนเป็น แหล่งความรู้มากกว่านักเรียน

สมาคมเครือข่ายการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์และองค์กรระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย (2566) ได้ให้ความคิดเห็นว่า การเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) ช่วยให้ผู้เรียนกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และร่วมกิจกรรมของกลุ่ม เอาใจใส่ต่อหน้าที่ของตนเองและผลสำเร็จของส่วนรวม ช่วยฝึกทักษะทางสังคม การเป็นผู้นำผู้ตามในกลุ่มผู้ร่วมงานที่คุ้นเคยและไม่คุ้นเคย รวมทั้งได้ฝึกทักษะการสื่อสาร โดยเฉพาะ การถ่ายทอดเนื้อหาตามหลักการและการยกตัวอย่างประกอบ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจเนื้อหาที่กำลังถ่ายทอด ได้มากขึ้น การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและการสร้างสรรค์ผลงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่น ในตนเองและไว้วางใจผู้อื่น

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ คือ ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันเป็นกลุ่ม ฝึกทักษะการสื่อสารโดยการถ่ายทอดเนื้อหา โดยสมาชิกในกลุ่มมีการยอมรับซึ่งกันและกัน จนทำให้นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจ เนื้อหาด้วยกัน

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่ามีนักวิชาการและนักการศึกษา ได้อธิบายและให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ ไว้ดังนี้

กัญญา ลินทรต้นศิริกุล (2540, อ้างถึงใน คุณัญญา จานงศ์รัตน์, 2560) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือผลการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้หรือทักษะที่ได้จากการเรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งหลักสูตรแต่ละระดับ ได้กำหนดหลักการไว้แตกต่างกัน แต่หลักการสำคัญ ที่มุ่งเน้นคือ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและนำความรู้ไปใช้ได้ เพราะฉะนั้นในการที่จะพิจารณาว่า ผู้เรียนสัมฤทธิ์ผลตามหลักสูตรหรือไม่ก็ต้องใช้เครื่องมือวัด

ภพ เลหาไพบุลย์ (2542, อ้างถึงใน จีระศักดิ์ ใจดี, 2559) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ คือ พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้จากที่ไม่เคยกระทำ ได้หรือกระทำได้น้อยก่อนที่จะมีการเรียนการสอน และเป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดได้

พิไลวรรณ สถิต (2548) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงคุณลักษณะ ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์การเรียนรู้ที่บุคคลได้รับจากการเรียนการสอนเป็นผลให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ซึ่งสามารถตรวจสอบได้จากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ปราณี กองจินดา (2549, อ้างถึงใน ตฤณวัฒน์ พลเยี่ยม, 2560) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าหมายถึง ความสามารถหรือผลสำเร็จที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนการสอน

เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์เรียนรู้ทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย และยังได้จำแนกประเภทผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ตามลักษณะของวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน

สุภาพร ทศคร (2554, อ้างถึงใน ตฤณวัฒน์ พลเยี่ยม, 2560) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นผลจากความรู้ความเข้าใจและความสามารถของนักเรียนรวมถึงกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ทำให้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้โดยใช้เครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทั่วไป

โชติกา ภาชีผล (2559, อ้างถึงใน คุณัญญา จำนงค์รัตน์, 2560) ได้อธิบายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (achievement) ว่า เป็นความสามารถอันเป็นผลมาจากประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนการสอนในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งที่ผ่านมา การวัดความรู้ความสามารถทางสมองหรือสติปัญญาของบุคคลนั้น วิธีการที่ใช้กันมากและเหมาะสมที่สุด คือ การสอบ (Testing) และเครื่องมือที่ใช้สำหรับการสอบคือ แบบสอบ (Test) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสอบผู้เรียน

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ คะแนนความรู้ความสามารถของผู้เรียนที่เกิดจากการเรียนรู้หรือเกิดจากประสบการณ์ต่าง ๆ รวมถึงพฤติกรรมของผู้เรียนซึ่งสามารถวัดได้จากพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

4.2 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีนักวิชาการได้กล่าวถึงการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไว้ดังนี้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2544) กล่าวว่า ในการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เน้นความสามารถและคุณลักษณะที่แท้จริงของผู้เรียนจะต้องใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เช่น

1. การทดสอบ เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความรู้ ความคิด ความก้าวหน้าในสาระการเรียนรู้ มีเครื่องมือวัดหลายแบบ เช่น แบบทดสอบเลือกตอบ แบบเติมคำสั้น ๆ แบบถูกผิด แบบจับคู่ เป็นต้น
2. การสังเกต เป็นการประเมินพฤติกรรมที่มีปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียน เช่น ความสัมพันธ์ในการทำงานกลุ่ม การวางแผน ความอดทน วิธีการแก้ปัญหาการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ในระหว่างการเรียนการสอนและการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยผู้สอนสามารถสังเกตได้ตลอดเวลาซึ่งจะบันทึกข้อมูลลงในแบบสังเกตที่สร้างขึ้น
3. การสัมภาษณ์ เป็นการสนทนาซักถามพูดคุย เพื่อค้นหาข้อมูลที่ไม่อาจพบเห็นได้อย่างชัดเจนในสิ่งที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติ

4. การประเมินภาคปฏิบัติ เป็นการประเมินการกระทำ การปฏิบัติงานในการสร้างผลงานให้สำเร็จ โดยผู้สอนต้องจัดทำประเด็นการประเมินและเครื่องมือเพื่อประกอบการประเมินด้วย เช่น Scoring Rubric, Rating Scale หรือ Checklist เป็นต้น

5. การประเมินแฟ้มสะสมผลงาน เป็นการประเมินความสามารถในการผลิตผลงาน การบูรณาการความรู้ รวบรวมผลงาน การคัดเลือกผลงานและศักยภาพในการเรียนรู้

กัญญา ลินทรตันศิริกุล (2553) กล่าวว่า แบบทดสอบหมายถึงชุดของสิ่งเร้าหรือข้อคำถามที่สร้างขึ้นอย่างเป็นระบบเพื่อให้ผู้สอบตอบ และมีการกำหนดคะแนนให้ ซึ่งคะแนนดังกล่าวจะบ่งชี้ถึงความสามารถของผู้สอบตามคุณลักษณะที่วัด แบ่งออกเป็นหลายชนิดขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่ง โดยได้แบ่งแบบทดสอบตามสิ่งที่ต้องการวัดเป็นเกณฑ์ออกเป็น 2 ชนิด คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบวัดความถนัด ดังนี้

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดความรู้และทักษะในเนื้อหาสาระที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ไปแล้วหลังจากที่มีการจัดการเรียนการสอนว่าผู้เรียนมีความรู้และทักษะเพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. แบบทดสอบวัดความถนัด เป็นแบบทดสอบที่ใช้ในการวัดความสามารถที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใน (innate ability) เพราะฉะนั้นในการวัดความถนัดจึงมีข้อตกลงว่าความถนัดเป็นคุณลักษณะที่ไม่เปลี่ยนแปลงและความถนัดเป็นผลมาจากการเรียนรู้และสิ่งแวดล้อม

โชติกา ภาชีผล (2558, อ้างถึงใน จุฑามาศ บุญทวี, 2560) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่กำหนดในสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ เครื่องมือที่สำคัญ คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประกอบด้วย พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย ทั้ง 6 ชั้น ได้แก่ ชั้นความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การประเมินค่าและการสร้างสรรค์

Gall, Meredith D, Gall, Joyce P, and Borg, Walter (2007, อ้างถึงใน อุษาวดี จันทร์สนธิ, 2561) การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการใช้การทดสอบมีหลายแนวทาง เช่น การใช้แบบทดสอบมาตรฐานหรือแบบทดสอบที่นักวิจัยสร้างขึ้น การใช้แบบทดสอบภายใต้กรอบอ้างอิงการอธิบายความหมายของคะแนน หรือ การใช้แบบทดสอบตามวิธีการสอบ

1. การใช้แบบทดสอบมาตรฐานหรือแบบทดสอบที่นักวิจัยสร้างขึ้น จำแนกเป็น 2 แบบ คือ การวัดโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน และการวัดโดยใช้แบบทดสอบที่นักวิจัยสร้างขึ้น

1.1 แบบทดสอบมาตรฐาน (standardized test) เป็นแบบทดสอบที่พัฒนาขึ้นโดยสำนักพิมพ์เพื่อการค้าหรือโดยองค์กร กระบวนการในการพัฒนาแบบทดสอบมาตรฐานประกอบด้วยขั้นตอน 2 ขั้น คือ การสร้างแบบทดสอบ และการพัฒนาแบบทดสอบ แบบทดสอบมาตรฐาน เป็นแบบทดสอบที่ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินการสอบและการให้คะแนนเป็นมาตรฐานเดียวกันในทุกสถานการณ์ของการสอบ

1.2 แบบทดสอบที่นักวิจัยสร้างขึ้น แบบทดสอบมาตรฐานวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ครอบคลุมขอบเขตเนื้อหากว้างขวาง แต่การวิจัยของนักวิจัยอาจต้องการศึกษาตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเนื้อหาที่เฉพาะเจาะจง นักวิจัยจึงจำเป็นต้องพัฒนาแบบทดสอบขึ้นเอง โดยต้องผ่านกระบวนการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบก่อนนำแบบทดสอบไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2. การใช้แบบทดสอบภายใต้กรอบอ้างอิงการอธิบายความหมายของคะแนน การวัดโดยใช้แบบทดสอบมี 3 แบบ คือ การวัดอิงกลุ่ม (norm - refeencen measurement) การวัดอิงเกณฑ์ (criterion - refeencen measurement) และการวัดอิงบุคคล (individual - refeencen measurement)

2.1 การวัดอิงกลุ่ม การใช้แบบทดสอบภายใต้แนวคิดการวัดอิงกลุ่มมีจุดมุ่งหมายเพื่ออธิบายคะแนนสอบของผู้เรียนคนหนึ่ง ๆ ว่ามีความรู้ความสามารถในเรื่องที่ถูกวัดด้วยแบบทดสอบนั้น มากกว่าหรือน้อยกว่านักเรียนคนอื่น ๆ ในกลุ่มที่ถูกวัดด้วยแบบทดสอบเดียวกัน การอธิบายคะแนนความหมายของคะแนนจึงขึ้นอยู่กับลักษณะของกลุ่มเป็นสำคัญ

2.2 การวัดอิงเกณฑ์ การใช้แบบทดสอบภายใต้แนวคิดการวัดอิงเกณฑ์มุ่งอธิบายคะแนนสอบของผู้เรียน โดยเปรียบเทียบกับมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า แบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้นโดยใช้แนวคิดการวัดอิงเกณฑ์จะวัดเนื้อหาหรือทักษะที่เฉพาะเจาะจง

2.3 การวัดอิงตัวบุคคล การใช้แบบทดสอบภายใต้แนวคิดการวัดอิงตัวบุคคล เกี่ยวข้องกับการเปรียบเทียบคะแนนของผู้เรียนคนหนึ่งซึ่งถูกวัดด้วยแบบทดสอบฉบับหนึ่ง ณ เวลาต่าง ๆ เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนคนนั้นอันเนื่องมาจากวิธีการเฉพาะอย่างหนึ่งที่นักวิจัยนำเข้าไปแทรกเป็นช่วง ๆ อย่างต่อเนื่อง

3. การใช้แบบทดสอบตามวิธีสอบ จำแนกเป็น 3 แบบ คือ การสอบเป็นรายบุคคล ตัวต่อตัว การสอบเป็นกลุ่ม และการสอบผ่านระบบคอมพิวเตอร์

3.1 การสอบเป็นรายบุคคล แบบทดสอบบางประเภทต้องดำเนินการสอบเป็นรายบุคคล ผู้คุมสอบจะประเมินและให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแบบบันทึก

3.2 การสอบเป็นกลุ่ม การดำเนินการสอบโดยเฉพาะการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่อยู่ในลักษณะให้ผู้สอบเขียนหรือเลือกคำตอบจากตัวเลือกที่กำหนด มักดำเนินการสอบให้ผู้สอบทำข้อสอบพร้อมกันเป็นกลุ่ม

3.3 การสอบผ่านระบบคอมพิวเตอร์ ปัจจุบันเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ช่วยให้เกิดความสะดวกในการพัฒนาแบบทดสอบ การบริหารการสอบ การให้คะแนนและการแปลผลคะแนนสอบ

จากข้างต้นสรุปได้ว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นการวัดเพื่อให้ทราบถึงความรู้กับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาที่ต้องการจะวัด โดยใช้เครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่นักวิจัยสร้างขึ้น แบบทดสอบมาตรฐาน แบบทดสอบภายใต้กรอบอ้างอิงการอธิบายความหมายของคะแนน หรือการใช้แบบทดสอบตามวิธีสอบที่แตกต่างกันออกไปตามวัตถุประสงค์ของการวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้ง

การวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัยทั้ง 6 ชั้น ได้แก่ ชั้นความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การประเมินค่าและการสร้างสรรค์

4.3 ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักวิชาการได้อธิบายและแบ่งประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไว้ดังนี้ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2543, อ้างถึงใน สุภาภรณ์ อุ้ยนอง, 2561) ได้จัดประเภทแบบทดสอบไว้ 3 ประเภท ดังนี้

1. แบบปากเปล่า เป็นการทดสอบที่อาศัยการซักถามเป็นรายบุคคล ใช้ได้ผลดีถ้ามีผู้เข้าสอบจำนวนน้อย เพราะต้องใช้เวลามาก ถามได้ละเอียด เพราะสามารถโต้ตอบกันได้

2. แบบเขียนตอบ เป็นการทดสอบที่เปลี่ยนแปลงมาจากการสอบแบบปากเปล่า เนื่องจากจำนวนผู้เข้าสอบมากและมีจำนวนจำกัด แบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ

2.1 แบบความเรียงหรืออัตนัย เป็นการสอบที่ให้ผู้ตอบได้รวบรวมเรียบเรียงคำพูดของตนเองในการแสดงทัศนคติ ความรู้สึกและความคิดได้อย่างอิสระภายใต้หัวข้อที่กำหนดให้ เป็นข้อสอบที่สามารถวัดพฤติกรรมการสังเคราะห์ได้อย่างดี แต่มีข้อเสียที่การให้คะแนน ซึ่งอาจไม่เที่ยงตรง ทำให้มีความเป็นปรนัยได้ยาก

2.2 แบบจำกัดคำตอบ เป็นข้อสอบ ที่มีคำตอบถูกได้เงื่อนไขที่กำหนดให้อย่างจำกัด ข้อสอบแบบนี้แบ่งออกเป็น 4 แบบ คือ แบบถูกผิด แบบเติมคำ แบบจับคู่ และแบบเลือกตอบ

3. แบบปฏิบัติ เป็นการทดสอบที่ผู้สอบได้แสดงพฤติกรรมออกมาโดยการกระทำหรือลงมือปฏิบัติจริง ๆ เช่น การทดสอบทางดนตรี ช่างกล พลศึกษา เป็นต้น

ไพศาล หวังพานิช (2546, อ้างถึงใน วริษฐา เจียววัฒนะ, 2563) จำแนกได้ดังนี้

1. การวัดผลแบบอิงเกณฑ์ เป็นการวัดความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนเปรียบเทียบกับเป้าหมายว่าได้ระดับตามความต้องการหรือไม่

2. การวัดผลแบบอิงกลุ่ม เป็นการวัดความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนเปรียบเทียบกับนักเรียน เพื่อสรุปผลการเรียน การจัดการเรียนการสอนให้แก่แก่นักเรียนจำเป็นต้องมีการวัดผลและประเมินผลทางการเรียน เพราะสามารถทำให้ผู้สอนหรือตัวผู้เรียนทราบถึงผลการเรียนของตนเองหรือของศิษย์ได้

สมนึก ภัททิยธนี (2546, อ้างถึงใน ตฤณวัฒน์ พลเยี่ยม, 2560) กล่าวว่า แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดสมรรถภาพสมองด้านต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับการเรียนรู้ผ่านมาแล้วแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นและแบบทดสอบมาตรฐาน

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นที่นิยมใช้มี 6 แบบ ดังนี้

1.1 ข้อสอบแบบอัตนัยหรือความเรียง (Subjective or Essay Test) เป็นข้อสอบที่มีเฉพาะคำถามแล้วให้นักเรียนเขียนตอบอย่างเสรี เขียนบรรยายตามรู้และข้อคิดเห็นของแต่ละคน

1.2 ข้อสอบแบบกาถูก - ผิด (True - False Test) เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบที่มี 2 ตัวเลือก แต่ตัวเลือกดั้งกล่าวเป็นแบบคงที่และมีความหมายตรงกันข้าม เช่น ถูก - ผิด ใช่ - ไม่ใช่ จริง - ไม่จริง เหมือนกัน - ต่างกัน เป็นต้น

1.3 ข้อสอบแบบเติมคำ (Completion Test) เป็นข้อสอบที่ประกอบด้วยประโยคหรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์และถูกต้อง แล้วให้เติมคำหรือประโยคหรือข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ นั้น เพื่อให้มีใจความสมบูรณ์และถูกต้อง

1.4 ข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ (Short Answer Test) ข้อสอบประเภทนี้คล้ายกับข้อสอบแบบเติมคำ แต่แตกต่างกันที่ข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ เขียนเป็นประโยคคำถามสมบูรณ์ (ข้อสอบเติมคำเป็นประโยคหรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์) แล้วให้ผู้ตอบเป็นคนเขียนตอบ คำตอบที่ต้องการจะสั้นและกะทัดรัดได้ใจความสมบูรณ์ไม่ใช่เป็นการบรรยายแบบข้อสอบอัตนัยหรือความเรียง

1.5 ข้อสอบแบบจับคู่ (Matching Test) เป็นข้อสอบเลือกตอบชนิดหนึ่งโดยมีคำหรือข้อความแยกออกจากกันเป็น 2 ชุด แล้วให้ผู้ตอบเลือกจับคู่ว่าแต่ละข้อความในชุดหนึ่ง (ตัวยืน) จะจับคู่กับคำหรือข้อความใดในอีกชุดหนึ่ง (ตัวเลือก) ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ผู้ออกข้อสอบกำหนดไว้

1.6 ข้อสอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choice Test) คำถามแบบเลือกตอบโดยทั่วไปจะประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนนำหรือคำถาม (Stem) กับตอนเลือก (Choice) ในตอนเลือกนี้จะประกอบด้วยตัวเลือกที่เป็นคำตอบถูกและตัวเลือกที่เป็นตัวลวง ปกติจะมีคำถามที่กำหนดให้นักเรียนพิจารณาแล้วหาตัวเลือกที่ถูกต้องมากที่สุดเพียงตัวเลือกเดียวจากตัวเลือกอื่น ๆ และคำถามแบบเลือกตอบที่ตีนิยมใช้ตัวเลือกที่ใกล้เคียงกัน ดูเผิน ๆ จะเห็นว่าทุกตัวเลือกถูกหมดแต่ความจริงมีน้ำหนักถูกมากน้อยต่างกัน

2. แบบทดสอบมาตรฐาน เป็นแบบทดสอบที่มีคุณลักษณะความเป็นมาตรฐาน 2 ประเภท คือ

2.1 มาตรฐานในวิธีดำเนินการสอบ หมายถึง ไม่ว่าจะนำแบบทดสอบนี้ไปใช้ที่ไหนเมื่อไร ต้องดำเนินการในการทดสอบเหมือนกันหมด แบบทดสอบนี้จะมีคู่มือ ซึ่งจะบอกว่าในการใช้แบบทดสอบนี้ต้องทำอย่างไรบ้าง

2.2 มาตรฐานการให้คะแนน แบบทดสอบประเภทนี้มีเกณฑ์ปกติไว้สำหรับใช้ในการเปรียบเทียบคะแนน เพื่อจะบอกว่าการที่ผู้สอบได้คะแนนอย่างหนึ่งอย่างใด หมายถึงว่ามีความสามารถอย่างไร

กัญญา ลินทรตันศิริกุล (2553) กล่าวว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดความรู้และทักษะในเนื้อหาสาระที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ไปแล้วหลังจากที่มีการจัดการเรียนการสอนว่าผู้เรียนมีความรู้และทักษะเพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด รูปแบบของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีหลายลักษณะ คือ

1. ข้อสอบแบบถูก - ผิด เป็นข้อสอบที่ประกอบด้วยข้อความหรือประโยค และให้ผู้สอบเลือกว่าถูกหรือผิด จริงหรือไม่จริง ใช่หรือไม่ใช่ ข้อสอบแบบถูก - ผิด เป็นข้อสอบที่ใช้ในการวัดข้อเท็จจริง นิยามคำจำกัดความ หลักการต่าง ๆ นอกจากนี้ยังใช้ในการวัดข้อความหรือประโยคที่แสดงความสัมพันธ์ในเชิงเหตุและผล

2. ข้อสอบแบบจับคู่ เป็นข้อสอบที่ประกอบด้วย 2 คอลัมน์ คอลัมน์หนึ่งจะประกอบด้วยข้อความตัวเลข หรือสัญลักษณ์เพื่อจับคู่กับอีกคอลัมน์หนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยคำ ประโยคหรือวลี ข้อความในคอลัมน์หนึ่งจะเป็นคำถาม และข้อความในอีกคอลัมน์หนึ่งซึ่งจะเลือกมาตอบเรียกว่าตัวเลือก วิธีการจับคู่จะต้องอธิบายในคำชี้แจงให้ชัดเจนว่าจะให้จับคู่อย่างไรและตัวเลือกที่เลือกมาจับคู่กับคำถามนั้น เลือกได้ครั้งเดียวหรือเลือกได้มากกว่า 1 ครั้ง

3. ข้อสอบแบบเลือกตอบ เป็นข้อสอบที่มีข้อความให้ผู้เลือกตอบ จากตัวเลือกหลาย ๆ ตัว การเลือกจะต้องพิจารณาถึงข้อความในแต่ละข้อว่า ตัวเลือกใดเป็นตัวเลือกที่ถูกที่สุดหรือดีที่สุด ลักษณะของข้อสอบแบบตัวเลือกตอบประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นคำถาม และส่วนที่เป็นตัวเลือก

4. ข้อสอบแบบเติมคำ เป็นข้อสอบที่ให้ผู้สอบเขียนคำสำคัญ วลี หรือตัวเลขลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้ในประโยค และประโยคที่ให้เติมข้อความไม่ควรเว้นให้เติมคำตอบหลายแห่ง ข้อความที่เว้นให้เติมควรอยู่ท้ายประโยค

5. ข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ เป็นข้อสอบที่ผู้สอบจะต้องหาคำตอบมาเอง และคำตอบที่กำหนดให้ตอบจะต้องสั้นและเฉพาะเจาะจง

6. ข้อสอบแบบอัตนัยหรือข้อสอบแบบความเรียง เป็นข้อสอบที่ให้ผู้สอบเขียนคำตอบเองจากคำถามที่ถาม ข้อสอบแบบนี้จะใช้วัดผลการเรียนรู้ที่ไม่สามารถวัดได้โดยใช้ข้อสอบแบบปรนัย

บุญชม ศรีสะอาด (2553) กล่าวว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement Test) หมายถึง การวัดความรู้ความสามารถของบุคคลในด้านวิชาการ โดยทั่วไปจะวัดผลสัมฤทธิ์ในวิชาต่าง ๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1. แบบทดสอบอิงเกณฑ์ (Criterion Referenced Test) 2. แบบทดสอบอิงกลุ่ม (Norm Referenced Test)

ไพโรจน์ คะเซนทร์ (2556, อ้างถึงใน สุภภรณ์ อ้วนอง, 2561) ได้จัดประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง (Teacher made tests) และแบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized tests) ซึ่งทั้ง 2 ประเภทจะถามเนื้อหา

เหมือนกัน คือถามสิ่งที่คุณเรียนได้จากการเรียนการสอนซึ่งจัดกลุ่มพฤติกรรมได้ 6 ประเภท คือ ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมิน

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเป็นแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเองเพื่อใช้ในการทดสอบผู้เรียนในชั้นเรียน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 แบบทดสอบปรนัย (Objective tests) ได้แก่ แบบถูก – ผิด (True-false) แบบจับคู่ (Matching) แบบเติมคำให้สมบูรณ์ (Completion) หรือแบบคำตอบสั้น (Short answer) และแบบเลือกตอบ (Multiple choice)

1.2 แบบอัตนัย (Essay tests) ได้แก่ แบบจำกัดคำตอบ (Restricted response items) และแบบไม่จำกัดคำตอบหรือตอบอย่างเสรี (Extended response items)

2. แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized tests) เป็นแบบทดสอบที่สร้างโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ในเนื้อหาและมีทักษะการสร้างแบบทดสอบ มีการวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบ มีค่าชี้แจงเกี่ยวกับการดำเนินการสอบ การให้คะแนนและการแปลผล มีความเป็นปรนัย (Objective) มีความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) แบบทดสอบมาตรฐาน ได้แก่ California Achievement Test, Iowa Test of Basic Skills, Stanford Achievement Test และ the Metropolitan Achievement tests เป็นต้น

วิภูธรา เจียวัดนะ (2563) สรุปไว้ว่า ประเภทของแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สามารถแบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ การวัดผลแบบอิงเกณฑ์ เป็นการเปรียบเทียบหรือตัดสินผลจากเป้าหมายหรือจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ และการวัดผลแบบอิงกลุ่ม เป็นการตัดสินผลการเรียนโดยการเปรียบเทียบคะแนนของนักเรียนภายในกลุ่ม

สรุปได้ว่า ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แบบทดสอบแบบปรนัย และแบบทดสอบแบบอัตนัย ทั้ง 2 ประเภทเป็นการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อสรุปผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีทั้งแบบทดสอบอิงเกณฑ์ (Criterion Referenced Test) และแบบทดสอบอิงกลุ่ม (Norm Referenced Test) โดยแบบทดสอบอิงเกณฑ์เป็นการเปรียบเทียบหรือตัดสินผลจากเป้าหมายหรือจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ส่วนแบบทดสอบอิงกลุ่มเป็นการวัดความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนเปรียบเทียบกับนักเรียน

4.4 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

มีนักวิชาการได้กล่าวถึงการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไว้ดังนี้

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2544) และพร้อมพรรณ อุดมสิน (2545, อ้างถึงใน พิชชาติ แก้วพวง, 2554) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกัน พอสรุปได้ดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร การสร้างแบบทดสอบควรเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์วิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาสาระและพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด

2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นพฤติกรรมที่เป็นผลการเรียนรู้ที่ผู้สอนมุ่งหวังจะให้เกิดกับผู้เรียน

3. กำหนดชนิดของข้อสอบและศึกษาวิธีสร้าง โดยการศึกษารายวิเคราะห์หลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้ออกข้อสอบต้องพิจารณาและตัดสินใจเลือกใช้ชนิดของข้อสอบที่จะใช้ว่า จะใช้แบบใด โดยต้องเลือกให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้และเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนแล้วศึกษาวิธีเขียนข้อสอบชนิดนั้นให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีเขียนข้อสอบ

4. เขียนข้อสอบ ผู้ออกข้อสอบลงมือเขียนข้อสอบตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร และให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

5. ตรวจสอบข้อสอบ เพื่อให้ข้อสอบที่เขียนไว้ในขั้นที่ 4 มีความถูกต้องตามหลักวิชา มีความสมบูรณ์ครบถ้วนตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร

6. จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง เมื่อตรวจสอบข้อสอบเสร็จแล้วให้พิมพ์ข้อสอบทั้งหมด จัดทำเป็นฉบับทดลอง

7. ทดสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ การทดสอบและวิเคราะห์ข้อสอบเป็นวิธีการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบก่อนนำไปใช้จริง โดยนำแบบทดสอบไปทดลองสอบกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับกลุ่มที่ต้องการสอนจริง แล้วนำผลการสอบมาวิเคราะห์และปรับปรุงข้อสอบให้มีคุณภาพ

8. จัดทำแบบทดสอบฉบับจริง จากผลการวิเคราะห์ข้อสอบ หากพบว่าข้อสอบข้อใดไม่มีคุณภาพ หรือมีคุณภาพไม่ดี อาจจะต้องตัดทิ้งหรือปรับปรุงแก้ไขข้อสอบให้มีคุณภาพดีขึ้น แล้วจึงจัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับจริง ที่จะนำไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

ศิริชัย กาญจนวาสี (2544, อ้างถึงใน สมชาย วรกิจเกษมสกุล, 2555) การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีคุณภาพ มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของการทดสอบ (Specification of Purpose) ในการกำหนดจุดมุ่งหมายของการทดสอบจะได้มาจากการสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร ที่จำแนกให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยที่เกี่ยวข้องกัน ได้แก่ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมหรือประสบการณ์

2. ออกแบบการสร้างแบบทดสอบ (Test Design) เป็นการกำหนดรูปแบบ ขอบเขต เนื้อหาและแนวทางการสร้างและพัฒนาเพื่อให้ได้ข้อสอบและแบบทดสอบที่มีคุณภาพ

3. เขียนข้อสอบ เป็นขั้นตอนของการเขียนข้อสอบที่ครูผู้สอนต้องมีความรู้ในเนื้อหาสาระเป็นอย่างดีและมีทักษะในการเขียนข้อสอบ

4. การทดลองใช้ และการวิเคราะห์ข้อสอบ เป็นขั้นตอนของการนำข้อสอบที่ได้รับการทบทวนและตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียงกับกลุ่มผู้สอบที่จะนำแบบทดสอบไปใช้จริง

5. การนำแบบทดสอบไปใช้ เป็นการวัดสภาพแวดล้อมและปัจจัยทั้งทางกายภาพและจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อการแสดงความสามารถในการตอบคำถามของผู้สอบ

6. การวิเคราะห์แบบทดสอบ เป็นการนำผลการทดสอบที่ได้จากการนำไปใช้ เพื่อทราบลักษณะเบื้องต้นของคะแนนสอบ และการวิเคราะห์แบบทดสอบ เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบในด้านความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น

7. แก้ไข ปรับปรุงแบบทดสอบ เป็นการนำแบบทดสอบไปใช้หลาย ๆ ครั้งตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้แล้ววิเคราะห์ผลซ้ำ เพื่อใช้เป็นข้อมูลยืนยันว่าเป็นแบบทำสอบที่มีคุณภาพ

กัญญา ลินทร์ตันศิริกุล (2553) กล่าวว่า การรายงานงานผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต้องระบุให้ชัดเจนว่า เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ใดและวัดเนื้อหาในเรื่องใด ดังนั้นการรายงานผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ นักวิจัยอาจรายงานตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร และคู่มือครู เพื่อพิจารณามาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด
2. ศึกษาหนังสือเรียน เอกสาร ตำราต่าง ๆ เพื่อพิจารณาเนื้อหาสาระ
3. สร้างตารางเฉพาะ (table of specifications) หรือผังการสร้างแบบทดสอบ (test blueprint) ซึ่งมีลักษณะเป็นตารางสองทาง ทางหนึ่งอยู่ในแนวนอนประกอบด้วยจุดประสงค์การเรียนรู้หรือเนื้อหาสาระที่ต้องการวัด อีกทางหนึ่งอยู่ในแนวตั้งประกอบด้วยระดับผลการเรียนที่ต้องการวัด
4. กำหนดลักษณะของข้อสอบและจำนวนข้อคำถาม การกำหนดลักษณะของข้อสอบเป็นการพิจารณาว่า นักวิจัยต้องการออกข้อสอบลักษณะใด กล่าวคือ เป็นแบบเลือกตอบหรืออัตนัย
5. สร้างข้อสอบให้สอดคล้องกับผังการสร้างแบบทดสอบ
6. ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบโดยพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ข้อคำถามกับผังการสร้างแบบทดสอบ
7. ปรับแก้ข้อคำถามในแบบทดสอบตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จนกว่าข้อคำถามทุกข้อสอดคล้องกับผังการสร้างแบบทดสอบ
8. นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีลักษณะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างที่นักวิจัยต้องการเก็บรวบรวมข้อมูล
9. ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบเป็นรายข้อ โดยการพิจารณาความยากและอำนาจจำแนก
10. ตรวจสอบความเที่ยงของแบบทดสอบทั้งฉบับ

โชติกา ภาชีผล (2559) ได้อธิบายลำดับขั้นตอนของการสร้างและพัฒนาแบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของการสอบ ในการสร้างแบบสอบต้องกำหนดจุดมุ่งหมายของการสอบให้ชัดเจนว่าต้องการนำผลการวัดไปใช้ประเมินแบบอิงกลุ่มหรืออิงเกณฑ์

2. วิเคราะห์หลักสูตร เป็นการแยกแยะให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การเรียนรู้ การเรียนการสอน เนื้อเรื่อง กิจกรรม/ประสบการณ์ และพฤติกรรมที่เป็นจุดมุ่งหมายปลายทางของหลักสูตร โดยการวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้การสอนว่าต้องการให้ผู้เรียนสามารถแสดงพฤติกรรมอะไรบ้าง ในสถานการณ์ใด และมีเกณฑ์ในการตัดสินอย่างไรที่ยอมรับว่าผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ในขั้นนั้น ๆ โดยต้องแปลงคุณลักษณะที่ต้องการวัดให้เป็นพฤติกรรมที่วัดได้หรือที่เรียกว่า จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าต้องการวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ในขั้นใดใน 6 ชั้น ได้แก่ ชั้นความรู้ ความเข้าใจ นำไปใช้ การวิเคราะห์ การประเมินค่า และการสร้างสรรค์ เกณฑ์พฤติกรรมการเรียนรู้ที่ต่างกัน มีค่าที่บ่งบอกถึงการกระทำที่ต่างกัน

3. ออกแบบการสร้างแบบสอบ เป็นการกำหนดรูปแบบ ขอบเขตและแนวทางการสร้าง ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

- 3.1 วางแผนการทดสอบ
- 3.2 กำหนดรูปแบบของข้อสอบ
- 3.3 สร้างแผนผังข้อสอบ
- 3.4 สร้างตารางวิเคราะห์ข้อสอบ
- 3.5 ทดลองใช้ข้อสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ
- 3.6 นำแบบสอบไปใช้
- 3.7 วิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบ

สรุปได้ว่า การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นการวางแผนออกแบบของครูผู้สอนว่ามีขั้นตอนและวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างไรบ้าง เพื่อให้ได้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีคุณภาพ และสามารถนำไปใช้วัดความรู้ความสามารถของผู้เรียนได้ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษามาตรฐาน ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ และเนื้อหาให้ชัดเจน
2. กำหนดจุดประสงค์ของการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. ออกแบบการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
5. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ
6. ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

7. ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง และวิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
8. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แก้ไข ปรับปรุงแล้วไปใช้

4.5 การตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาการตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีนักวิชาการได้กล่าวไว้ดังนี้

กัญญา ถิณทรต้นศิริกุล (2553) กล่าวถึงการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ไว้ดังนี้

1. การตรวจสอบความตรง การตรวจสอบความตรงมี 3 วิธี คือ ความตรงเชิงเนื้อหา ความตรงเชิงโครงสร้าง และความตรงเชิงเกณฑ์สหสัมพันธ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ความตรงเชิงเนื้อหา เป็นการพิจารณาข้อความในเครื่องมือวิจัยตรงตามเนื้อหาที่ต้องการวัดหรือไม่ ครอบคลุมถึง ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมที่ต้องการวัด รวมถึงความตรงของข้อความ และความตรงเชิงสัมพันธ์ วิธีการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาสามารถทำได้โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา เพราะฉะนั้นในการสร้างข้อความผู้สร้างจะต้องระบุจุดประสงค์ของเนื้อหาที่ต้องการวัดให้ชัดเจน

1.2 ความตรงเชิงโครงสร้าง เป็นการวัดคุณลักษณะทางจิตวิทยา เช่น ความเป็นผู้นำ เขาวนปัญญา ความถนัด เป็นต้น การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างสามารถตรวจสอบได้ทั้งในเชิงเหตุผล และเชิงประจักษ์

1.3 ความตรงเชิงเกณฑ์สหสัมพันธ์ เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้รับ กับเกณฑ์ความตรงเชิงเกณฑ์สหสัมพันธ์ กล่าวคือ ถ้าคะแนนเกณฑ์และคะแนนที่ได้จากการสอบหรือจากการวัดได้มาในเวลาเดียวกันก็เป็นความตรงเชิงสภาพ แต่ถ้าคะแนนเกณฑ์และคะแนนที่ได้จากการสอบหรือจากการวัดได้มาคนละเวลากันก็เป็นความตรงเชิงพยากรณ์

2. การตรวจสอบความยากง่ายและอำนาจจำแนกของเครื่องมือวิจัย เป็นการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยเป็นรายข้อ ซึ่งในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย จะพิจารณาค่าสถิติที่ต่างกักัน ดังนี้

2.1 เครื่องมือวิจัยที่ใช้วัดความรู้ความสามารถ เช่น การวัดความรู้ในเนื้อหาที่เรียนจะใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย เป็นรายข้อจะพิจารณาค่าสถิติ 2 ค่า หรือความยาก (difficulty) และอำนาจจำแนก (discriminant)

ความยาก คือ สัดส่วนของจำนวนผู้สอบที่ตอบข้อนั้นถูก ค่าความยากของข้อสอบมีค่าอยู่ระหว่าง 0.00 - 1.00 ถ้าข้อสอบข้อใดมีผู้ตอบถูกมากแสดงว่าข้อสอบข้อนั้นง่าย แต่ถ้าข้อสอบข้อใดมีผู้ตอบถูกน้อยแสดงว่าข้อสอบนั้นยาก

อำนาจจำแนก คือ ความสามารถของข้อสอบที่จะจำแนกผู้สอบที่ได้คะแนนสูงออกจากผู้สอบที่ได้คะแนนต่ำ ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบมีค่าตั้งแต่ -1.00 ถึง 1.00

2.2 เครื่องมือวิจัยที่ใช้วัดความคิดเห็น เจตคติ ค่านิยมหรือคุณลักษณะอื่น ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือวิจัยรายข้อ จะพิจารณาเฉพาะค่าอำนาจจำแนก ซึ่งสามารถหาได้หลายวิธีคือการใช้กลุ่มอ้างอิง และการใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของข้อคำถามกับคะแนนรวมจากข้ออื่น ๆ

3. การตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือวิจัย สามารถตรวจสอบได้หลายวิธี คือ

3.1 วิธีการสอบซ้ำ เป็นการตรวจสอบความเที่ยงตดโดยการนำเครื่องมือวิจัยฉบับเดียวกันไปสอบกับกลุ่มผู้สอบกลุ่มเดียวกัน 2 ครั้ง ในช่วงเวลาที่กำหนด แล้วนำผลที่ได้จากการวัดทั้ง 2 ครั้ง มาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ได้จะเป็นการวัดความคงที่

3.2 วิธีการใช้ฟอร์มเทียบเท่า เป็นวิธีการตรวจสอบความเที่ยงโดยการนำเครื่องมือวิจัย 2 ฉบับ ที่มีลักษณะเหมือนกัน สำหรับกระบวนการในการใช้ฟอร์มเทียบเท่า มีดังนี้

3.2.1 นำเครื่องมือวิจัยฉบับที่ 1 ให้ผู้สอบทำ

3.2.2 เมื่อผู้สอบทำเครื่องมือวิจัยฉบับที่ 1 เสร็จแล้ว ให้ผู้สอบทำเครื่องมือวิจัยฉบับที่ 2

3.2.3 นำคะแนนที่ได้จากเครื่องมือวิจัยฉบับที่ 1 และ ฉบับที่ 2 ของผู้สอบกลุ่มเดียวกันมาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

3.3 วิธีการหาความสอดคล้องภายใน เป็นวิธีการหาความเที่ยงจากการใช้เครื่องมือวิจัยฉบับเดียวและดำเนินการสอบเพียงครั้งเดียว โดยมีการพิจารณาความสอดคล้องภายในมี 4 วิธี คือ

3.3.1 วิธีแบ่งครึ่ง (Split - Half Method) เป็นวิธีที่นำเครื่องมือวิจัยมาแบ่งออกเป็น 2 ฉบับ สำหรับการหาค่าความเที่ยงนั้นสามารถหาได้โดยนำคะแนนที่ได้จากคำถามข้อคู่ และข้อคี่มาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

3.3.2 วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient Method) เป็นวิธีการที่นำมาประยุกต์ใช้ในการหาความเที่ยงของเครื่องมือวิจัย ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่ให้คะแนนแบบตอบถูกให้ 1 คะแนน และตอบผิดให้ 0 คะแนน รวมทั้งแบบทดสอบแบบตอบสั้น ๆ หรือแบบทดสอบอัตนัย และสามารถทำได้โดยการนำเครื่องมือวิจัยไปทดสอบกับกลุ่มผู้สอบเพียงครั้งเดียว

3.3.3 วิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson Method) เป็นรูปแบบหนึ่งของสัมประสิทธิ์แอลฟา ซึ่งใช้ในกรณีที่มีการตรวจให้คะแนนเป็นแบบ 0 กับ 1

3.3.4 วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) ความแปรปรวนทั้งหมดของคะแนนจะประกอบด้วย ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความแตกต่างระหว่างข้อ และความแตกต่างเนื่องจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและข้อ นั่นคือ ความแปรปรวนของคะแนนจริง

บุญใจ ศีรสถิตยัณรากุล (2547, อ้างถึงใน สมชาย วรภิเกษมสกุล, 2555) กล่าวถึง การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ไว้ดังนี้

1. การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของ เครื่องมือ จำแนกได้ดังนี้

1.1 วิธีการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เป็นการตรวจสอบเครื่องมือมีความ เป็นตัวแทน หรือครอบคลุมเนื้อหาหรือไม่ โดยพิจารณาจากตารางวิเคราะห์เนื้อหา หรือตรวจสอบ ความสอดคล้องของเนื้อหา กับจุดประสงค์ที่กำหนด จำแนกได้ดังนี้

วิธีที่ 1 จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญในศาสตร์นั้น ๆ จำนวน 3 - 7 คน เพื่อลงสรุป โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC)

วิธีที่ 2 วิธีการหาดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ

1.2 การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง มีวิธีการตรวจสอบดังนี้

1.2.1 การตรวจเชิงเหตุผล เป็นการตรวจสอบเนื้อหาของข้อคำถามว่า สอดคล้อง กับกรอบแนวคิด หรือทฤษฎีที่ใช้กำหนดเป็นโครงสร้างในการวัดหรือมา โดยจัดทำเป็นตารางโครงสร้าง ให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาตรวจสอบ

1.2.2 การตรวจสอบความสอดคล้องภายนอก โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวมของทั้งชุด หรือหาสหสัมพันธ์แบบไบซีเรียล ระหว่าง กลุ่มที่ได้คะแนนสูงกับคะแนนต่ำ ถ้าข้อใดมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (ประชุมสุข อาชีวะบำรุง, 2519 อ้างอิงใน บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2534)

1.2.3 เทคนิควิธีการใช้กลุ่มที่คุ้นเคย เป็นวิธีการนำเครื่องมือชุดที่ต้องการ ตรวจสอบไปให้กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม (จำนวนสมาชิกเท่ากัน) ได้ตอบคำถาม โดยที่กลุ่มตัวอย่างจะมีลักษณะ ตรงกันข้าม กล่าวคือ กลุ่มแรกจะมีลักษณะสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการในแบบสอบถาม ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งจะมี ลักษณะตรงกันข้ามกับกลุ่มแรก แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้การ ทดสอบค่าที

1.3 การตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเกณฑ์ มีวิธีการดังนี้ (บุญธรรม กิจปรีดา-บริสุทธิ์, 2534 อ้างถึงใน สมชาย วรภิเกษมสกุล, 2555)

1.3.1 การหาสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรง โดยการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบ เพียร์สัน หรือสหสัมพันธ์แบบไบซีเรียล ระหว่างผลของการวัดจากเครื่องมือที่สร้างขึ้นกับเกณฑ์ที่กำหนด

1.3.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม เป็นการแบ่งกลุ่มตัวอย่างที่ ต้องการนำเครื่องมือไปทดลองใช้ เป็น 2 กลุ่มตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย และ ความแปรปรวน แล้วนำไปเปรียบเทียบด้วยการทดสอบที ถ้าผลการเปรียบเทียบพบว่าแตกต่างอย่างมี

นัยสำคัญ โดยกลุ่มที่ได้คะแนนเฉลี่ยที่สูงกว่าเป็นกลุ่มที่มีลักษณะที่ต้องการ แสดงว่าเครื่องมือนี้มีความเที่ยงตรงตามเกณฑ์สัมพัทธ์

2. วิธีการประมาณค่าความเชื่อมั่น ในการตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย มีวิธีการดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544 อ้างถึงใน สมชาย วรภิจเษมสกุล, 2555

2.1 ความเชื่อมั่นแบบวัดความคงที่ (Measure of Stability) ที่เป็นวิธีการทดสอบซ้ำ (Test - Retest Method) โดยใช้เครื่องมือชุดเดียวกันไปทดสอบกับผู้ให้ข้อมูลกลุ่มเดียวกัน 2 ครั้ง ที่ใช้ช่วงเวลาที่ต่างกันแล้วนำคะแนนที่ได้มาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

2.2 ความเชื่อมั่นแบบสมมูล (Measure of Equivalence) เป็นการนำเครื่องมือวิจัย 2 ชุด ที่มีความสมมูลกันไปทดสอบกับผู้ให้ข้อมูลกลุ่มเดียวกันในเวลาเดียวกัน แล้วนำคะแนนที่ได้จากเครื่องมือวิจัยทั้ง 2 ชุดมาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์

2.3 ความเชื่อมั่นแบบวัดความคงที่และสมมูลกัน (Measure of Stability and Equivalence) เป็นการทดสอบผู้ให้ข้อมูลกลุ่มเดียวกัน 2 ครั้ง ในเวลาที่ต่างกันโดยใช้เครื่องมือการวิจัยที่มีความสมมูลกัน แล้วนำคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบทั้ง 2 ฉบับมาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

2.4 ความเชื่อมั่นแบบวัดความสอดคล้องภายใน (Measure of Internal Consistency) เป็นวิธีการประมาณค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัยที่ใช้การทดสอบเพียงครั้งเดียว เครื่องมือวิจัยชุดเดียวและผู้ให้ข้อมูลกลุ่มเดียว แล้วนำผลไปวิเคราะห์ความเป็นเอกพันธ์เนื้อหาของเครื่องมือว่าวัดเนื้อหาสาระเดียวกันเพียงใด โดยถ้าวัดเนื้อหาสาระเดียวกันเมื่อทำการวัดซ้ำจะได้ผลการวัดที่สอดคล้องกัน

สรุปได้ว่า การตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นการพิจารณาให้เห็นว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นมีคุณภาพ สอดคล้องกับจุดประสงค์ และสามารถวัดสิ่งที่ต้องการจะศึกษาได้หรือไม่ ซึ่งการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประกอบด้วย การตรวจสอบความตรง การตรวจสอบความยากง่ายและอำนาจจำแนก และการตรวจสอบความเที่ยง

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

พะเยาว์ คงยืน และคณะ (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอร์ที่มีต่อมนุษยสัมพันธ์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เปรียบเทียบมนุษยสัมพันธ์ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอร์ และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอร์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอร์มีมนุษยสัมพันธ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนักเรียนที่เรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เอกพันธ์ โห้พันธ์ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอร์ วิชาสังคมศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอร์ในรายวิชาสังคมศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอร์ ในรายวิชาสังคมศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับเกณฑ์ร้อยละ 60 ศึกษาทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียนที่สอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอร์ และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอร์ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์สูงกว่าก่อนเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ทักษะการทำงานร่วมกันด้านบทบาทการทำงานร่วมกันและด้านพฤติกรรมการทำงานร่วมกันของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอร์อยู่ในระดับมาก และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอร์อยู่ในระดับมาก

ภาณุพงศ์ แก้วบุญเรือง (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอร์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอร์ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน

และหลังเรียนจากการใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอว์ ศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอว์กับเกณฑ์ร้อยละ 80 และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอว์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยและทดสอบประสิทธิภาพเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกลางดงปทุมวิทยฯ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอว์ในการนำไปใช้จริงกับกลุ่ม ตัวอย่างมีค่าประสิทธิภาพ 80.40/80.90 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอว์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกลางดงปทุมวิทยฯ หลังเรียนด้วยการจัดการการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอว์ มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 40.40 คิดเป็นร้อยละ 80.80 จากนั้นเว้นระยะไป 2 สัปดาห์หลังการทดลองแล้วทดสอบอีกครั้งพบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 41.23 คิดเป็นร้อยละ 82.47 และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนผลแตกต่างกันเมื่อกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4 ทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียนหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอว์ มีค่าคะแนนร้อยละอยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 และนักเรียนมีความพึงพอใจการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอว์ในระดับมากที่สุด ($X = 4.56, S.D.=0.51$)

5.2 วิจัยในต่างประเทศ

Mattingly Vansickle (Mattingly Vansickle, 1991, อ้างถึงใน ศรีสมวงษ์ สุขคันธรักษ์, 2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง Cooperative Learning and Achievement in Social Studies: Jigsaw 2 โดยศึกษาวิจัยกับนักเรียนระดับ 9 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบจิกซอว์ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบดั้งเดิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Sahin (2011) ได้ทำการวิจัยเรื่อง Effects of Jigsaw III technique on achievement in written expression. Asia Pacific Education Review วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เพื่อเปรียบเทียบเทคนิคจิกซอว์ 3 (ของการเรียนรู้แบบร่วมมือ) กับวิธีการสอนที่เน้นครูเป็นศูนย์กลางในนักเรียนชั้นประถมศึกษา ทั้ง 6 คน ของการศึกษานี้ประกอบด้วยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 71 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดเออร์ซุรัม ในแง่ของผลกระทบของการแสดงออกทางลายลักษณ์อักษรต่อความสำเร็จทางวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองทำได้ดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญในแง่ของความสำเร็จทางวิชาการ และนักเรียนมีความประทับใจเชิงบวกต่อเทคนิค Jigsaw III

จากการวิจัยดังกล่าวข้างต้นทั้งวิจัยในประเทศและวิจัยต่างประเทศ ทั้งหมดจะเป็นการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนจากการใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอว์ และเป็นวิจัยทดลอง ใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งผลการวิจัยได้สอดคล้องกัน

คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน จากการศึกษา รายงานการวิจัยทั้งในประเทศและรายงานการวิจัยในต่างประเทศ ผู้วิจัยจึงได้แนวคิดในเบื้องต้นว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอร์ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะต่าง ๆ ที่สำคัญทั้งการทำงาน ร่วมกันเป็นกระบวนการกลุ่ม การคิดวิเคราะห์ และส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนที่สูงขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำมาเป็นแนวทางการวิจัยในครั้งนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์ เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 11 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 424 คน ซึ่งจัดห้องเรียนแบบคณะกรรมการ

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน จำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

2.1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอว์ เรื่องการดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน จำนวนทั้งหมด 11 ชั่วโมง

2.1.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่องการดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอว์ เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในสาระศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาและนำมาออกแบบหน่วยการเรียนรู้

2) ศึกษาการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอว์ เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3) สร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอว์ เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวนทั้งหมด 4 แผน รวม 11 ชั่วโมง และนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข

4) นำแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอว์ เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน (รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตามภาคผนวก ก) พิจารณาตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ (IOC) ซึ่งมีหัวข้อประเมินทั้งหมด 11 ข้อ ดังนี้

- (1) แผนมีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนและสัมพันธ์กัน
- (2) การเขียนสาระสำคัญมีความถูกต้องครบถ้วนสัมพันธ์กับเนื้อหา
- (3) เนื้อหา/สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์
- (4) กิจกรรมสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์
- (5) กิจกรรมมีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์เหมาะสมและสอดคล้องกับความสามารถและวัยของผู้เรียน
- (6) กิจกรรมการเรียนรู้เน้นทักษะการคิด และสร้างความรู้ด้วยตนเอง
- (7) กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นกระบวนการกลุ่มและการลงมือปฏิบัติ
- (8) กิจกรรมมีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น
- (9) สื่อ/แหล่งเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมและวัตถุประสงค์
- (10) สื่อหลากหลายเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน

(11) วิธีการวัดผลและเครื่องมือสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกิจกรรม โดยใช้เกณฑ์การประเมิน IOC 0.50 ขึ้นไป และมีหลักเกณฑ์การพิจารณาตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

+1 หมายถึง เหมาะสม

0 หมายถึง ไม่แน่ใจ

-1 หมายถึง ไม่เหมาะสม

จากการพิจารณาตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 แผน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ (IOC) ระหว่าง 1.00 ซึ่งหมายความว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้

5) นำแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอว์ เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน (รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตามภาคผนวก ก)

6) นำแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอว์ เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน 40 คน

2.2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่องการดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากเอกสารตำราต่าง ๆ
2) วิเคราะห์เนื้อหา สร้างตารางวิเคราะห์ข้อสอบ และจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหา

3) สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ตัวเลือกแต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว

4) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้น ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

5) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน (รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตามภาคผนวก ก) พิจารณาเพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของการประเมินของแบบทดสอบ มีค่า IOC ระหว่าง 0.67 - 1.00 และปรับปรุงแบบทดสอบตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลองใช้

6) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ที่ผ่านการเรียนในวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน จำนวน 40 คน

7) นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้ มาวิเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบเป็นรายข้อ โดยการพิจารณาความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก ของแบบทดสอบ แล้วคัดเลือกข้อสอบเพื่อสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยคัดเลือกข้อสอบที่มีความยากง่ายระหว่าง 0.20 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 - 1 ได้แบบทดสอบที่มีค่าความยากง่าย อยู่ระหว่าง 0.24 - 0.79 และค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.24-0.79 จำนวน 30 ข้อ ที่ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้แล้วนำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR - 20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.72 ปรับแก้ไข ตรวจสอบและจัดพิมพ์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับสมบูรณ์

8) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ตรวจสอบแล้วไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน 40 คน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ทดสอบก่อนเรียน (pre - test) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566

3.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอร์ เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 11 ชั่วโมง

3.3 เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว ทำการทดสอบหลังเรียน (post - test) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566

3.4 นำคะแนนที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล มาวิเคราะห์ข้อมูลความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังเรียน ด้วยวิธีการทางสถิติ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ แล้วเขียนบรรยายผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t - test)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าเฉลี่ย (\bar{X})

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

$$S. D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน คะแนนแต่ละตัว

N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

\sum แทน ผลรวม

3. การทดสอบค่าที (t - test)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ df = n-1

T	แทน	ค่าทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย
$\sum D$	แทน	ผลรวมของผลต่างของคะแนนหลังเรียนกับคะแนนก่อนเรียน
$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของผลต่างของคะแนนหลังเรียนกับคะแนนก่อนเรียน
$n - 1$	แทน	นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์ เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์ เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน แสดงให้เห็นว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์ มีคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 17.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 6.98 และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์ มีคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 24.95 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 5.89 และเมื่อตรวจสอบความแตกต่าง พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	N	(\bar{X})	S.D.	df	t	Sig
ก่อนเรียน	40	17.80	6.98	39	44.05*	0.00**
หลังเรียน	40	24.95	5.89			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 11 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 424 คน ซึ่งจัดห้องเรียนแบบความสามารถ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน จำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอร์ จำนวน 4 แผน ที่ผ่านการประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน (รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตามภาคผนวก ก) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ เท่ากับ 1.00 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ที่ผ่านการพิจารณาเพื่อตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน (รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตามภาคผนวก ก) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 ค่าความยากง่าย อยู่ระหว่าง 0.24 - 0.79 ค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.24 - 0.79 และค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR - 20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.72

1. สรุปการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน

2. อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ เรื่อง การดำเนินชีวิตของ พุทธศาสนิกชน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา อภิปรายผลได้ดังนี้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ เรื่อง การดำเนินชีวิตของ พุทธศาสนิกชน มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 17.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 6.98 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 24.95 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 5.89 ตามลำดับ เมื่อตรวจสอบความแตกต่าง พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากการที่ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ ทำให้ผู้เรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น เพราะการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกันเป็นกระบวนการกลุ่ม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน รวมทั้ง ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานที่จัดให้ผู้เรียนได้ช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม คือ กลุ่มบ้าน และ กลุ่มเชี่ยวชาญ โดยมีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ทำในแต่ละกลุ่ม คือ กลุ่มบ้านผู้เรียนจะได้รับมอบหมายให้สมาชิกแต่ละคนศึกษาในหัวข้อที่ต่างกัน จากนั้นสมาชิกในกลุ่มบ้านที่มีหัวข้อเดียวกันจะแยกออกมารวมกันเป็นกลุ่มเชี่ยวชาญ และร่วมกันศึกษาใบความรู้ในหัวข้อที่ได้รับมอบหมายเพื่อทำความเข้าใจในเนื้อหา พร้อมจดบันทึกสรุปความรู้จากการศึกษาในใบความรู้ จากนั้นนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาร่วมกันในกลุ่มเชี่ยวชาญไปถ่ายทอดความรู้ให้สมาชิกในกลุ่มบ้านฟังจนครบทุกหัวข้อ แล้วให้สมาชิกในกลุ่มบ้านร่วมกันทำใบงาน และแผนผังความคิด เพื่อวิเคราะห์สรุปความรู้และการประยุกต์ใช้คุณธรรมในชีวิตประจำวัน จากนั้นทำการทดสอบเนื้อหาเป็นรายบุคคล ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ดังกล่าวนี้ ช่วยพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ และไปตอบสนองผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้แก่ ความจำ ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการประยุกต์ใช้ ซึ่งส่งผลทำให้ผู้เรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พะเยาว์ คงยืน และคณะ (2554) เอกพันธ์ ให้อพันธ์ (2558) และภาณุพงศ์ แก้วบุญเรือง (2563) ซึ่งเป็นงานวิจัยที่ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ในวิชาสังคมศึกษา ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์หลังเรียนสูงขึ้น เพราะว่าผู้เรียนได้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้จากการศึกษา

สรุปความรู้ ทักษะการสื่อสาร รวมทั้งการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2554, อ้างถึงใน วรรณภา ภูแข่งหมอก, 2565) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์ ว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์ ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สมาชิกในกลุ่มมีเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและส่งเสริมความรู้ซึ่งกันและกัน เกิดภาวะเป็นผู้นำผู้ตามที่ดีในการชี้แนะการทำงานกลุ่ม และขณะเดียวกันยังสอดคล้องกับนักวิชาการ ชวลิต ชูกำแพง (2551, อ้างถึงใน วรรณภา ภูแข่งหมอก, 2565) ที่ได้กล่าวถึงข้อดีของการเรียนด้วยเทคนิคจิกซอว์ ว่า ผู้เรียนมีความเอาใจใส่รับผิดชอบต่อตัวเองและกลุ่มร่วมกับสมาชิกอื่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถต่างกันได้เรียนรู้ร่วมกัน ส่งเสริมให้ผู้เรียนผลัดเป็นกันเป็นผู้นำ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกเรียนรู้ทักษะทางสังคมโดยตรง และจากการบันทึกหลังการสอน ได้เห็นกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนตั้งใจเรียน มีความกระตือรือร้นในการเรียน ให้ความสนใจ และให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียน รวมทั้งผู้เรียนเกิดความสนุกสนานจากการทำงานร่วมกันเป็นกระบวนการกลุ่ม และจากพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนที่สังเกตได้ พบว่า ผู้เรียนได้พัฒนาความเชื่อมั่น พัฒนาความคิด ซึ่งตรงกับที่สมาคมเครือข่ายพัฒนานาวิชาชีพอาจารย์และองค์กรระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย (2566) ได้ให้ความคิดเห็นว่า การเรียนรู้แบบจิกซอว์ (Jigsaw) ช่วยให้ผู้เรียนกระตือรือร้นในการเรียนรู้และร่วมกิจกรรมของกลุ่ม เอาใจใส่ต่อหน้าที่ของตนเอง และผลสำเร็จของส่วนรวม ช่วยฝึกทักษะทางสังคม รวมทั้งได้ฝึกทักษะการสื่อสาร โดยเฉพาะการถ่ายทอดเนื้อหาตามหลักการและการยกตัวอย่างประกอบ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจเนื้อหาที่กำลังถ่ายทอดได้มากขึ้น ซึ่งทั้งหมดนี้มีส่วนทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นนอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่า การสอนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์ ในการทำกิจกรรมในชั้นเรียนนั้นนักเรียนต้องใช้เวลาในการทำใบงานและกิจกรรมต่าง ๆ ตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งครูผู้สอนจะต้องมีการบริหารเวลาให้เหมาะสม เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปด้วยความราบรื่น

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอว์ช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น และมีส่วนช่วยพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์ ครูควรกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มอย่างต่อเนื่องจนประสบความสำเร็จ คอยสังเกต สอบถาม และให้กำลังใจตลอดจนข้อเสนอแนะ เมื่อนักเรียนพบปัญหาเพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

3.1.2 ครูควรบริหารเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปด้วยความราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

3.1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์ ควรส่งเสริมนักเรียนให้สามารถเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ให้นักเรียนมีบทบาทแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้กับเพื่อน กรณีที่นักเรียนไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ครูควรสนับสนุนให้นักเรียนได้กล้าแสดงออก

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์ ไปทดลองสอนสังคมศึกษากับผู้เรียนในระดับชั้นอื่น ๆ

3.2.2 ศึกษาผลการวิจัยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์ ที่มีต่อตัวแปรตามอื่น ๆ เช่น ความสามารถในการทำงานกลุ่ม ความสามารถในการคิด รวมทั้งศึกษาความคิดเห็นหรือความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคจิกซอว์เป็นจุดประสงค์รอง

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัย

สุโขทัยนครมาจิราธิราช

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ชุมชนุสสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. ประเทศไทย.
- กัญญา ลินทร์ตันศิริกุล. (2553). หน่วยที่ 9 เครื่องมือวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพ. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยหลักสูตรและการเรียนการสอน*. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- คุณัญญา จำนงค์รัตน์. (2560). *ผลการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องเมืองตากน่ายล ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อท้องถิ่นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านทุ่งมะขามป้อม จังหวัดตาก* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จิตาภรณ์ ถิ่นตองโขบ. (2562). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา จังหวัดขอนแก่น. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25*.
- โชติกา ภาษีผล. (2559). *การวัดและประเมินผลการเรียนรู้*. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ตฤณวัฒน์ พลเยี่ยม. (2560). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดแก้ปัญหาและเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาและการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทองเวียง ภาวังค์. (2547). *การพัฒนาแผนการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธรรมะไทย. (ม.ป.ท.). พระมหากัสสปะเถระ-ประวัติพุทธสาวก. <http://www.dhammadham.org/monk/monk06.php>
- ธรรมะพีเดีย. (ม.ป.ท.). พระอุบาลีเถระ. http://www.thammapedia.com/sankha/bhikkhu_upalee.php
- นรินทร์ กระพีแดง. (2542). *ผลการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ที่มีต่อทักษะการทำงานร่วมกัน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องประชาธิปไตยในรายวิชา ส402 สังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. สุวีริยาสาส์น.
- พะเยาว์ คงยืน และคณะ. (2554). *ผลของการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอร์ที่มีต่อมนุษยสัมพันธ์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี*. การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 2. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พิชาติ แก้วพวง. (2554). *ผลการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการใช้ชีวิตแบบพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาณุพงศ์ แก้วบุญเรือง. (2563). *การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอร์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา, 3(8)*.
- ยุสนีย์ เจมะมะ. (2560). *ผลการเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอร์ที่มีต่อผลการคิดเชิงวิจารณ์ญาณวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]*. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- รดาการ ปรางสุข และสิทธิศักดิ์ จุลศิริพงษ์. (2559). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยการเรียนรู้การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจและพฤติกรรมการทำงานกลุ่มโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ร่วมกับแผนผังความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วารสารราชพฤกษ์, 16(3)*.
- โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์. (2561). *หลักสูตรโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ พุทธศักราช 2561 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์.
- โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธรรมกาย. (2562). อุบาสี (พระอุบาสีเถระ). <https://www.pariyat.com/สารธรรม/พระศาสดาและสงฆ์สาวก/item/อุบาสี-พระอุบาสีเถระ>
- วรรณภา ภูแข่งหมอก. (2565). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องพุทธประวัติ โดยใช้เทคนิคแบบจิกซอร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิภูฐา เลี้ยววัฒนะ (2563). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม (สาระพระพุทธศาสนา) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM กับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ. [ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2559). หน่วยที่ 11 รูปแบบและกลยุทธ์ในการเรียนการสอนสังคมศึกษา. ใน *ประมวลสาระชุดสาระสังคมและวิถีชีวิตทางสังคมศึกษา*. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. วัฒนาพานิช.
- วิทย์ วิศทเวทย์ และเสฐียรพงษ์ วรรณปก. *หนังสือเรียนพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1* (พิมพ์ครั้งที่ 13). อักษรเจริญทัศน์.
- ศรีสมวงษ์ สุขคันธรักษ์. (2548). *การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องเทคโนโลยีสื่อสารข้อมูลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ 2 กับเทคนิคกลุ่มแข่งขัน* [วิทยานิพนธ์-ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริธร เขาวนชื่น. (2556). *การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องอาณาจักรสุโขทัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศิริธนา น้อยสว่าง. (2562). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ศุภลักษณ์ ทองจีน. (2560). *เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการออกแบบและการจัดการเรียนรู้. ศูนย์การศึกษาบึงกาฬ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*.
- สมชาย วรกิจเกษมสกุล. (2555). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สมาคม ควอท. (2566). *การเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) โครงการการสอนออนไลน์สำหรับประเทศไทย*. <https://active-learning.thailandpod.org/learning-activities/jigsaw>
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม*. ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุปรียา โหวหารกล้า และคณะ. (2560). *ผลการจัดการเรียนรู้เรื่องความเป็นพลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์*. การประชุมวิชาการระดับชาติด้านการบริหารกิจการสาธารณะ ครั้งที่ 4. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- สุภาภรณ์ อุ้ยนอง. (2561). *ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน*. http://supapornouinong.blogspot.com/2018/04/blog-post_25.html

- อรทัย กินริยศ. (2556). การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบจิ๊กซอว์ที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ภูมิศาสตร์ประเทศไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุมาพร บัวศร. (2561). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ 2 ร่วมกับบทอ่านจากสื่อออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เอกพันธ์ โห้พันธ์. (2558). ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์วิชาสังคมศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- palmwiparat. (2013). คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่าง (พระมหากัสสปะ). <https://palmwiparat.wordpress.com>
- Sahin, Abdullah. (2011). *Effects of Jigsaw III technique on achievement in written expression. Asia Pacific Education Review.*

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เสียชญา

มหาวิทยาลัยศรี

นครินทรวิโรฒราชวิทยาลัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ชื่อ นายสุรียา ช้างพลายแก้ว
 สถานที่ทำงาน (ครูเกษียณราชการ)
 วุฒิการศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนสังคมศึกษา)
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สอนวิชาสังคมศึกษา
 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

2. ชื่อ นางน้ำผึ้ง อุ่มน้อย
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนเส้าไห้ “วิมลวิทยานุกูล” อำเภอเส้าไห้ จังหวัดสระบุรี
 วุฒิการศึกษา ศีษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน) วิชาเอกสังคมศึกษา
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สอนวิชาสังคมศึกษา
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

3. ชื่อ นางสาวจาร์พร จินณะพิพัฒน์
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านพุ่มองป่าสี อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี
 วุฒิการศึกษา ศีษาศาสตรมหาบัณฑิต
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ครู วิทยฐานะชำนาญการ
 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 สอนวิชาประวัติศาสตร์

ที่ อว.0602.16 (บ) / 764

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

16 ตุลาคม 2566

เรื่อง ขอรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายสุรียา ช่างพรายแก้ว

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวรุ่งทิพา ถาจาจัน นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกสังคมศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ตามโครงการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายการศึกษาและสนับสนุนการเรียนรู้

รักษาการแทนประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 098-649-6128

ที่ อว.0602.16 (บ) / ๗๒๔

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๒ ตุลาคม 2566

เรื่อง ขอร้องเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางน้ำผึ้ง อุ่มน้อย

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวรุ่งทิวา ฉาจาจัน นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกสังคมศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษานี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษานำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายการศึกษาและสนับสนุนการเรียนรู้
รักษาการแทนประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 098-649-6128

ที่ อว.0602.16 (บ) / 714

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

16 ตุลาคม 2566

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวจรรยา จิณณะพิพัฒน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวรุ่งทิวา ภาจางัน นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกสังคมศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายการศึกษาและสนับสนุนการเรียนรู้
รักษาการแทนประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 098-649-6128

ภาคผนวก ข

เครื่องมือในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏ

สโมสรมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
วิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน 2	รหัสวิชา ส21102
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน	เวลา 10 คาบ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง พุทธสาวก	เวลา 3 คาบ
ผู้สอน นางสาวรุ่งทิภา ถาจาจัน	โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมขอพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.1/4 วิเคราะห์และประพจน์ตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกตัวอย่างตามที่กำหนด

2. สาระสำคัญ

ในสมัยพุทธองค์มีพุทธสาวกหลายท่านที่มีจริยวัตรตรงดงาม และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่พุทธศาสนิกชน ซึ่งสามารถนำคุณธรรมมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตได้ เช่น พระมหากัสสปะ เป็นพุทธสาวกที่ได้รับการยกย่องและแต่งตั้งจากพระพุทธเจ้าเป็นเอตทัคคะ “ผู้เป็นเลิศกว่าคนอื่น” มีชีวิตที่เรียบง่าย และพระอุบาลี เป็นพุทธสาวกที่ได้รับการยกย่องและแต่งตั้งจากพระพุทธเจ้าเป็นเอตทัคคะ “ผู้เป็นเลิศกว่าคนอื่นในด้านพระวินัย”

3. สารการเรียนรู้

พุทธสาวก

1. พระมหากัสสปะ
2. พระอุบาลี

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)

1. อธิบายประวัติการดำเนินชีวิตและคุณธรรมที่เป็นแบบอย่างของพระมหากัสสปะได้
2. อธิบายประวัติการดำเนินชีวิตและคุณธรรมที่เป็นแบบอย่างของพระอุบาลีได้

ด้านสมรรถนะ/ทักษะกระบวนการ (P)

1. วิเคราะห์คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของพระมหากัสสปะได้
2. วิเคราะห์คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของพระอุบาลีได้
3. เปรียบเทียบการดำเนินชีวิตและคุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของพระมหากัสสปะกับพระอุบาลีได้

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

1. มีความรับผิดชอบและทำงานตรงเวลา
2. นักเรียนสามารถทำงานกลุ่มได้

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

6. หลักฐานการเรียนรู้

ชิ้นงาน/ภาระงาน

1. แบบบันทึกความรู้ เรื่อง พระมหากัสสปะ
2. แผนผังความคิด เรื่อง พระมหากัสสปะ
3. ใบงานที่ 1 เรื่อง พระมหากัสสปะ
4. แบบบันทึกความรู้ เรื่อง พระอุบาลี
5. แผนผังความคิด เรื่อง พระอุบาลี
6. ใบงานที่ 2 เรื่อง พระอุบาลี
7. แบบบันทึกความรู้ เรื่อง เปรียบเทียบพระมหากัสสปะกับพระอุบาลี

8. ใบงานที่ 3 เรื่อง เปรียบเทียบพระมหากัสสปะกับพระอุบาลี

7. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1 เนื้อหา พระมหากัสสปะ

ชั้นนำเข้าสู่การเรียนรู้

1. ครูสนทนาและทักทายนักเรียน เพื่อเตรียมความพร้อมที่จะเรียน จากนั้นให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน
2. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และอธิบายวิธีการเรียนแบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ เพื่อให้นักเรียนทราบถึงขั้นตอน วิธีการและการปฏิบัติกิจกรรมตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์
3. นักเรียนร่วมกันยกตัวอย่างพุทธสาวกที่รู้จัก แล้วตอบคำถามเพื่อกระตุ้นความคิดดังนี้
 - พุทธสาวกที่นักเรียนยกตัวอย่างมา มีคุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างอะไรบ้าง
 - นักเรียนสามารถนำคุณธรรมของพุทธสาวกดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร
4. ครูอธิบายคำตอบเพิ่มเติม และเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน

ขั้นการเรียนรู้

1. ครูแบ่งเนื้อหาออกเป็นหัวข้อย่อย ๆ ให้เท่ากับจำนวนสมาชิกกลุ่ม
2. ครูจัดนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละเท่า ๆ กัน โดยคละกันตามความสามารถ เก่ง ปานกลางและอ่อน เรียกว่า “กลุ่มบ้าน” จากนั้นให้สมาชิกในกลุ่มศึกษา เรื่อง พระมหากัสสปะ โดยสมาชิกในกลุ่มจะได้หัวข้อที่ศึกษาต่างกัน ดังนี้

สมาชิกคนที่ 1 ศึกษาประวัติของพระมหากัสสปะ

สมาชิกคนที่ 2 ศึกษาการออกบวช

สมาชิกคนที่ 3 ศึกษาคุณความดีของพระมหากัสสปะ

สมาชิกคนที่ 4 ศึกษาคุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของพระมหากัสสปะ

3. นักเรียนที่ได้รับหัวข้อเดียวกันจากแต่ละกลุ่ม (กลุ่มบ้าน) แยกออกมา นั่งด้วยกันเป็นกลุ่มใหม่ เรียกว่า “กลุ่มเชี่ยวชาญ” เพื่อทำงานและศึกษาร่วมกัน ในหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย โดยศึกษาค้นคว้าความรู้จากหนังสือเรียน ใบความรู้ หรืออินเทอร์เน็ต จากนั้นให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มเชี่ยวชาญจดบันทึกความรู้ที่ได้ตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมายลงในแบบจดบันทึก ดังนี้

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ 1 ศึกษาประวัติของพระมหากัสสปะและจดบันทึกความรู้

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ 2 ศึกษาการออกบวชและจดบันทึกความรู้

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ 3 ศึกษาคุณความดีของพระมหากัสสปะและจดบันทึกความรู้

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ 4 ศึกษาคุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของพระมหากัสสปะและจดบันทึกความรู้

4. เมื่อนักเรียนในกลุ่มเชี่ยวชาญศึกษาเรียบร้อยแล้ว ให้นักเรียนแต่ละคนออกจากกลุ่มเชี่ยวชาญและกลับไปกลุ่มเดิมของตน (กลุ่มบ้าน) แล้วผลัดกันอธิบายเพื่อถ่ายทอดความรู้ที่ได้จากการศึกษาให้สมาชิกในกลุ่มฟังจนครบทุกหัวข้อ และมีการซักถามระหว่างสมาชิกในกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน จากนั้นให้ร่วมกันสรุปองค์ความรู้เรื่อง พระมหากัสสปะ เป็นแผนผังความคิด ดังนี้

- ประวัติของพระมหากัสสปะ
- การออกบวช
- คุณความดีของพระมหากัสสปะ
- คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของพระมหากัสสปะ

5. ครูทดสอบเนื้อหาโดยให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง พระมหากัสสปะ แล้วให้คะแนนรายบุคคล

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ เรื่อง พระมหากัสสปะ และสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรมในช่วงนี้

คาบที่ 2 เนื้อหา พระอุบาลี

ขั้นนำเข้าสู่การเรียนรู้

1. ครูทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนจากที่เรียนไปในคาบที่ 1 โดยใช้คำถามเพื่อกระตุ้นความคิดและเชื่อมโยงความรู้ที่จะเรียน ดังนี้

- คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของพระมหากัสสปะมีอะไรบ้าง และนักเรียนสามารถนำคุณธรรมดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

2. ครูอธิบายคำตอบเพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจมากขึ้น จากนั้นเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน

ขั้นการเรียนรู้

1. ครูแบ่งเนื้อหาออกเป็นหัวข้อย่อย ๆ ให้เท่ากับจำนวนสมาชิกกลุ่ม
2. ครูจัดนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละเท่า ๆ กัน โดยคละกันตามความสามารถ เก่ง ปานกลางและอ่อน เรียกว่า “กลุ่มบ้าน” จากนั้นให้สมาชิกในกลุ่มศึกษา เรื่อง พระอุบาลี โดยสมาชิกในกลุ่มจะได้หัวข้อที่ศึกษาต่างกัน ดังนี้

- สมาชิกคนที่ 1 ศึกษาประวัติของพระอุบาลี
- สมาชิกคนที่ 2 ศึกษาการออกบวช
- สมาชิกคนที่ 3 ศึกษาบทบาทสำคัญในพระพุทธศาสนา
- สมาชิกคนที่ 4 ศึกษาคุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่าง

3. นักเรียนที่ได้รับหัวข้อเดียวกันจากแต่ละกลุ่ม (กลุ่มบ้าน) แยกออกมาตั้งด้วยกันเป็นกลุ่มใหม่ เรียกว่า “กลุ่มเชี่ยวชาญ” เพื่อทำงานและศึกษาร่วมกันในหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย โดยศึกษาค้นคว้าความรู้

จากหนังสือเรียน ใบความรู้ หรืออินเทอร์เน็ต จากนั้นให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มเชี่ยวชาญจัดบันทึกความรู้ที่ได้ตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมายลงในแบบจัดบันทึก ดังนี้

- กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ 1 ศึกษาประวัติของพระอุบาลีและจัดบันทึกความรู้
- กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ 2 ศึกษาการออกบวชและจัดบันทึกความรู้
- กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ 3 ศึกษาบทบาทสำคัญในพระพุทธศาสนาและจัดบันทึกความรู้
- กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ 4 ศึกษาคุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างและจัดบันทึกความรู้

4. เมื่อนักเรียนในกลุ่มเชี่ยวชาญศึกษาเรียบร้อยแล้ว ให้นักเรียนแต่ละคนออกจากกลุ่มเชี่ยวชาญและกลับไปกลุ่มเดิมของตน (กลุ่มบ้าน) แล้วผลัดกันอธิบายเพื่อถ่ายทอดความรู้ที่ได้จากการศึกษาให้สมาชิกในกลุ่มฟังจนครบทุกหัวข้อ และมีการซักถามระหว่างสมาชิกในกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน จากนั้นให้ร่วมกันสรุปองค์ความรู้เรื่อง พระอุบาลี เป็นแผนผังความคิด ดังนี้

- ประวัติของพระอุบาลี
- การออกบวช
- บทบาทสำคัญในพระพุทธศาสนา
- คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของพระอุบาลี

5. ครูทดสอบเนื้อหาโดยให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง พระอุบาลี แล้วให้คะแนนรายบุคคล

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ เรื่อง พระอุบาลี และสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรมในช่วงนี้

คาบที่ 3 เนื้อหา เปรียบเทียบพระมหากัสสปะกับพระอุบาลี

ขั้นนำเข้าสู่การเรียนรู้

1. ครูให้นักเรียนเล่นเกม Kahoot เพื่อกระตุ้นความสนใจและทบทวนความรู้เดิม
2. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรม จากนั้นเข้าสู่บทเรียน

ขั้นการเรียนรู้

1. ครูแบ่งเนื้อหาออกเป็นหัวข้อย่อย ๆ ให้เท่ากับจำนวนสมาชิกกลุ่ม
2. ครูจัดนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละเท่า ๆ กัน โดยคล้อยตามความสามารถ เก่ง ปานกลางและอ่อน เรียกว่า “กลุ่มบ้าน” จากนั้นให้สมาชิกในกลุ่มศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตและคุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของพระมหากัสสปะกับพระอุบาลี โดยสมาชิกในกลุ่มจะได้หัวข้อที่ศึกษาต่างกัน ดังนี้

สมาชิกคนที่ 1 ศึกษาและเปรียบเทียบประวัติพุทธสาวกของพระมหากัสสปะกับพระอุบาลี

สมาชิกคนที่ 2 ศึกษาและเปรียบเทียบการออกบวชของพระมหากัสสปะกับพระอุบาลี

สมาชิกคนที่ 3 ศึกษาและเปรียบเทียบคุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของพระมหากัสสปะกับพระอุบาลี

สมาชิกคนที่ 4 สิ่งที่น่าสนใจให้เกิดประโยชน์จากการศึกษาเรื่องพุทธสาวก

3. นักเรียนที่ได้รับหัวข้อเดียวกันจากแต่ละกลุ่ม (กลุ่มบ้าน) แยกออกมานั่งด้วยกันเป็นกลุ่มใหม่ เรียกว่า “กลุ่มเชี่ยวชาญ” เพื่อทำงานและศึกษาร่วมกันในหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย โดยศึกษาค้นคว้าความรู้ จากหนังสือเรียน ใบความรู้ หรืออินเทอร์เน็ต จากนั้นให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มเชี่ยวชาญจัดบันทึกความรู้ ที่ได้ตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมายลงในแบบจัดบันทึก ดังนี้

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ 1 ศึกษาและเปรียบเทียบประวัติพุทธสาวกของพระมหากัสสปะกับพระอุบาลี

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ 2 ศึกษาและเปรียบเทียบการออกบวชของพระมหากัสสปะกับพระอุบาลี

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ 3 ศึกษาและเปรียบเทียบคุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของพระมหากัสสปะ กับพระอุบาลี

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ 4 สิ่งที่น่าสนใจให้เกิดประโยชน์จากการศึกษาเรื่องพุทธสาวก

4. เมื่อนักเรียนในกลุ่มเชี่ยวชาญศึกษาเรียบร้อยแล้ว ให้นักเรียนแต่ละคนออกจากกลุ่มเชี่ยวชาญ และกลับไปกลุ่มเดิมของตน (กลุ่มบ้าน) แล้วผลิตกันอธิบายเพื่อถ่ายทอดความรู้ที่ได้จากการศึกษาให้สมาชิก ในกลุ่มฟังจนครบทุกหัวข้อ และมีการซักถามระหว่างสมาชิกในกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน จากนั้นให้ร่วมกันสรุปความรู้และบันทึกลงในตาราง

5. ครูทดสอบเนื้อหาโดยให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง เปรียบเทียบพระมหากัสสปะกับพระอุบาลี แล้วให้ คะแนนรายบุคคล

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ เรื่องเปรียบเทียบพระมหากัสสปะกับพระอุบาลี และสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรมในช่วงนี้

8. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

1. หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ม.1
2. ใบความรู้เรื่อง พระมหากัสสปะ
3. ใบความรู้เรื่อง พระอุบาลี
4. อินเทอร์เน็ต

9. การวัดและการประเมินผล

สิ่งที่ต้องการวัด (วัดตามจุดประสงค์การเรียนรู้)	วิธีวัดผล	เครื่องมือวัดผล	เกณฑ์การวัด และประเมินผล
ด้านความรู้ (K) 1. อธิบายประวัติการดำเนินชีวิต และคุณธรรมที่เป็นแบบอย่างของ พระมหากัสสปะได้ 2. อธิบายประวัติการดำเนินชีวิต และคุณธรรมที่เป็นแบบอย่างของ พระอุบาลีได้	ตรวจใบงาน	แบบประเมินด้าน ความรู้ ทักษะ กระบวนการ และ คุณลักษณะอันพึง ประสงค์	คะแนนที่ได้จาก การทำใบงานไม่ ต่ำกว่า 4 - 6 คะแนน(ระดับ คุณภาพพอใช้ผ่าน เกณฑ์)
ด้านทักษะกระบวนการ (P) 1. วิเคราะห์คุณธรรมที่ควรถือเป็น แบบอย่างของพระมหากัสสปะได้ 2. วิเคราะห์คุณธรรมที่ควรถือเป็น แบบอย่างของพระอุบาลีได้ 3. เปรียบเทียบการดำเนินชีวิตและ คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของ พระมหากัสสปะกับพระอุบาลีได้	1. ตรวจแผนผัง ความคิด 2. ตรวจแบบ บันทึกความรู้	แบบประเมินด้าน ความรู้ ทักษะ กระบวนการ และ คุณลักษณะอันพึง ประสงค์	ระดับคุณภาพ พอใช้ผ่านเกณฑ์
ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A) 1. มีความรับผิดชอบและทำงาน ตรงเวลา 2. นักเรียนสามารถทำงานกลุ่มได้	สังเกตพฤติกรรม การเรียน	แบบประเมินด้าน ความรู้ ทักษะ กระบวนการ และ คุณลักษณะอันพึง ประสงค์	ระดับคุณภาพ พอใช้ ผ่านเกณฑ์

บันทึกหลังแผนการจัดการเรียนรู้

สรุปผลการประเมิน

ด้านความรู้ (K)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)	ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)
นักเรียนจำนวน ทั้งหมด.....คน 1. จากการตรวจใบงานผ่าน เกณฑ์การประเมิน จำนวน.....คน	นักเรียนจำนวน ทั้งหมด.....คน 1. จากการประเมินแผนผัง ความคิดผ่านเกณฑ์การประเมิน จำนวน.....คน 2. จากการตรวจแบบบันทึก ความรู้ผ่านเกณฑ์การประเมิน จำนวน.....คน	นักเรียนจำนวนทั้งหมด.....คน จากการประเมินด้านคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ (สังเกตพฤติกรรม การเรียนรู้) ได้ระดับคุณภาพ ระดับดีมาก จำนวน.....คน ระดับดี จำนวน.....คน ระดับพอใช้ จำนวน.....คน ระดับปรับปรุง จำนวน.....คน

ด้านความรู้ (K)

.....

.....

.....

ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

.....

.....

.....

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

.....

.....

.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

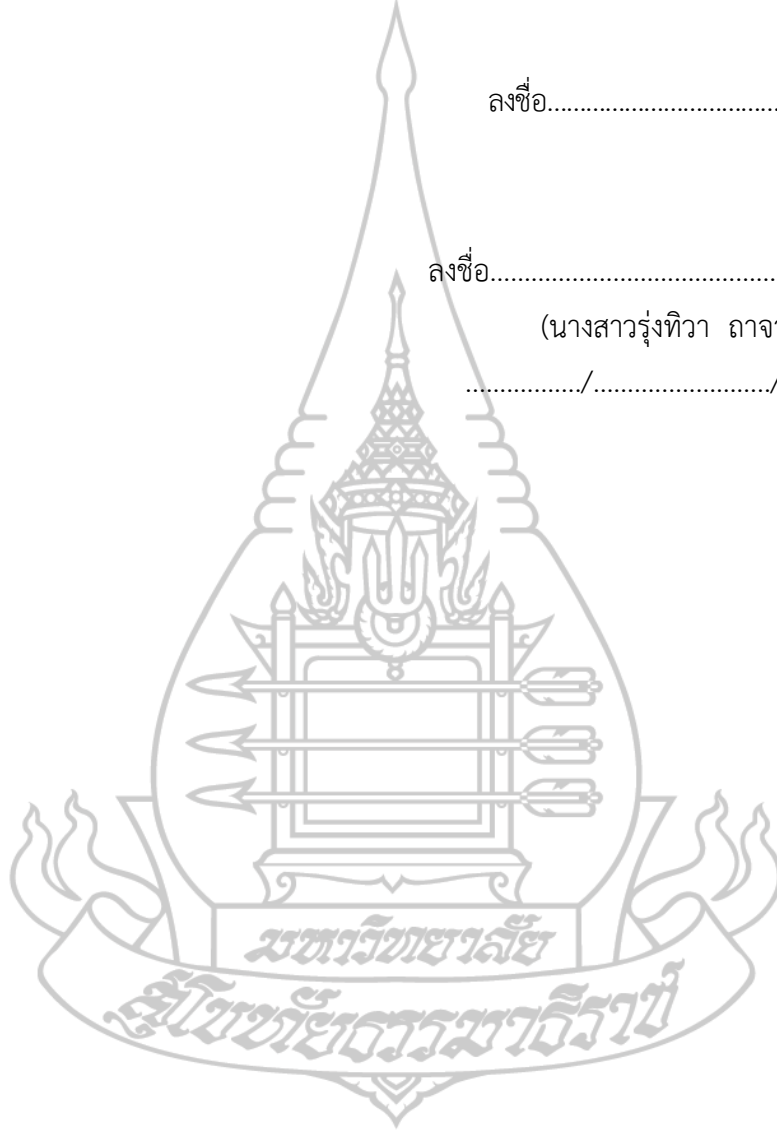
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน

(นางสาวรุ่งทิพา ถาจาจัน)

...../...../.....

เลขที่	ชื่อ-สกุล			ด้านทักษะ กระบวนการ (P) ตรวจแผนผัง ความคิดตรวจ แบบบันทึกความรู้	ด้าน คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ (A) สังเกต พฤติกรรมการ เรียน	สรุปผล
	ความถูกต้องของเนื้อหา (4)	ความถูกต้องของการใช้ภาษา (4)	คำตอบสอดคล้องกับเนื้อหา (4)			
13				รวม 12 คะแนน	รวม 12 คะแนน	
14				สรุปเนื้อหาได้ถูกต้อง (4)	มีวินัย (8)	
15				การจัดลำดับความคิด (4)	มุ่งมั่นในการทำงาน (8)	
16				การใช้ภาษาได้ถูกต้อง (4)	รวม 16 คะแนน	
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						

เลขที่	ชื่อ-สกุล			ด้านความรู้ (k) ตรวจใบงาน	ด้านทักษะ กระบวนการ (P) ตรวจแผนผัง ความคิดตรวจ แบบบันทึกความรู้	ด้าน คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ (A) สังเกต พฤติกรรมการ เรียน	สรุปผล
	ความถูกต้องของเนื้อหา (4)	ความถูกต้องของการใช้ภาษา (4)	คำตอบสอดคล้องกับเนื้อหา (4)				
				รวม 12 คะแนน			
				สรุปเนื้อหาได้ถูกต้อง (4)			
				การจัดลำดับความคิด (4)			
				การใช้ภาษาได้ถูกต้อง (4)			
				รวม 12 คะแนน			
				มีวินัย (8)			
				มุ่งมั่นในการทำงาน (8)			
				รวม 16 คะแนน			
				ผ่าน			
				ไม่ผ่าน			
30							
31							
32							
33							
34							
35							
36							
37							
38							
39							
40							
นักเรียนทั้งหมดจำนวน.....คน ผ่านเกณฑ์จำนวน.....คน							

เกณฑ์การวัดและประเมินผลด้านความรู้ (ใบงาน)

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ความถูกต้องของเนื้อหา	อธิบายและตอบคำถามได้ถูกต้องตรงตามเนื้อหาได้ 4-5 ประเด็น	อธิบายและตอบคำถามได้ถูกต้องตรงตามเนื้อหาได้ 3 ประเด็น	อธิบายและตอบคำถามได้ถูกต้องตรงตามเนื้อหาได้ 2 ประเด็น	อธิบายและตอบคำถามได้ถูกต้องตรงตามเนื้อหาได้เพียงประเด็นเดียว
2. ความถูกต้องของการใช้ภาษา	อธิบายและตอบคำถามโดยใช้ภาษาที่ถูกต้องได้ 4-5 ประเด็น	อธิบายและตอบคำถามที่ใช้ภาษาที่ถูกต้องได้ 3 ประเด็น	อธิบายและตอบคำถามโดยใช้ภาษาที่ถูกต้องได้ 2 ประเด็น	อธิบายและตอบคำถามโดยใช้ภาษาที่ถูกต้องได้เพียงประเด็นเดียว
3. คำตอบสอดคล้องกับเนื้อหา	คำตอบมีความสอดคล้องกับเนื้อหาได้ 4-5 ประเด็น	คำตอบมีความสอดคล้องกับเนื้อหาได้ 3 ประเด็น	คำตอบมีความสอดคล้องกับเนื้อหาได้ 2 ประเด็น	คำตอบมีความสอดคล้องกับเนื้อหาได้เพียงประเด็นเดียว

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
10-12	ดีมาก
7-9	ดี
4-6	พอใช้
ต่ำกว่า 4	ปรับปรุง

เกณฑ์การวัดและประเมินผลด้านทักษะกระบวนการ (แผนผังความคิด)

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. สรุปเนื้อหาได้ถูกต้อง	วิเคราะห์และสรุปเนื้อหาได้ถูกต้องชัดเจนดีมาก	วิเคราะห์และสรุปเนื้อหาได้ถูกต้อง	วิเคราะห์และสรุปเนื้อหาได้แต่ยังไม่ชัดเจน	วิเคราะห์และสรุปเนื้อหาได้เล็กน้อยและไม่ชัดเจน
2. การจัดลำดับความคิด	การจัดลำดับความคิดได้ถูกต้องและชัดเจนดีมาก	การจัดลำดับความคิดได้ถูกต้องและค่อนข้างชัดเจน	การจัดลำดับความคิดได้แต่ยังไม่ค่อยชัดเจน	การจัดลำดับความคิดได้บ้างเล็กน้อย
3. การใช้ภาษาได้ถูกต้อง	ใช้ภาษาได้ถูกต้องชัดเจนดีมาก	ใช้ภาษาได้ถูกต้องและชัดเจนดี	ใช้ภาษาได้แต่มีผิดบ้างเล็กน้อย	ใช้ภาษาไม่ถูกต้องและไม่ชัดเจน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
10-12	ดีมาก
7-9	ดี
4-6	พอใช้
ต่ำกว่า 4	ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (สังเกตพฤติกรรมการเรียน)

คำชี้แจง : ให้ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนแล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
		4	3	2	1
1. มีวินัย	1.1 มีความรับผิดชอบ				
	1.2 มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ				
2. มุ่งมั่นในการทำงาน	2.1 มีความตั้งใจและพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย				
	2.2 มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและสามารถทำงานกลุ่มได้				
รวมคะแนน					

เกณฑ์การให้คะแนน

- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 4 คะแนน
 ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 3 คะแนน
 ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 2 คะแนน
 ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
14 - 16	ดีมาก
11 - 13	ดี
8 - 10	พอใช้
ต่ำกว่า 8	ปรับปรุง

ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง พระมหากัสสปะ

1. ประวัติพระมหากัสสปะเถระ

ท่านพระมหากัสสปะ เป็นบุตรกบิลพราหมณ์ กัสสปโคตร ในบ้านมหาติฏฐะ จังหวัดมครรัฐ มีชื่อว่า ปิปลิ เรียกตามโคตรว่า กัสสปะ พออายุครบ 20 ปี ได้ทำการอวาหมงคล (แต่งงาน) กับนางภัททกาปิลานี อายุ 16 ปี เป็นบุตริพราหมณ์โกสิยโคตร เมืองสาครละ จังหวัดมครรัฐพราหมณ์ผู้เป็นบิดาพร้อมกับนางพราหมณ์ผู้มารดา ก็ปรึกษากันหาภรรยาให้แก่บุตรของตน จึงมอบสิ่งของมีเงินและทอง เป็นต้นให้แก่พราหมณ์ 8 คน แล้วส่งไปเพื่อให้แสวงหาหญิงที่มีลักษณะดีงาม มีฐานะเสมอกันกับสกุลของตน พราหมณ์ทั้งแปดคนรับสิ่งของทองหมั้นแล้วก็เที่ยวแสวงหาไปจนกระทั่งถึงเมืองสาครละ ในพระนครนั้น มีธิดาของพราหมณ์โกสิยโคตรคนหนึ่ง ชื่อว่า ภัททกาปิลานี อายุ 16 ปี รูปร่างสะสวยงดงามสมกับเป็นผู้มีบุญพราหมณ์เหล่านั้นครั้งได้เห็นแล้วจึงเข้าไปสู่ขอกับบิดามารดาของนาง เมื่อตกลงกันแล้วจึงมอบสิ่งของทองหมั้น กำหนดวันอวาหมงคล และส่งข่าวให้กบิลพราหมณ์ได้ทราบ

ส่วนปิปลิมาณพเมื่อได้ทราบดังนั้น ไม่ได้มีความประสงค์ที่จะแต่งงานเลย จึงเข้าไปในห้องเขียนจดหมายบอกความประสงค์ของตนให้นางทราบ "นางผู้เจริญ จงได้สามีที่มีชาติและโคตร โภคสมบัติเสมอกับนาง อยู่ครอบครองเรือนเป็นสุขเถิด ฉันจักออกบวช ต่อไปภายหลังหวนางจะได้ไม่ต้องเดือดร้อน" ครั้นเขียนเสร็จแล้ว มอบให้คนใช้นำไปส่ง แม้นางภัททกาปิลานี ก็มีคุณสมบัติเช่นเดียวกัน จึงได้เขียนจดหมายเช่นนั้นให้คนใช้นำมา คนถือจดหมายทั้งสองมาพบกันระหว่างทาง ต่างไต่ถามความประสงค์ของกันและกันแล้วจึงฉีกจดหมายออกอ่าน แล้วทั้งจดหมายฉบับนั้นเสียในป่า เขียนจดหมายมีเนื้อความแสดงความรักซึ่งกันและกันขึ้นมาใหม่แล้วนำไปให้คนทั้งสอง ครั้นกาลต่อมาการอวาหมงคลเป็นการสำเร็จเรียบร้อย โดยคนทั้งสองไม่ได้มีความประสงค์ สักแต่ว่าอยู่ร่วมกันเท่านั้น ไม่ได้ถูกต้องกันเลย แม้จะขึ้นสู่เตียงนอนก็ไม่ได้ขึ้นทางเดียวกัน ปิปลิมาณพขึ้นข้างขวา นางภัททกาปิลานีขึ้นข้างซ้าย เมื่อเวลานอนตั้งพวงดอกไม้สองพวงไว้กลางที่นอน เพราะกลัวร่างกายจะถูกต้องกัน ถึงกลางวันที่ไม่ได้มีการหัวเราะยิ้มหัวต่อกันเลย เพราะฉะนั้นจึงไม่มีบุตรหรือธิดาด้วยกัน สกุลของสามีภรรยาคู่นี้มั่งมีมาก มีการงานเป็นบ่อเกิดแห่งทรัพย์มาก มีคนงานและพาหนะสำหรับใช้งานก็มาก ครั้นต่อมาบิดามารดาเสียชีวิต ปิปลิมาณพได้ครองสมบัติดูแลการงาน สืบทอดจากบิดามารดา

2. การออกบวชเพื่อแสวงหาความสุขทางธรรม

ครั้นต่อมาสามีและภรรยาต่างก็มีความเห็นร่วมกันว่าผู้อยู่ครองเรือนต้องคอยนั่งรับบาป เพราะการงานที่ผู้อื่นทำไม่ได้ จึงมีใจเบื่อหน่าย พร้อมใจกันจะออกบวช ได้แสวงหาผ้ากาสายะ ถือเพศเป็นบรรพชิตออกบวชมุ่งหมายเป็นพระอรหันต์ในโลก สะพายบาตรลงจากปราสาทหลีกหนีไป ปิณฑิเดินหน้า นางภัททกาปิลานีเดินหลัง พอถึงทางแยกแห่งหนึ่งจึงแยกจากกัน ปิณฑิเดินไปทางขวา ส่วนนางภัททกาปิลานีเดินไปทางซ้าย จนบรรลู่ถึงสำนักของนางภิกษุณี ภายหลังได้บวชเป็นนางภิกษุณี และได้บรรลู่พระอรหันต์ตผล ส่วนปิณฑิเดินทางไปพบสมเด็จพระบรมศาสดา ซึ่งประทับอยู่ที่ใต้ร่มไทร ซึ่งเรียกว่า พุทฺธตนิโครธ ในระหว่างกรุงราชคฤห์และเมืองนาลันทาท่อกัน มีความเลื่อมใสเปล่งวาจาประกาศว่า พระศาสดาเป็นครูของตน ตนเป็นสาวกของพระศาสดา พระศาสดาทรงอนุญาตให้เป็นภิกษุในพระธรรมวินัย นี้ด้วยการประทานโอวาท 3 ข้อว่า

1. กัสสปะ เธอพึงศึกษาว่าเราจักเข้าไปตั้งความละเอียดและความเกรงใจไว้ในภิกษุที่เป็นผู้เฒ่าและปานกลางอย่างดีที่สุด
2. เราจักฟังธรรมซึ่งประกอบด้วยกุศล เราจักตั้งใจฟังธรรมนั้นแล้วพิจารณาเนื้อความ
3. เราจักไม่ละสติที่เป็นไปในกาย คือ พิจารณาเอาร่างกายเป็นอารมณ์

ครั้นประทานโอวาทแก่พระมหากัสสปะอย่างนี้แล้วเสด็จหลีกหนีไป ทานพระกัสสปะได้ฟัง พุทฺธโอวาทแล้ว ก็เริ่มบำเพ็ญเพียร ในวันที่ 8 นับจากวันที่อุปสมบทมาก็ได้สำเร็จพระอรหันต์ตผลตามปกติท่านพระมหากัสสปะนั้นถือธุดงค์ 3 ข้อ คือ ถือบถงผ้าบังสุกุล จีวรเป็นวัตร ถือเทียวบิณฑบาตเป็นวัตรและถืออยู่ป่าเป็นวัตร ด้วยเหตุนี้พระบรมศาสดาจึงทรงยกย่องว่า "เป็นผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ผู้ทรงธุดงค์" อานิสงส์แห่งการถือธุดงค์ของท่านมีปรากฏดังนี้ คือ สมัยหนึ่งพระบรมศาสดาเสด็จประทับอยู่ ณ พระเวฬุวัน ทรงรับสั่งให้ท่านเลิกการธุดงค์ ท่านไม่ยอมเลิกแล้วแสดงคุณแห่งการถือธุดงค์ 2 ประการ คือ

1. เป็นการอยู่เป็นสุขในบัดนี้
2. เพื่ออนุเคราะห์ประชุมชนในภายหลังจักได้ถือเป็นที่ภูฐานุคติ คือ ปฏิบัติตามพระบรมศาสดา ก็ประทานสาธุการว่า ดีละ ดีละ เธอปฏิบัติเพื่อประโยชน์สุขแก่ชนส่วนมาก เธอจงทงผ้าบังสุกุลจีวร เธอจงเทียวบิณฑบาต เธอจงอยู่ในป่าเถิด ทรงสรรเสริญว่าเป็นผู้มักน้อยสันโดษ ภิกษุทั้งหลายเรียกท่านว่า พระมหากัสสปะ

ที่มา: https://soundcloud.com/kanlayanatam/wasin_indasara_pusalalok0203

3. คุณความดีของพระมหากัสสปเถระ

พระมหากัสสปเถระมีคุณความดีที่พระบรมศาสดาทรงยกย่องหลายสถาน เช่น

1. ทรงรับผ้าสังฆาฏิของท่านไปทรง (ห่ม) ประทานผ้าสังฆาฏิของพระองค์ให้แก่ท่าน ตรัสว่ามีธรรมเป็นเครื่องอยู่เสมอด้วยพระองค์ และทรงสรรเสริญว่า เป็นผู้มักน้อย สันโดษ ตรัสสอนภิกษุทั้งหลายให้ถือเป็นตัวอย่าง

2. กัสสปะเข้าไปในตระกูลชักรายและใจห่าง ประพฤติตนเหมือนเป็นคนใหม่ ไม่คั่นเคย ไม่คะนองกาย วาจา ใจในตระกูล เป็นนิตย จิตไม่ข้องอยู่ในตระกูลเหล่านั้น เพิกเฉยแล้วตั้งจิตเป็นกลางว่าผู้ใคร่ลาภก็จงได้ลาภ ผู้ใคร่บุญก็จงได้บุญ ตนได้ลาภแล้วมีใจฉันท ผู้อื่นก็มีใจฉันทนั้น

3. กัสสปะมีจิตประกอบไปด้วยเมตตากรุณา ในเวลาแสดงธรรมแก่ผู้อื่น

4. ทรงสั่งสอนภิกษุให้ประพฤติชอบโดยยกเอาท่านพระมหากัสสปะเป็นตัวอย่างท่านพระมหากัสสปะนั้นดีแต่ในการปฏิบัติ หาพอใจในการสั่งสอนภิกษุสัทธรรมิกไม่ ธรรมเทศนาอันเป็นอนุสาสนีของท่านจึงไม่มี คงมีแต่ธรรมภาษิตเนื่องมาจากธัมมสภาจฉา (การสนทนากันในเรื่องธรรมะ) กับเพื่อนสาวกบ้างกล่าวทบทวนพระพุทธานุสสาสนีบ้าง ในขณะที่พระบรมศาสดายังทรงพระชนม์อยู่ ดูท่านจะไม่เด่นนัก เป็นเพียงพระสาวกผู้ใหญ่รูปหนึ่งเท่านั้น มาปรากฏเป็นพระสาวกสำคัญเมื่อพระบรมศาสดาทรงปรินิพพานแล้ว คือ ในเวลานั้นท่านเป็นพระสังฆเถระ พอลายพระเพลิงพระพุทธรูปแล้วได้ 7 วัน ท่านประชุมสงฆ์เล่าถึงการที่ภิกษุชื่อว่า สุภททะ ผู้บวชเมื่อแก่ กล่าวคำมิตินิคมขอต่อพระธรรมวินัยในคราวเมื่อเดินทางจากปาวานนคร ปรีกษาหาหรือในทางที่จะทำสังคายนา รวบรวมพระธรรมวินัยตั้งไว้เป็นแบบฉบับ พระสงฆ์ก็ยินยอมเห็นพร้อมด้วย ท่านจึงเลือกภิกษุผู้ทำสังคายนาได้ 500 องค์ การทำสังคายนาในครั้งนั้นทำที่ถ้ำสัตตบรรณคูหา แห่งเวภารบรรพต กรุงราชคฤห์ พระมหากัสสปะเป็นประธาน ได้พระอุบาลีและพระอานนท์เป็นกำลังสำคัญในการวิสันนาพระวินัย พระธรรม (พระสูตรและพระอภิธรรม) ตามลำดับ ได้พระเจ้าอชาตศัตรูเป็นศาสนูปถัมภก ทำอยู่ 8 เดือนจึงสำเร็จ เรียกว่า ปฐมสังคายนา เมื่อท่านทำสังคายนาเสร็จเรียบร้อยแล้วได้อยู่ที่พระเวฬุวนาราม ในกรุงราชคฤห์ ไม่ประมาณ ปฏิบัติธรรมเป็นนิตย ดำรงขณมายุสังขารประมาณได้ 120 ปี ท่านก็ปรินิพพาน ณ ระหว่างกลางกุกกุสัมปตบรรพตทั้ง 3 ลูก ในกรุงราชคฤห์ (ที่มาเว็บไซต์ธรรมะไทย <http://www.dhammadham.org/monk/monk06.php>)

4. คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่าง

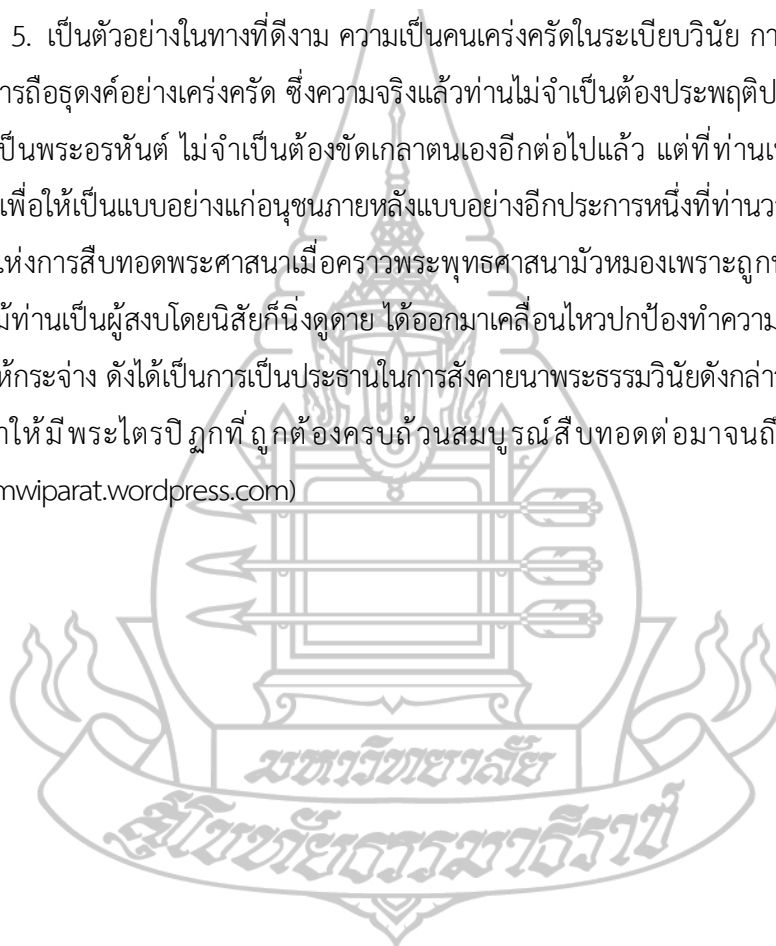
1. เป็นบุตรที่ดีของบิดามารดา บุตรที่ดีต้องเคารพเชื่อฟังบิดามารดา พระมหากัสสปะขณะเป็นปีฬลิมานพ ถึงแม้ยังไม่อยากแต่งงานแต่เมื่อเป็นความประสงค์ของบิดามารดาก็พยายามปฏิบัติตาม

2. เป็นผู้มั่งคั่งจะ เมื่อได้ลั่นวาจาว่า ถ้าบิดามารดาสามารถหาสตรีที่สวยงามดูรูปหล่อทองคำก็ยินยอมแต่งงานด้วย ครั้งเมื่อมีสตรีที่ดังตามเช่นนั้นจริงท่านก็ปฏิบัติตามสัญญาไม่ยอมคืนค่า

3. เป็นผู้ที่ความกตัญญูทศเวทಿಯ่างยิ่ง ข้านี้ปรากฏชัดแจ้งเมื่อครั้งที่พระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว ท่านได้ยืนพระหลวงตารูปหนึ่งกล่าวดูหมิ่นพระพุทธเจ้า ท่านนึกสลดใจว่าต่อไปภายหน้าจะเป็นเช่นไร เมื่อพระองค์นิพพานไปแล้วท่านจึงเป็นกำลังสำคัญในการสังคายนาพระธรรมวินัย จัดการชำระพระศาสนาให้บริสุทธิ์ เป็นการตอบแทนพระคุณพระพุทธเจ้า

4. มีชีวิตเรียบง่าย ท่านชอบปลีกตัวไปอยู่สงบตามลำพังในป่า ถี้อผ้าบังสุกุลเป็นวัตร ถี้อบิณฑบาตเป็นวัตร อยู่ป่าเป็นวัตร สมเป็น “สมณะ” (ผู้สงบ) อย่างแท้จริง การมีชีวิตเรียบง่าย ไม่หรูหราฟุ่มเฟือยเกินจำเป็นนี้ ชาวบ้านสามารถนำมาปรับใช้กับชีวิตจริงได้ตามเหมาะสม

5. เป็นตัวอย่างในทางที่ติงาม ความเป็นคนเคร่งครัดในระเบียบวินัย การประพฤติขัดเกลาร่างกายด้วยการถือธุดงค์อย่างเคร่งครัด ซึ่งความจริงแล้วท่านไม่จำเป็นต้องประพฤติปฏิบัติอย่างนั้นก็ได้ เพราะท่านเป็นพระอรหันต์ ไม่จำเป็นต้องขัดเกลาร่างกายอีกต่อไปแล้ว แต่ที่ท่านเน้นความเคร่งครัดเป็นพิเศษ ก็เพื่อให้เป็นแบบอย่างแก่อนุชนภายหลังแบบอย่างอีกประการหนึ่งที่ท่านวางไว้ก็คือ “ความมีวิญญาน” แห่งการสืบทอดพระศาสนาเมื่อคราวพระพุทธศาสนาว่าหมองเพราะถูกหมิ่นหรือบิดเบือนความจริง แม้ท่านเป็นผู้สงบโดยนัยก็นิ่งดูตาย ได้ออกมาเคลื่อนไหวปกป้องทำความจริงให้ปรากฏและความเข้าใจให้กระจ่าง ดังได้เป็นการเป็นประธานในการสังคายนาพระธรรมวินัยดังกล่าวข้างต้น ซึ่งผลงานของท่านทำให้มีพระไตรปิฎกที่ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ สืบทอดต่อมาจนถึงทุกวันนี้ (ที่มา <https://palmwiparat.wordpress.com>)

ใบความรู้ที่ 2

เรื่อง พระอุบาลี

1. ประวัติของพระอุบาลี

บุพกรรมในอดีต ในสมัยหนึ่งท่านพระอุบาลีเถระ เกิดเป็นพราหมณ์ชื่อว่า สุชาติ ในหงสาวดี นคร สะสมทรัพย์ไว้ 80 โภกฏี มีทรัพย์และข้าวเปลือกนับไม่ถ้วน เป็นผู้มีความรู้อย่างยิ่ง มหาชนต่างนับถือแต่ตัวท่านเองในครั้งนั้นไม่นับถือผู้ใด ด้วยในสมัยนั้นยังไม่มีพระพุทธเจ้ามาตรัสรู้ ในครั้งนั้นท่านมีมาณะกระด้าง ไม่เห็นผู้ที่ควรบูชา ครั้นต่อมาเมื่อพระพุทธเจ้าพระนามว่า ปทุมุตตระ เสด็จอุบัติขึ้นในโลก ในครั้งนั้นพระองค์ได้เสด็จเข้ามายังนครหงสาวดี เพื่อทรงแสดงธรรมโปรดพุทธบิดา มหาชนหลั่งไหลเข้ามาฟังธรรมเป็นอาณานิเวศประมาณ 1 โยชน์โดยรอบ ดาบสท่านหนึ่ง ชื่อสุนันทะ ได้สร้างปะรำดอกไม้ขึ้นบังแสงแดด เพื่อประโยชน์แห่งมหาชนตลอดทั่วทั้งพุทธบริษัท

ถวายพระอารามปรารณาจะได้ตำแหน่งผู้เป็นเลิศในพระวินัย ในครั้งนั้นเมื่อพระพุทธเจ้าทรงประกาศอริสัจ 4 บริษัทแสนโกฏีกก็ได้บรรลุธรรม พระพุทธองค์ทรงแสดงธรรมเป็นเวลา 7 วัน 7 คืน ครั้นถึงวันที่ 8 พระองค์ทรงพยากรณ์สุนันทดาบส ดังนี้ว่า ในแสนกัปนับจากนี้ไปจักมีพระศาสดาในโลก ผู้ทรงสมภพจากราชตระกูลพระเจ้าโอกกากราช พระนามโดยพระโคตรว่า โคตมดาบสนี้ จักเกิดเป็นพุทธสาวกโดยนามว่า ปุณณมันตานีบุตร และจะได้เป็นเอตทัคคะ ยิ่งกว่าสาวกอื่นท่านได้ฟังพระดำรัสของพระพุทธองค์แล้ว ก็ปรารณาจะได้ตำแหน่ง ผู้เป็นเลิศในพระวินัย ท่านจึงได้ซื้อสวน ชื่อว่า โสภณะด้านหน้าพระนครด้วยทรัพย์แสนหนึ่ง สร้างวัดถวายพระพุทธเจ้า ท่านได้สร้าง เรือนยอดปราสาทมณฑป ถ้าคูกาและที่จงกรม สร้างเรือนอบกาย โรงไฟ โรงเก็บน้ำและห้องอาบน้ำถวายแด่พระภิกษุสงฆ์ ท่านได้ถวายปัจจัยคือตั้ง เตียง ภาชนะ เครื่องใช้สอยและยาประจำวัดนี้ทุกอย่าง ท่านให้สร้างกำแพงอย่างมั่นคง สร้างที่อยู่อาศัยให้ท่านผู้มีจิตสงบ ผู้คงที่ไว้ในสังฆารามทั้งหมดนี้ด้วยทรัพย์อีกจำนวนแสนหนึ่ง รวมเป็นสองแสน

ครั้นเมื่อสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงได้นิมนต์พระปทุมุตตระพระพุทธเจ้า ให้เสด็จมาเพื่อถวายพระอาราม ครั้นเมื่อถึงเวลาพระปทุมุตตระพระพุทธเจ้า พร้อมด้วยพระชินาสพพันหนึ่งได้เสด็จเข้าไปสู่อาราม ท่านได้ถวายภัตตาหารแล้ว จึงได้ทูลถวายอารามนี้ พระพุทธเจ้าครั้งทรงรับสังฆารามที่สร้างเรียบร้อยแล้วได้ทรงอนุโมทนา และทรงพยากรณ์พราหมณ์สุชาติว่า ในอีกแสนกัปข้างหน้า จักมีพระศาสดาในโลกผู้ทรงสมภพในราชตระกูลโอกกากราช พระนามโดยพระโคตรว่า โคตมะ พระองค์จักทรงมีพุทธชินารส ผู้เป็นธรรมทายาท เป็นพุทธสาวก ชื่อว่า อุบาลี เธอจักบำเพ็ญบารมีในพระวินัย ดำรงไว้ซึ่งพระศาสนาของพระชินะและเป็นผู้หาอาสวะมิได้ พระสมณโคตม จักทรงแต่งตั้งเธอไว้ในเอตทัคคะ

ทำการล่วงเกินพระปัจเจกสัมพุทธเจ้า ในกัปที่สองภายหลังภัทรกัปนี้ไป ท่านเกิดเป็นโอรสของพระเจ้าอัญชชะ ผู้มีพระเดชานุภาพยิ่งใหญ่ มีทรัพย์หลายแสนโกฏีก ชื่อว่า เจ้าชายจันทนะ เจ้าชายนั้นเป็นคนกระด้าง คือ แข็งกร้าว ถือตัว ด้วยความเมาในชาติตระกูล ยศและโภคะ ในวันหนึ่งท่านได้เสด็จออกประพาส

อุทยานนอกพระนคร โดยทรงช้างชื่อว่า สิริกะ แวดล้อมด้วยกองทัพไพร่พลและบริวารเป็นอันมากในทางที่
จะไปในั้น พระปัจเจกสัมพุทธเจ้านามว่า เทวละ ทรงพระดำเนินผ่านหน้าช้างไป ท่านจึงใส่ช้าง
พระที่นั่งไปลวงเกินพระปัจเจกสัมพุทธเจ้า ด้วยพระบารมีในพระปัจเจกพุทธเจ้า ช้างพระที่นั่งนั้นกลับ
แสดงอาการโกรธท่าน ซึ่งเป็นผู้บังคับช้างและไม่ยอมยกเท้า ยืนหยุดนิ่งอยู่ ตัวท่านเมื่อได้แสดงกิริยาต่ำช้า
เช่นนั้น ต่อพระปัจเจกพุทธเจ้าแล้วก็เกิดสำนึกขึ้นได้ว่าข้าพเจ้าเห็นช้างไม่พอใจจึงได้โกรธพระปัจเจกพุทธเจ้า
เบียดเบียนพระปัจเจกสัมพุทธเจ้าแล้วได้ไปยังพระอุทยาน ข้าพเจ้าไม่พบความสำราญ ณ ที่นั้น เหมือนคน
ถูกไฟไหม้ศีรษะ ถูกความกระวนกระวายแผดเผา เหมือนปลาติดเบ็ด พื้นแผ่นดินเป็นเสมือนไฟลุก
ไปทั่วสำหรับข้าพเจ้า เมื่อภัยเกิดขึ้นแล้วอย่างนี้ ท่านจึงเข้าไปเฝ้าพระราชบิดา เล่าความทั้งหมดให้ฟัง
พระเจ้าอัญชชะ ได้ฟังก็ตกพระทัย ตรัสว่า เพราะกระทำความไม่เอื้อเฟื้อในพระปัจเจกสัมพุทธเจ้านั้น
พวกเราทั้งหมดจักพินาศ พวกเราจักให้พระปัจเจกสัมพุทธมุนีนั้นอดโทษ จึงจักไม่ฉิบหาย หากเราทั้งหลาย
ไม่ไปขอให้พระปัจเจกสัมพุทธเจ้าทรงยกโทษ ภายใน 7 วัน แวนแคว้นอันสมบูรณ์ของเราจักทำลายหมดท่าน
จึงเข้าไปเฝ้าพระปัจเจกสัมพุทธเจ้าขอมาต่อพระองค์ พระปัจเจกพุทธเจ้าก็ทรงยกโทษให้ ด้วยกรรมเช่นนี้
ท่านจึงต้องเกิดมาในตระกูลที่ต่ำในชาตินี้

สมัยพุทธกาล ในพุทธบาทกาลนี้พระอุบาลีเป็นบุตรของนายช่างกลบกลในนครกบิลพัสดุ์
เดิมชื่อว่า อุบาลี เมื่อเจริญเติบโตแล้ว เจ้าศากยวงศ์ทั้ง 5 พระองค์ ทรงโปรดปรานมากจึงได้ทรงแต่งตั้ง
ให้เป็นนายภูษามาลาประจำพระองค์ ครั้นเมื่อพระบรมศาสดาเสด็จมาโปรดพระประยูรญาติที่กรุงกบิลพัสดุ์
แล้วเสด็จออกจากกรุงกบิลพัสดุ์ไปประทับอยู่ที่อนุปิยนคัมภวันารามของมัลลกษัตริย์ (ที่มา :
http://www.thammapedia.com/sankha/bhikkhu_upalee.php)

2. การออกบวช

เมื่อครั้งพระบรมศาสดาเสด็จมาโปรดพระประยูรญาติที่กรุงกบิลพัสดุ์ ตามคำทูลอาราธนาของ
พระกาฬทายีเถระ เมื่อพระพุทธองค์รับนิมนต์แล้วจึงเสด็จจาริกพร้อมภิกษุแสนรูปเป็นบริวาร เสด็จออกจาก
กรุงราชคฤห์ไปยังกรุงกบิลพัสดุ์ ในวันที่ถึงก็ได้ทรงแสดงพระธรรมเทศนาโปรดหมู่พระญาติ แล้วในวันที่ 2
ทรงเที่ยววิณฑชบาตตามลำดับตรอกในกรุงกบิลพัสดุ์ ทรงแสดงธรรมถวายพระพุทธรูปบิดา ทรงอนุเคราะห์
พระญาติที่ฟังทรงกระทำในที่นั้น แล้วทรงบรรพชาให้ราหุลกุมาร ต่อมาก็เสด็จจากกรุงกบิลพัสดุ์
จาริกไปในมัลลรัฐแล้วเสด็จกลับมายังอนุปิยอัมพวันของมัลลกษัตริย์ ฯ

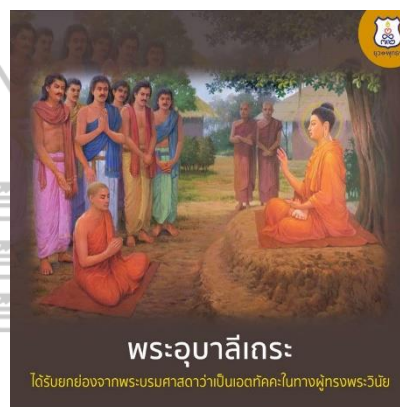
จากนั้นเหล่าชัตติยกุมารในแต่ละมหาสาขาของศากยวงศ์เป็นอันมาก ก็ออกบรรพชาตามเสด็จ
พระพุทธองค์ ครั้งนั้นเจ้าชายแห่งศากยวงศ์ 6 พระองค์ก็มีพระประสงค์จะออกผนวชตามเสด็จบ้าง
จึงได้เดินทางออกจากกรุงกบิลพัสดุ์ โดยในครั้งนั้นนายอุบาลี ภูษามาลา ก็ได้ตามเสด็จด้วยในฐานะ
มหาดเล็กคนสนิท ครั้นย่างเข้าพรมแดนอื่นแล้ว ก็สั่งให้กระบวนตามเสด็จกลับทั้งหมด ทรงพระดำเนิน
ตามลำพัง 6 พระองค์ต่อไป พร้อมด้วยนายอุบาลี ภูษามาลา เมื่อเห็นว่าได้มาไกลพอสมควรแล้ว

ทั้ง 6 พระองค์จึงได้ส่งนายอุบาสี ภูษามาลากลับและทรงเปลื้องเครื่องประดับออก เอาภูเขาห่อแล้วมอบให้กับนายอุบาสีเพื่อใช้เป็นทรัพย์สินในการเลี้ยงชีพต่อไป ครั้งนั้น นายอุบาสีผู้เป็นภูษามาลาก็ได้เดินทางกลับพร้อมห่อเครื่องประดับที่ได้รับมานั้น เมื่อเดินทางมาได้ระยะหนึ่งก็ฉวยใจคิดว่า ถ้าเรากลับไปแล้วเจ้าศากยยะในกรุงกบิลพัสดุ์ก็จะคิดว่าเราลวงเจ้าชายมาประหาร แล้วจึงเอาเครื่องประดับตบแต่งมาก็ศากยกุมารทั้ง 6 นี้ยังทรงผนวชได้ โฉนเราจึงจะบวชบ้างไม่ได้เล่า เขาจึงแก้ห่อเครื่องประดับแล้วเอาเครื่องประดับนั้นแขวนไว้บนต้นไม้ แล้วพูดว่า ของนี้เราให้แล้วผู้ใดเห็นผู้นั้นจงนำไปเถิด แล้วเดินตามไปเฝ้าศากยกุมารเหล่านั้น ศากยกุมารเหล่านั้น ทอดพระเนตรเห็นอุบาสีผู้เป็นภูษามาลา เดินกลับมาจึงรับสั่งถามว่ากลับมาทำไมนายอุบาสีผู้เป็นภูษามาลาจึงเล่าความให้ทราบ เหล่าชฎิยกุมารก็เห็นด้วย จึงพาอุบาสีผู้เป็นภูษามาลาเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคกราบทูลขอบวช โดยทรงขอให้พระพุทธรองค์ บวชให้นายอุบาสีนี้ก่อนด้วยเหตุเพื่อลดมานะความถือตัวของตนเองที่เป็นวงศ์กษัตริย์

เมื่อบวชหลังนายอุบาสีก็ต้องทำความเคารพผู้ที่บวชมาก่อน แม้ผู้นั้นจะเคยเป็นมหาเด็กรับใช้ก็ตาม พระผู้มีพระภาคจึงโปรดให้อุบาสีผู้เป็นภูษามาลาบวชก่อน ให้ศากยกุมารเหล่านั้นผนวชต่อภายหลัง ครั้นเมื่อบวชแล้วท่านก็ได้เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคแล้วกราบทูลพระผู้มีพระภาคเพื่อขอออกปฏิบัติธรรมในป่าและรวป่าอันสงัด พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงทรงห้ามท่าน โดยทรงพระดำริว่า ถ้าท่านเลือกที่จะอยู่ในเสนาสนะป่านั้นท่านก็จะสามารถบำเพ็ญได้แต่वासธุระ (การปฏิบัติวิปัสสนาธุระ) ได้เพียงอย่างเดียวบำเพ็ญคันถธุระ (การเล่าเรียนด้านปริยัติ) ไม่ได้ แต่ถ้าท่านเลือกที่จะอยู่ในสำนักพระบรมศาสดาจะสามารถบำเพ็ญกิจทั้งสองนี้ได้ แล้วทรงเล็งเห็นว่าในอนาคตท่านพระอุบาสีจะบรรลุพระอรหัต และจะเป็นหัวหน้าในฝ่ายวินัยปิฎก

เมื่อทรงดำริความข้อนี้จึงไม่ทรงอนุญาตการอยู่ป่าแก่พระเถระ

พระอุบาสีนั้นรับพระดำรัสของพระศาสดาแล้วได้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมอยู่ไม่นานนัก ก็ได้บรรลุพระอรหัต และพระศาสดาก็ทรงสอนพระวินัยปิฎกให้พระอุบาสีด้วยพระองค์เอง (ที่มา : [https://www.pariyat.com/](https://www.pariyat.com/สารธรรม/พระศาสดาและสงฆ์สาวก/item/อุบาสี-พระอุบาสีเถระ))

พระอุบาสีเถระ

ได้รับยกย่องจากพระบรมศาสดาว่าเป็นอภิกษุในทางผู้ทรงพระวินัย

3. บทบาทสำคัญในพระพุทธศาสนา

พระอุบาสีท่านเป็นกำลังสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และมีบทบาทสำคัญมากในการพระพุทธศาสนา ทั้งในสมัยที่พระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่และหลังจากที่พระองค์เสด็จปรินิพพานแล้วคือ

1. เป็นผู้สอนพระวินัยแก่ภิกษุทั้งหลาย โดยเหตุที่ท่านได้รับการยกย่องจากพระพุทธเจ้า เป็นผู้มีความชำนาญในพระวินัย ภิกษุทั้งหลายจึงเรียนพระวินัยในสำนักของท่าน นอกจากนั้นภิกษุที่ทรงจำวินัยปฏิภักในสมัยต่อ ๆ มากี่ล้านแต่เป็นศิษย์ผู้เรียนวินัยตามสายพระอุบาลีทั้งสิ้น

2. ได้รับความไว้วางใจจากพระพุทธเจ้าเป็นพิเศษถ้ามีอิทธิฤทธิ์หรือคดีเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับวินัยเกิดขึ้น ก็ทรงมอบให้พระอุบาลีรับภาระดำเนินการวินิจฉัยให้เป็นไปโดยถูกต้อง

3. ผลงานที่สำคัญที่สุดซึ่งมีผลมาจนถึงปัจจุบัน คือ การทำสังคายนาครั้งที่ 1 หลังจากพระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้วได้ 3 เดือน พระมหากัสสปะชักชวนเหล่าพระสงฆ์กระทำการปฐมสังคายนาคือรวบรวมเรียบเรียงพระธรรมวินัยที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนตลอด 45 พรรษา

สอบทานและจัดหมวดหมู่วางลงเป็นแบบแผน ซึ่งในการสังคายนาครั้งนั้น ประกอบด้วยพระอรหันต์ 500 รูป มีพระมหากัสสปะเป็นประธานและเป็นผู้ถาม พระอุบาลีเป็นผู้วิสัชนาพระวินัยพระอาณนทเป็นผู้วิสัชนาพระธรรม

พระอุบาลีเป็นพระเถระสำคัญรูปหนึ่งในพระพุทธศาสนา เป็นมหาสาวกและเป็นกำลังสำคัญของพระพุทธเจ้า เพราะท่านมีความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ พระอุบาลีเถระสนใจพระวินัยหรือระเบียบข้อบังคับของพระสงฆ์เป็นพิเศษ ท่านได้ศึกษาจากพระพุทธองค์จนมีความรู้แตกฉาน จนกระทั่งได้รับยกย่องจากพระพุทธองค์ว่าเป็นเอตทัคคะผู้เลิศกว่าภิกษุอื่นในทางทรงจำพระวินัย ทุก ๆ การวินิจฉัยของท่านเป็นไปด้วยความเที่ยงธรรม เป็นที่ยกย่องสรรเสริญของพุทธบริษัท ครั้งหนึ่ง พระเถระได้ตัดสินความเรื่องหนึ่ง ขอนามมาแล้ว ดังนี้

ภิกษุณีสาวรูปหนึ่งอยู่ในปกครองของพระเทวทัตตั้งท้องขึ้นมาโดยไม่รู้ตัว เรื่องรู้ถึงพระเทวทัต พระเทวทัตสั่งให้สึกทันที โดยมีได้สาวนอะไรเลย หว่านางภิกษุณีต้องปราศจากจากความเป็นภิกษุณีแล้ว ภิกษุณีกราบเรียนท่านว่านางมิได้กระทำเรื่องเลวร้ายดังกล่าวหา นางเป็นผู้บริสุทธิ์ พระเทวทัตกล่าวว่า “บริสุทธิ์อะไรกัน ก็ประจักษ์พยานเห็นชัด ๆ อยู่อย่างนี้ ยังมีหน้ามายืนยันว่าตนบริสุทธิ์อยู่หรือ” แม้วางจะวิงวอนอย่างไร พระเทวทัตก็ไม่สนใจ สั่งให้สึกอย่างเดียว ภิกษุณีจึงอุทธรณ์ต่อพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าทรงทราบก่อนแล้วว่าอะไรเป็นอะไร แต่เพื่อให้เป็นที่กระจ่างแจ้งและยอมรับโดยทั่วไป จึงทรงแต่งตั้งให้พระอุบาลีเถระเป็นผู้วินิจฉัยอธิกรณ์ความ เนื่องจากเป็นเรื่องของสตรี พระอุบาลีเถระเองก็ไม่มี ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้ ท่านจึงขอแรงนางวิสาขาและอนาถบิณฑิกเศรษฐีให้ช่วยเหลือ

นางวิสาขาได้ตรวจร่างกายของนางภิกษุณี ซักถามถึงวันที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งสุดท้าย วันที่ประจำเดือนหมดครั้งสุดท้าย ตลอดถึงตรวจตราดูความเปลี่ยนแปลงของร่างกายทุกอย่าง แล้วลงความเห็นว่า นางภิกษุณีได้ตั้งครรภ์ก่อนบวช โดยที่ตนเองไม่ทราบ จึงรายงานให้พระอุบาลีเถระทราบ พระเถระได้ใช้ความเห็นเหล่ากรรมการคฤหัสถ์นั้นเป็นหลักฐานของการพิจารณาตัดสินอธิกรณ์ ได้วินิจฉัยว่า ภิกษุณีบริสุทธิ์ มิได้ต้องปราศจากดังกล่าวหา พระพุทธองค์ทรงทราบการวินิจฉัยของพระอุบาลีเถระแล้ว ทรงประทานสาธุการว่าวินิจฉัยได้ถูกต้องแล้ว ภิกษุณีจึงไม่ต้องลาสิกขาตามคำสั่งของพระเทวทัต

พระอรรคธกษัตริย์เห็นว่า พระผู้มีพระภาคเจ้า ครั้นทรงสดับเรื่องที่ท่านพระอุบาลีเถระวินิจฉัยนั้นแล้ว พระตถาคตเจ้าตรัสว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อุบาลีกล่าวไว้ชอบแล้ว อุบาลีกล่าวแก้ปัญหานี้ดูจทำรอยเท้าไว้ในที่ไม่มีรอยเท้า ดูแสดงรอยเท้าไว้ในอากาศ ฉะนั้น” จึงทรงสถาปนาพระเถระไว้ในตำแหน่งเอตทัคคะ เป็นยอดของภิกษุสาวกผู้ทรงวินัย

4. คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่าง

1. เป็นผู้เชี่ยวชาญพระวินัย พระอุบาลีได้รับตำแหน่ง “เอตทัคคะ” อันเป็นตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญพิเศษเฉพาะด้าน ที่ได้รับการยอมรับจากพระพุทธองค์ เรื่องของพระวินัยเป็นเรื่องกฎระเบียบแบบแผนแห่งความประพฤติ เราสามารถประยุกต์คุณสมบัติข้อนี้ของท่านมาใช้ในชีวิตประจำวัน คือ ต้องเรียนรู้กฎระเบียบข้อบังคับของหน่วยงานหรือสถาบันต้นสังกัด

2. เป็นครูที่ดี ครูที่ดีนั้นย่อมไม่หวงความรู้ และมีวิธีในการถ่ายทอดความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ พระอุบาลีมีคุณสมบัติข้อนี้ครบถ้วน ท่านมีความชำนาญพิเศษในเรื่องพระวินัย ไม่หวงความรู้ไว้เฉพาะตน มีโอกาสเมื่อใดท่านก็สั่งสอนภิกษุอื่น ๆ ให้รู้ตามเมื่อนั้น ดังหลักฐานในพระวินัยปิฎกมหาวิภังค์ ท่านได้เอาใจใส่ถ่ายทอดความรู้เรื่องพระวินัยแก่ภิกษุเป็นจำนวนมาก

3. ใฝ่รู้เสมอ คุณธรรมข้อนี้คือ “สิกขากามตา” คือ ความเป็นผู้ใคร่ต่อการศึกษาหรือ “ความใฝ่รู้” พระอุบาลีมีคุณธรรมข้อนี้เด่นชัด ถึงแม้ท่านจะได้รับการยกย่องจากพระพุทธเจ้าว่ามีความรู้เรื่องพระวินัยกว่าภิกษุรูปอื่น ท่านก็ไม่พอใจเพียงแค่นั้น หากยังต้องขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา คุณสมบัตินี้ควรที่ถือเอาเป็นแบบอย่างเป็นอย่างยิ่ง คือ ถึงแม้ท่านจะมีความรู้เรื่องใดอยู่แล้วก็ไม่ควรทะนงตนว่ารู้ดีแล้ว ควรขวนขวายหาความรู้ด้วยการสอบถามจากผู้อื่นหรือค้นคว้าตำรับตำรามาอ่านเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มพูนความรู้เดิมให้กว้างลึกซึ้งยิ่งขึ้น (ที่มา : <https://palmwiparat.wordpress.com>)

แหล่งอ้างอิง

ธรรมะไทย. พระมหากัสสปะเถระ - ประวัติพุทธสาวก. สืบค้นจาก.

<http://www.dhammadhamm Thai.org/monk/monk06.php> [01 สิงหาคม 2566]

ธรรมะพีเดีย. พระอุบาลีเถระ. สืบค้นจาก.

http://www.thammapedia.com/sankha/bhikkhu_upalee.php [02 สิงหาคม 2566]

โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธรรมกาย. อุบาลี (พระอุบาลีเถระ). 2562, สืบค้นจาก.

<https://www.pariyat.com/สารธรรม/พระศาสนาและสงฆ์สาวก/item/อุบาลี-พระอุบาลีเถระ> [02 สิงหาคม 2566]

วิทย์ วิศทเวทย์ และเสฐียรพงษ์ วรรณปก. หนังสือเรียนพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.

อักษรเจริญทัศน์ อจท. พิมพ์ครั้งที่ 13, มปป. สืบค้นจาก

<https://palmwiparat.wordpress.com> [02 สิงหาคม 2566]

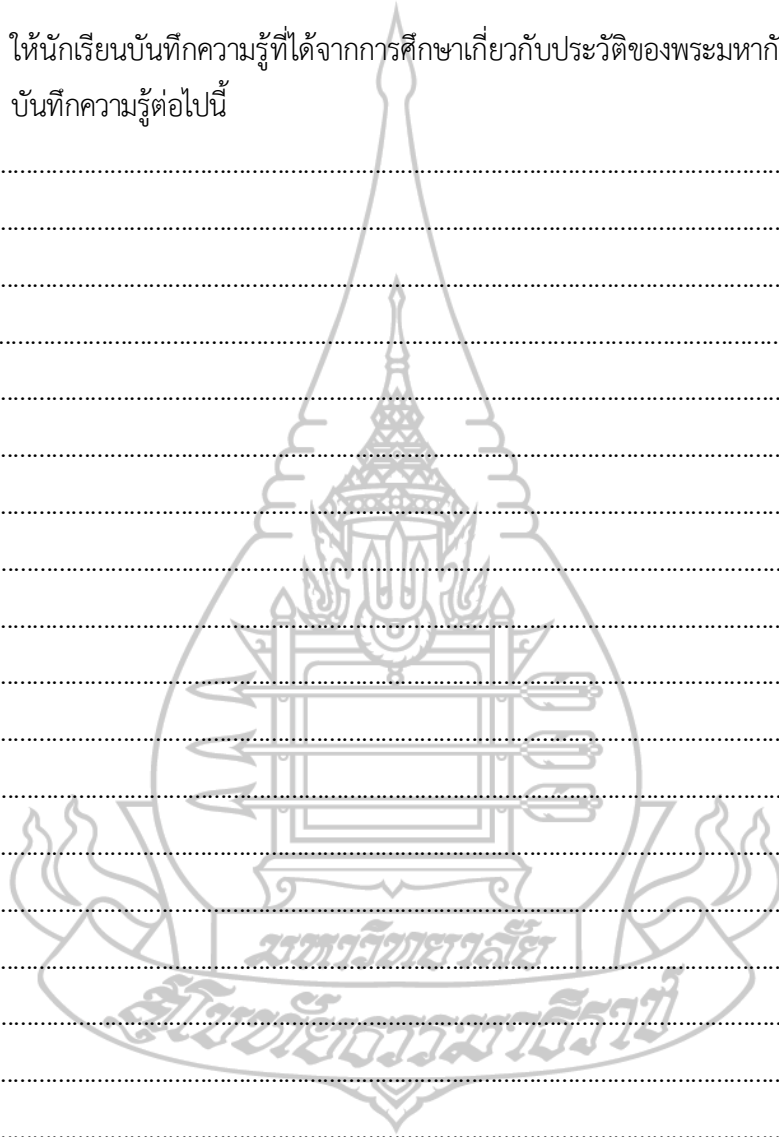
palmwiparat. คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่าง (พระมหากัสสปะ). สืบค้นจาก.

<https://palmwiparat.wordpress.com> [01 สิงหาคม 2566]

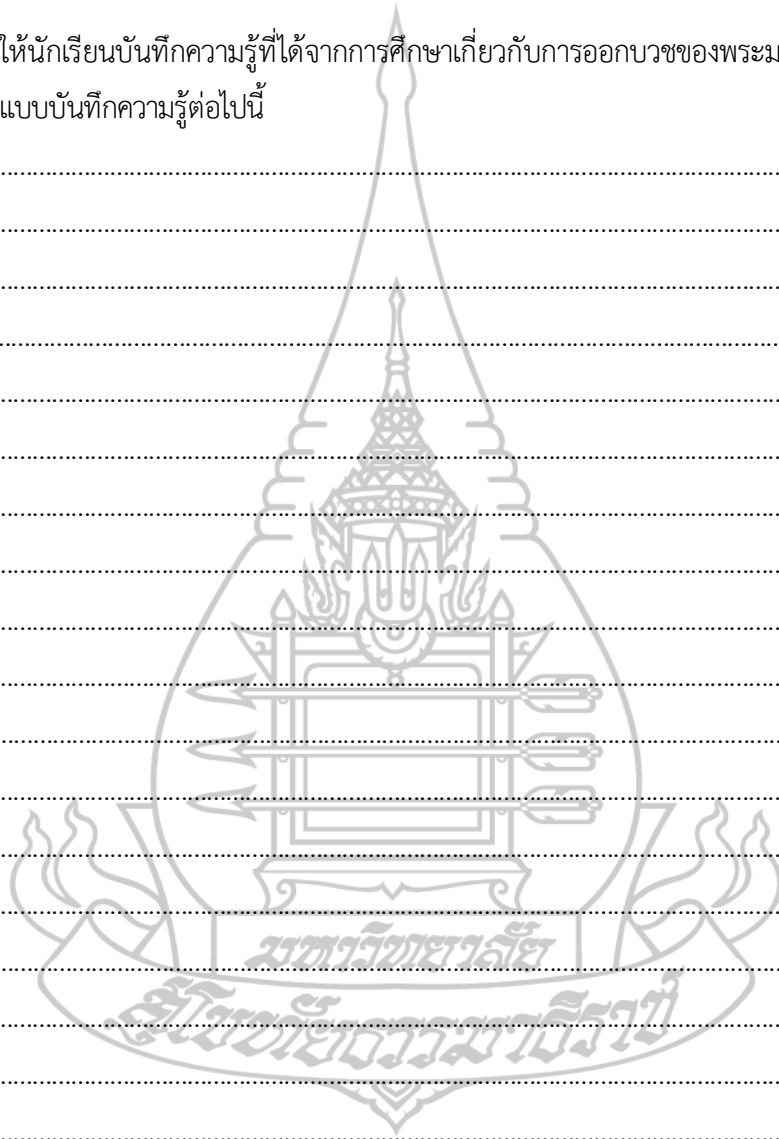
แบบบันทึกความรู้
เรื่อง ประวัติของพระมหากัสสปะ

คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับประวัติของพระมหากัสสปะลงในแบบ
บันทึกความรู้ต่อไปนี้

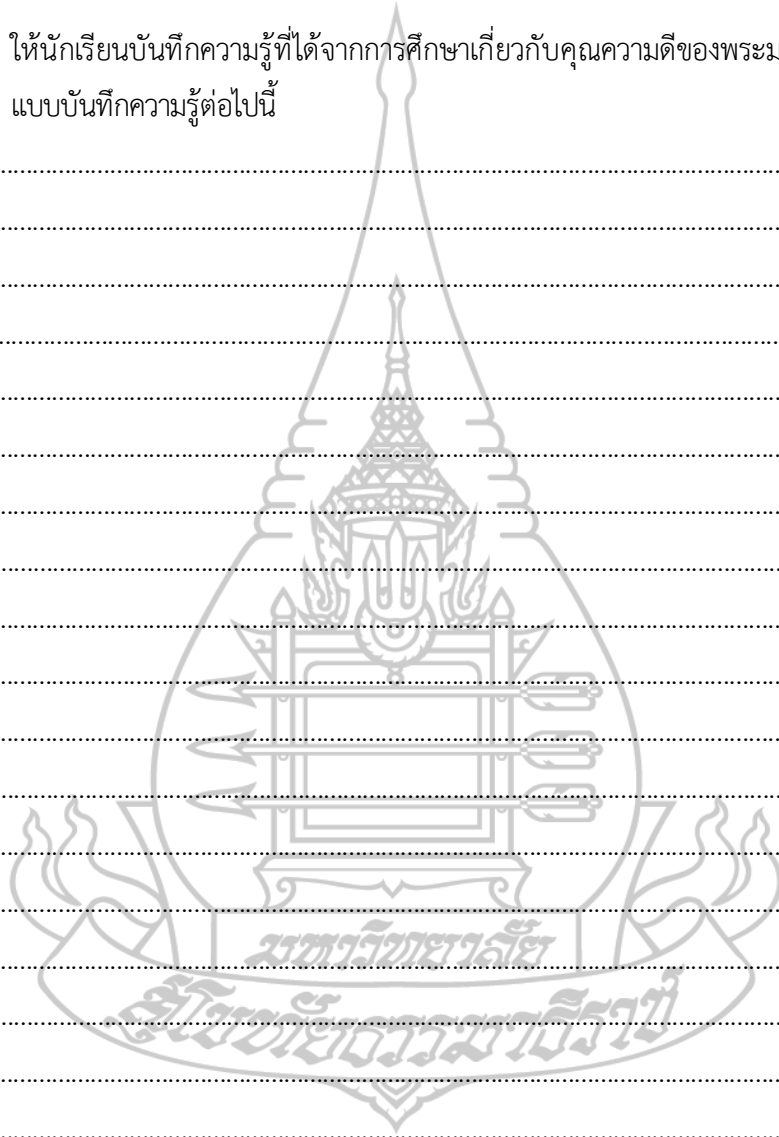
แบบบันทึกความรู้
เรื่อง การออกบวชของพระมหากัสสปะ

คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับการออกบวชของพระมหากัสสปะลงใน
แบบบันทึกความรู้ต่อไปนี้

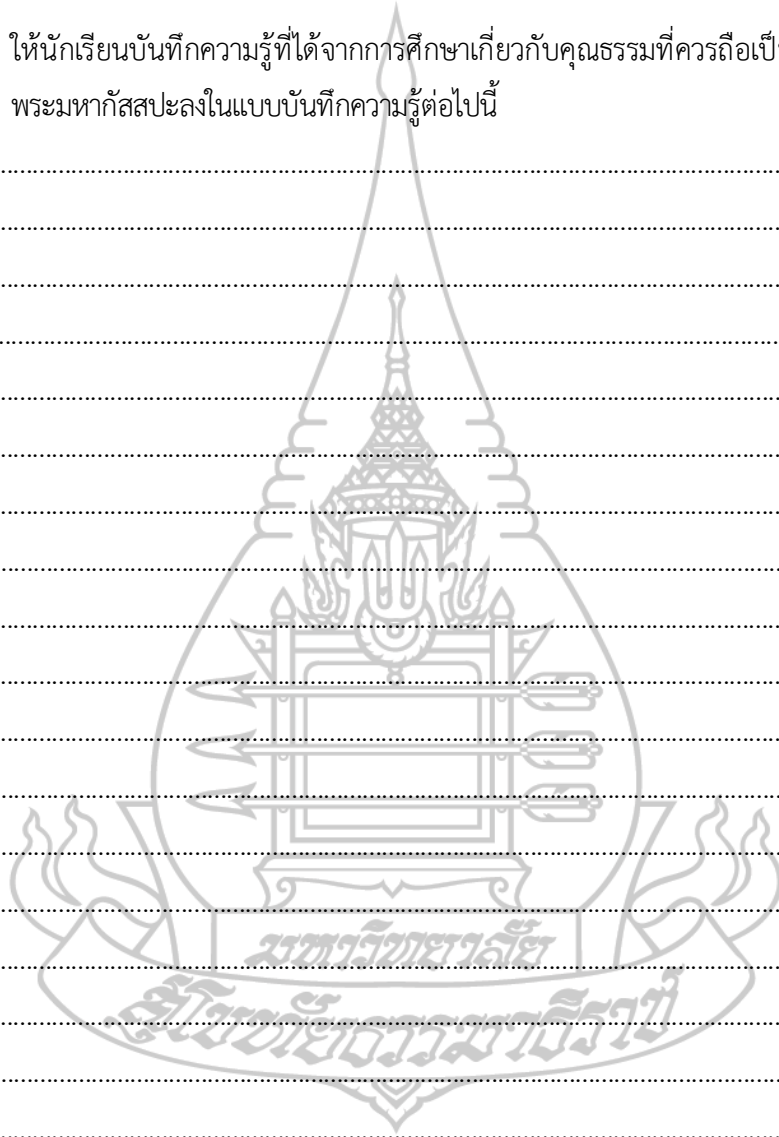
แบบบันทึกความรู้
เรื่อง คุณความดีของพระมหากัสปะ

คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับคุณความดีของพระมหากัสปะลงใน
แบบบันทึกความรู้ต่อไปนี้

แบบบันทึกความรู้
เรื่อง คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของพระมหากษัตริย์

คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของ
พระมหากษัตริย์ลงในแบบบันทึกความรู้ต่อไปนี้

แผนผังความคิด
เรื่อง พระมหากัสสปะ

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้จากการศึกษาเรื่อง พระมหากัสสปะ ลงในแผนผังความคิดดังต่อไปนี้

ประวัติ

การออกบวช

พระมหากัสสปะ

คุณความดี

คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่าง

ใบงานที่ 1
เรื่อง พระมหากัสสปะ

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. พระมหากัสสปะมีนามเดิมว่าอย่างไร และเป็นบุตรของใคร

.....

.....

.....

2. เพราะเหตุใดพระมหากัสสปะจึงเป็นพุทธสาวกที่ได้รับการยกย่องและแต่งตั้งจากพระพุทธเจ้าเป็น
เอตทัคคะ “ผู้เป็นเลิศกว่าคนอื่น”

.....

.....

.....

3. คุณธรรมที่ได้จากการเรียนรู้วิถีการดำเนินชีวิตของพระมหากัสสปะมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

4. นักเรียนสามารถนำการดำเนินชีวิตแบบเรียบง่ายของพระมหากัสสปะไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
อย่างไร

.....

.....

.....

5. นักเรียนสามารถนำคุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของพระมหากัสสปะไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
ได้อย่างไร

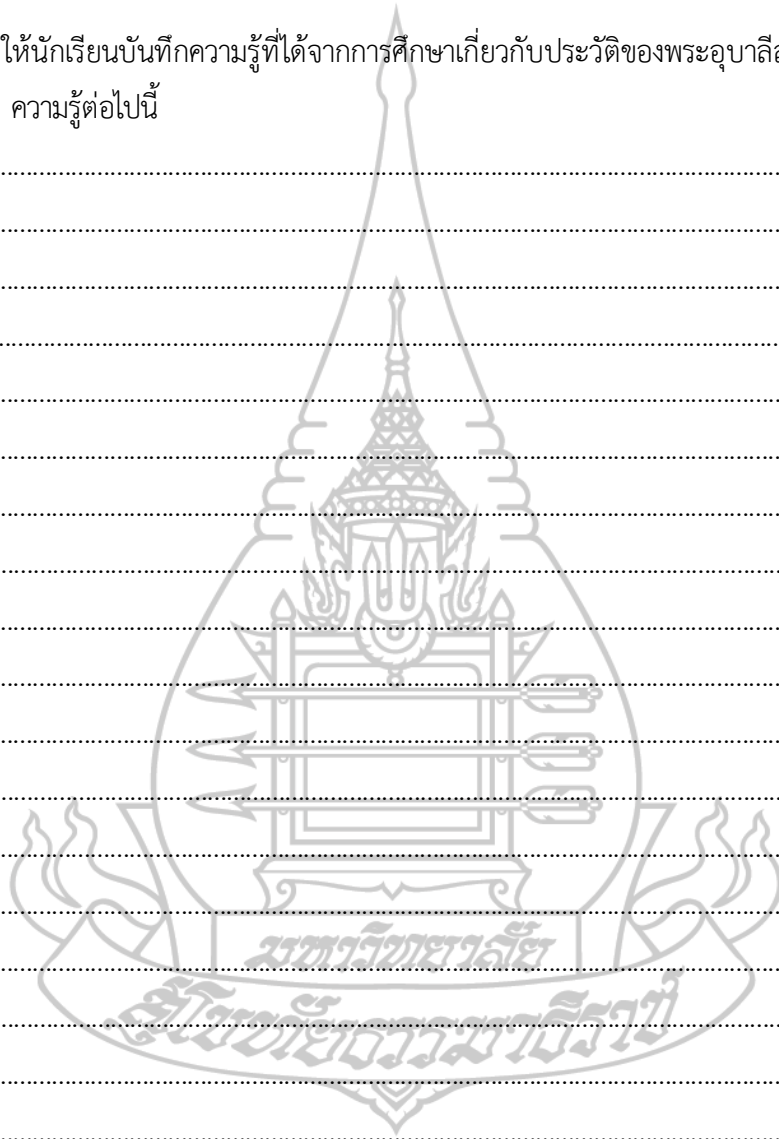
.....

.....

.....

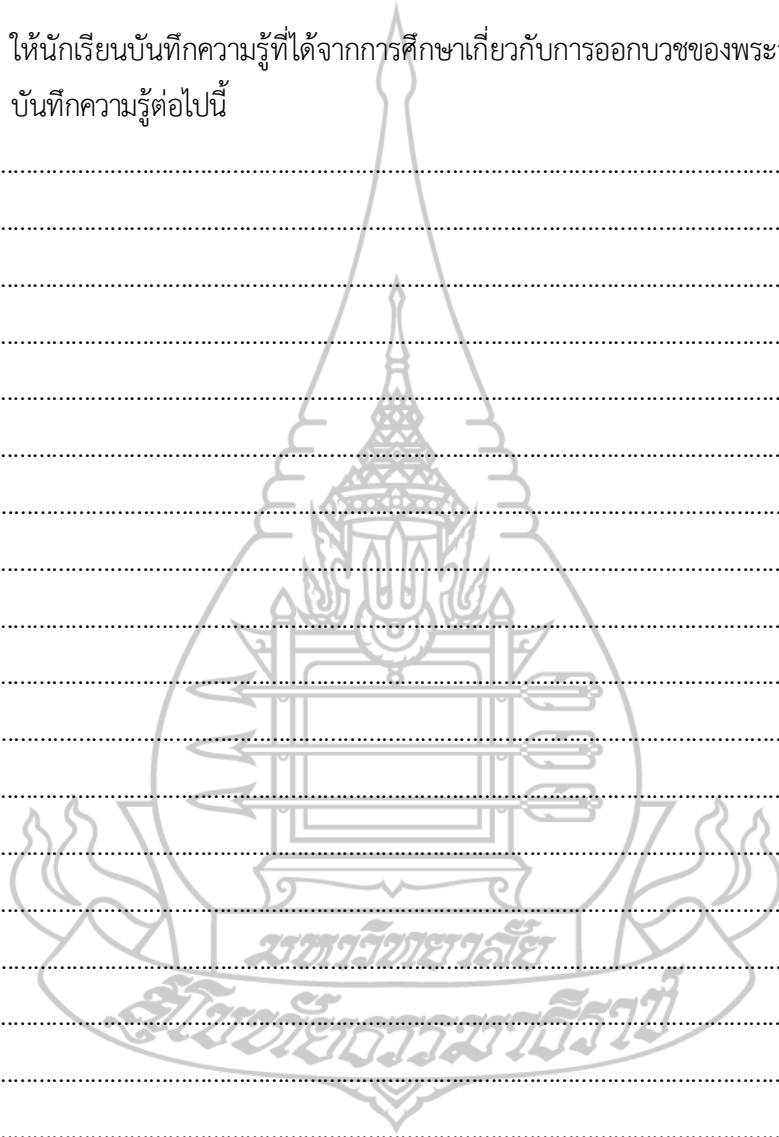
แบบบันทึกความรู้
เรื่อง ประวัติของพระอุบาลี

คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับประวัติของพระอุบาลีลงในแบบบันทึก
ความรู้ต่อไปนี้

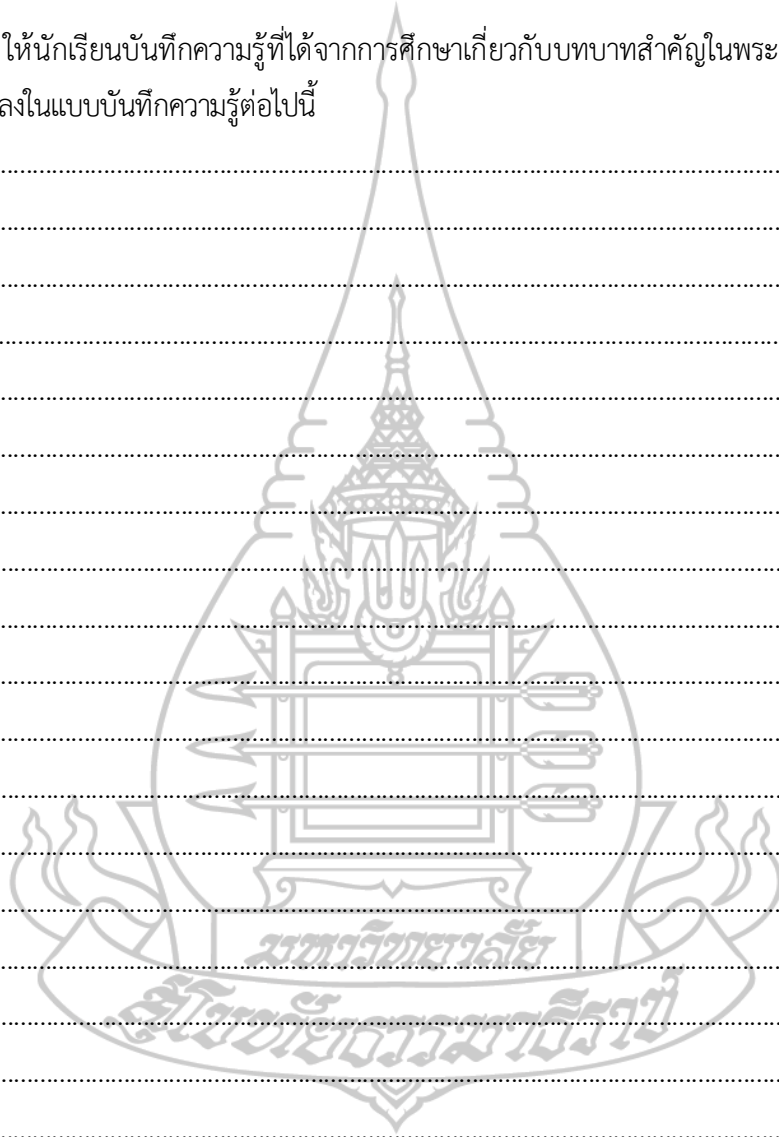
แบบบันทึกความรู้
เรื่อง การออกบวชของพระอุบาลี

คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับการออกบวชของพระอุบาลีลงในแบบ
บันทึกความรู้ต่อไปนี้

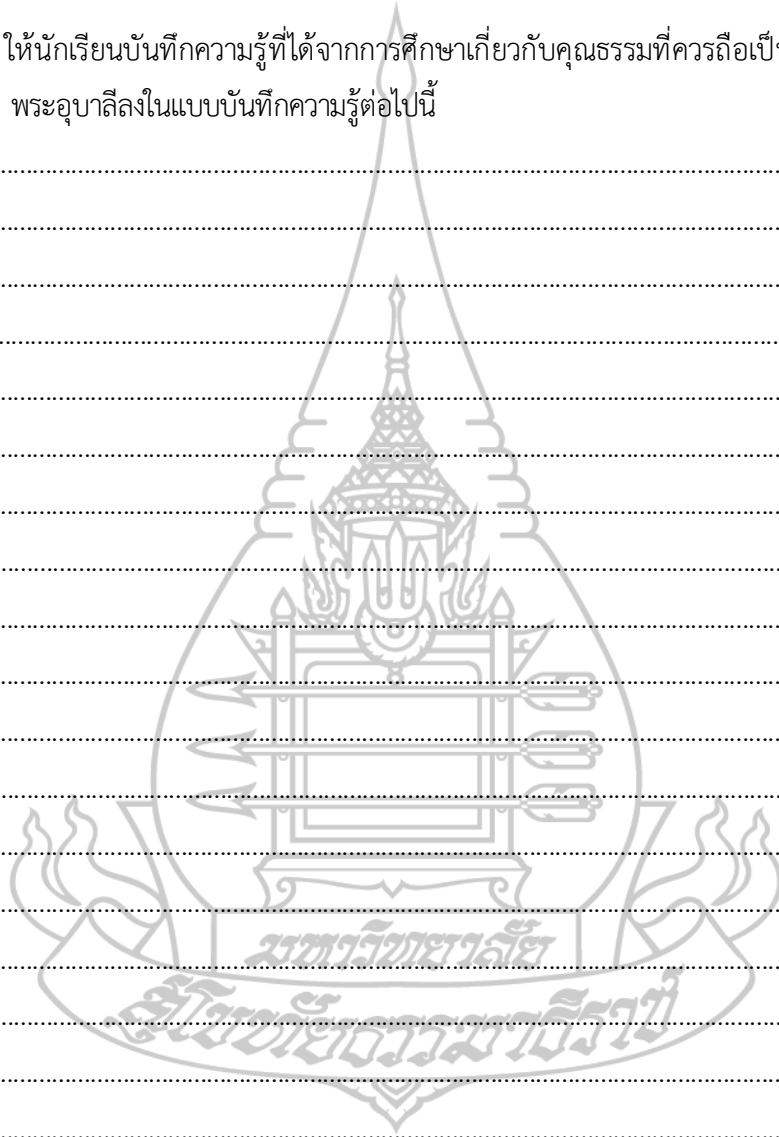
แบบบันทึกความรู้
เรื่อง บทบาทสำคัญในพระพุทธศาสนา

คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทสำคัญในพระพุทธศาสนาของพระอุบาลีลงในแบบบันทึกความรู้ต่อไปนี้

แบบบันทึกความรู้
เรื่อง คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของพระอุบาลี

คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของพระอุบาลีลงในแบบบันทึกความรู้ต่อไปนี้

แผนผังความคิด
เรื่อง พระอุบาลี

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้จากการศึกษาเรื่อง พระอุบาลี ลงในแผนผังความคิดดังต่อไปนี้

ประวัติ

การออกบวช

พระอุบาลี

บทบาทสำคัญในพุทธศาสนา

คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่าง

ใบงานที่ 2

เรื่อง พระอุบาลี

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. พระอุบาลีมีบทบาทสำคัญในพระพุทธศาสนาอย่างไร

.....

.....

.....

2. เพราะเหตุใดพระอุบาลีจึงเป็นพุทธสาวกที่ได้รับการยกย่องและแต่งตั้งจากพระพุทธเจ้าเป็นเอตทัคคะ “ผู้เป็นเลิศกว่าคนอื่นในด้านพระวินัย”

.....

.....

.....

3. คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของพระอุบาลีมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

4. พระอุบาลีท่านมีความชำนาญในเรื่องพระวินัย มีโอกาสท่านก็สั่งสอนภิกษุรูปอื่น ๆ ให้รู้ตามเมื่อนั้น การกระทำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าคุณธรรมที่เป็นแบบอย่างด้านใด

.....

.....

.....

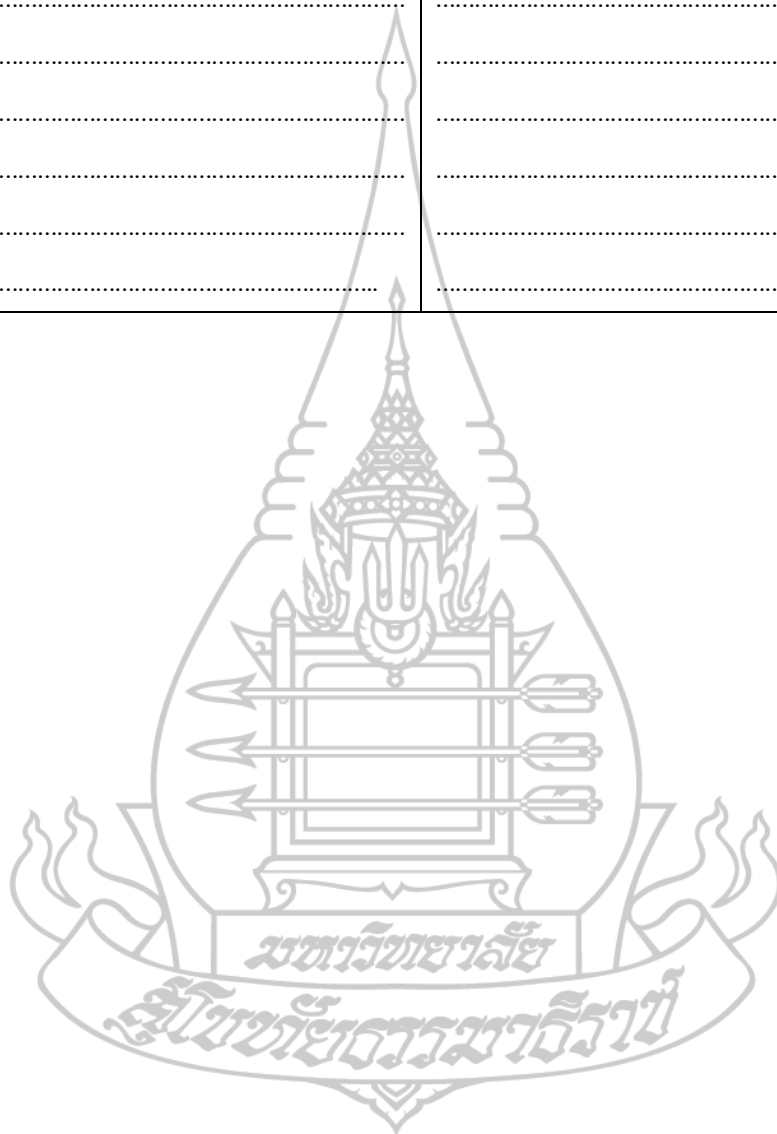
5. นักเรียนสามารถนำคุณที่ควรถือเป็นแบบอย่างของพระอุบาลีไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

.....

.....

.....

พระมหากัสสปะ	พระอุบาลี
4. สิ่งที่น่ามาใช้ให้เกิดประโยชน์จากการศึกษา พุทธสาวก	4. สิ่งที่น่ามาใช้ให้เกิดประโยชน์จากการศึกษา พุทธสาวก
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ใบงานที่ 3

เรื่อง เปรียบเทียบพระมหากัสสะกับพระอุบาลี

คำชี้แจง ให้นักเรียนอธิบายและตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. จากการศึกษาพุทธสาวกนักเรียนคิดว่าคุณธรรมอะไรที่สำคัญ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. พระมหากัสสะกับพระอุบาลี มีคุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. นักเรียนสามารถนำคุณธรรมที่ได้จากการศึกษาพุทธสาวกไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
รหัสวิชา ส21102
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

รายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน 2
เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน
โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว โดยทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

This is Mendeleev biography

1. ข้อใดที่แสดงให้เห็นว่าพระมหากัสสปะมีชีวิตที่เรียบง่าย

- ก. ชอบปลีกตัวอยู่สงบตามลำพังในป่า
- ข. เป็นคนเคร่งครัดในระเบียบวินัย
- ค. เคารพเชื่อฟังบิดามารดา
- ง. ทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและส่วนรวม

2. ข้อใดที่แสดงให้เห็นว่าพระมหากัสสปะเป็นผู้มีสำัจจะ

- ก. เป็นบุตรที่ดีของบิดามารดา
- ข. ถือธุดงค์อย่างเคร่งครัด
- ค. ยินยอมแต่งงานกับนางภัททกาปิลาณี

ตามสัญญาที่ให้กับบิดามารดา

- ง. เป็นผู้มีความตั้งใจแน่วแน่

3. สบายเป็นผู้ที่ไม่หวงความรู้และมีวิธีถ่ายทอดความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ การกระทำดังกล่าวสอดคล้องกับคุณธรรมของพระอุบาลีในข้อใด

- ก. ใฝ่ความรู้อยู่เสมอ
- ข. เป็นครูที่ดี
- ค. เป็นผู้มีปัญญา
- ง. เป็นผู้มีการงานรอบคอบ

4. ข้อใดแสดงให้เห็นถึงการนำคุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของพระอุบาลีด้านใฝ่ความรู้เสมอมาประยุกต์ใช้

- ก. สกาศปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียน

ข. ก็ก็มีวิธีถ่ายทอดวิชาความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

ค. โชดไปทำบุญที่วัดอย่างสม่ำเสมอ

ง. ไทเกอร์ตั้งใจเรียนและหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

5. บุคคลในข้อใดนำคุณธรรมที่ได้จากการศึกษาพุทธสาวกมาประยุกต์ใช้ด้านการเรียนมากที่สุด

- ก. ฟ้าใฝ่ความกตัญญูต่อครูอาจารย์
- ข. เมฆชวนชวายหาความรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา

ค. ตะวันใช้ชีวิตเรียบง่ายไม่ฟุ้งเฟ้อ

ง. สายฟ้าเป็นผู้มีสำัจจะ

6. ท่านใดได้รับยกย่องว่าเป็นเอตทัคคะที่จำพรรษาได้แม่นยำที่สุด

- ก. พระมหากัสสปะ
- ข. พระอุบาลี

ค. พระเจ้าอโศกมหาราช

ง. นางวิสาขา

7. อนาคตบิณฑกเศรษฐีเป็นอุบาสกที่มีความสำคัญต่อพระพุทธศาสนาในข้อใด

ก. สร้างวัดเชตวันเพื่อถวายแด่พระพุทธเจ้า

ข. เป็นประธานในการทำสังคายนาครั้งแรก

ค. เป็นผู้ทำให้เกิดประเพณีถวายผ้าอาบน้ำฝน

ง. ส่งสมณทูตไปเผยแผ่พระพุทธศาสนายัง
ดินแดนสุวรรณภูมิ

12. ผู้ที่ได้รับยกย่องเป็นพุทธสาวกและพุทธสาวิกา
ที่มีจริยวัตรงดงาม และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่

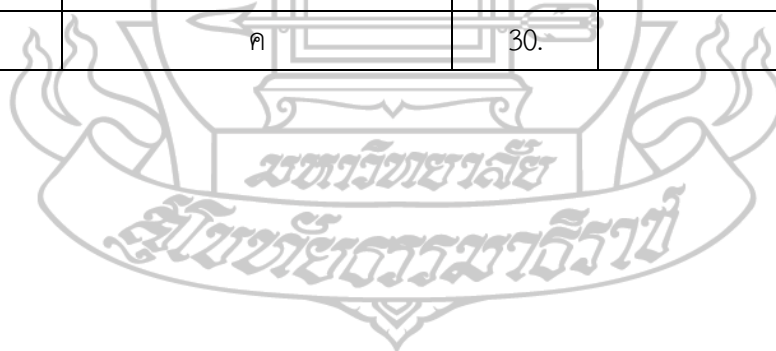
<p>8. การกระทำในข้อใดที่แสดงให้เห็นว่าอนาถบิณฑิกเศรษฐีเป็นพ่อที่ดีของลูก</p> <p>ก. ดูแลลูกทุกคนไม่ให้ทำงานหนัก</p> <p>ข. หาวิธีให้ลูกชายกลับตัวเป็นคนดี</p> <p>ค. หาคุ้มครองที่ดีและเหมาะสมให้กับลูก</p> <p>ง. ถ่ายทอดพระธรรมวินัยให้ลูก</p> <p>9. นางวิสาขาได้รับยกย่องจากพระพุทธเจ้าว่าเป็น เอตทัคคะ เลิศกว่าผู้อื่นในด้านใด</p> <p>ก. ความเฉลียวฉลาด</p> <p>ข. เชี่ยวชาญพระธรรมวินัย</p> <p>ค. มีบุญบารมีมาก</p> <p>ง. การถวายทาน</p> <p>10. โอวาท 10 ประการ “ไฟในอย่านำออก” ที่บิดาได้ตั้งเตือนและให้โอวาทกับนางวิสาขามีความหมายว่าอย่างไร</p> <p>ก. ใครที่ยืมของใช้แล้วนำมาคืน</p> <p>ข. อย่านำความทุกข์ในใจไปเล่าให้ผู้อื่นฟัง</p> <p>ค. อย่านำคำที่คนอื่นนินทาคนภายในมาเล่าสู่กันฟัง</p> <p>ง. อย่านำความลับหรือความไม่ดีภายในครอบครัวไปเล่าให้คนภายนอกฟัง</p> <p>11. คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของนางวิสาขาทรงกับข้อใด</p> <p>ก. มีความจริงใจต่อเพื่อนและช่วยเหลือเพื่อนเสมอ</p> <p>ข. มีน้ำใจกว้างขวาง</p> <p>ค. เป็นผู้ซื่อสัตย์ธรรมสูง</p> <p>ง. เป็นผู้มีความสามารถในการถ่ายทอดพระธรรม</p>	<p>พุทธศาสนิกชนคือ</p> <p>ก. พระโสมณะและพระอุตตระ</p> <p>ข. อาจารย์ทศปาโมกษ์</p> <p>ค. พระเจ้าอโศกมหาราช</p> <p>ง. อนาถบิณฑิกะและนางวิสาขา</p> <p>13. อนาถบิณฑิกเศรษฐีกับนางวิสาขามีการดำเนินชีวิตและคุณธรรมที่เหมือนกันอย่างไร</p> <p>ก. ชอบทำบุญและการถวายทาน</p> <p>ข. เชี่ยวชาญพระธรรมวินัย</p> <p>ค. มีชีวิตที่เรียบง่าย</p> <p>ง. มีความอดทน</p> <p>14. การดำเนินชีวิตแบบ “ต้นคด ปลายตรง” สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของใคร</p> <p>ก. พระอุบาลี</p> <p>ข. พระมหากัสสปะ</p> <p>ค. อนาถบิณฑิกเศรษฐี</p> <p>ง. พระเจ้าอโศกมหาราช</p> <p>15. เพราะเหตุใดพระเจ้าอโศกมหาราชทรงเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา</p> <p>ก. มีหลักธรรมคำสอนที่ต่างจากศาสนาอื่น</p> <p>ข. เป็นผู้ที่มีปัญญาและเชี่ยวชาญพระวินัย</p> <p>ค. ฟังธรรมจากสามเณรนิโครธ และปฏิญาณตนเป็นพุทธศาสนิกชน</p> <p>ง. ฟังธรรมจากพระพุทธเจ้า</p> <p>16. พระเจ้าอโศกมหาราชมีบทบาทสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างไร</p> <p>ก. ถือบ้างสกุลเป็นวัตร</p> <p>ข. ทรงสร้างวิหารจำนวน 84,000 หลัง</p>
--	--

<p>ค. ส่งคณะทูตไปเผยแผ่พระพุทธศาสนายัง แคว้นต่าง ๆ 9 สาย</p> <p>ง. ทรงอนุญาตให้พระโอรสและพระธิดาบวชใน พระพุทธศาสนา</p> <p>17. ข้อใดไม่ถือว่าพระเจ้าอโศกมหาราชทรง ส่งเสริมในพระพุทธศาสนา</p> <p>ก. เป็นผู้ตั้งชื่อยาอายุพระวินัย</p> <p>ข. ใช้ธรรมะมาเป็นหลักในการปกครอง</p> <p>ค. อุปลัมภ์การสังคายนาพระธรรมวินัย</p> <p>ง. มุ่งมั่นศึกษาพระธรรมคำสอนของ พระพุทธเจ้า</p> <p>18. บุคคลใดนำคุณธรรมของพระเจ้าอโศก มหาราชมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต</p> <p>ก. เล็กใช้กำลังในการแก้ปัญหา</p> <p>ข. นันทขอบวางอำนาจในหมู่เพื่อน</p> <p>ค. เบลยกย่องศาสนาที่ตนเองนับถือแต่ดูหมิ่น ศาสนาของผู้อื่น</p> <p>ง. แป้วให้เพื่อนเลือกรับประทานอาหารที่แต่ ละคนชอบทุกครั้งทีไปด้วยกัน</p> <p>19. การปฏิบัติตนในข้อใดที่แสดงให้เห็นว่า พระโสณเถระและพระอุตตระเป็นสาวกที่ดี</p> <p>ก. อุดหนุนกับความทุกข์และความเหน็ดเหนื่อย</p> <p>ข. ไม่หุรหุราพุ่มเพื่อย</p> <p>ค. ตั้งใจปฏิบัติธรรมและศึกษาพระไตรปิฎกจน แตกฉาน</p> <p>ง. มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่</p> <p>20. การปฏิบัติตนในข้อใดที่แสดงให้เห็นถึงการ นำคุณธรรมของพระโสณเถระและพระอุตตระไปใช้ ในชีวิตประจำวัน</p> <p>ก. โค้กหมั่นให้ทานอยู่เสมอ</p> <p>ข. สัมผัสดีอยู่เสมอ</p>	<p>ค. สไปร์มีความกตัญญูต่อบิดามารดา</p> <p>ง. โชดาเป็นผู้ที่ไม่ย่อท้อและมีความอดทนต่อ ความยากลำบาก</p> <p>21. พระโสณเถระและพระอุตตระตั้งใจปฏิบัติธรรม และศึกษาพระไตรปิฎกจนแตกฉาน สอดคล้องกับ คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างในข้อใด</p> <p>ก. เป็นผู้วิจารณ์ญาณรอบคอบ</p> <p>ข. เป็นสาวกที่ดีของพระพุทธเจ้า</p> <p>ค. เป็นผู้มีขันติธรรมสูงยิ่ง</p> <p>ง. เป็นผู้มีความสามารถในการถ่ายทอดพระธรรม</p> <p>22. พระเจ้าอโศกมหาราชกับพระโสณเถระและพระ อุตตระ มีหลักการดำเนินชีวิตและคุณธรรมที่ เหมือนกันอย่างไร</p> <p>ก. มีชีวิตที่เรียบง่ายชอบปลีกตัวตามลำพัง</p> <p>ข. เป็นผู้เคร่งครัดในระเบียบวินัย</p> <p>ค. ดำรงตนเป็นชาวพุทธที่ช่วยทำนุบำรุง พระพุทธศาสนาให้รุ่งเรือง</p> <p>ง. มีวิถีถ่ายทอดความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>23. ในชาติกเรื่องอัมพพาดก เพราะเหตุใดอาจารย์ จันทาลจึงยอมถ่ายทอดวิชาเสกมะม่วงให้กับ พราหมณ์หนุ่ม</p> <p>ก. สังเกตบุคลิกว่าเป็นคนดีมีศีลธรรม</p> <p>ข. พยายามเอาใจใส่และคอยรับใช้งานบ้าน</p> <p>ค. พราหมณ์หนุ่มให้ค่าตอบแทนมาก</p> <p>ง. พราหมณ์หนุ่มช่วยขायมะม่วงทุกวัน</p> <p>24. เพราะเหตุใดมนต์เสกมะม่วงของพราหมณ์ หนุ่มจึงเสื่อมลง</p> <p>ก. เพราะลิมมนต์เสกมะม่วง</p> <p>ข. เพราะไม่ต้องการเสกมนต์อีกต่อไป</p> <p>ค. เพราะเสกมะม่วงด้วยความโลภ</p>
---	---

<p>ง. เพราะโกหกว่าไม่ได้เรียนมนต์มาจาก อาจารย์ผู้เป็นจันทาล</p> <p>25. ข้อคิดที่ได้จากอัมพชาตเกี่ยวข้องกับเรื่อง ใด</p> <p>ก. ความกตัญญูทเวที รู้คุณคน ข. การรู้จักประหยัดมัธยัสถ์ ค. ความซื่อสัตย์สุจริต ง. ความรักใคร่สามัคคี</p> <p>26. เตมีตอบแทนคุณพ่อแม่ด้วยการเลี้ยงดูท่าน การปฏิบัติตนดังกล่าวสอดคล้องกับข้อคิดใน ชาตกรเรื่องใด</p> <p>ก. ติตติรชาตก ข. อัมพชาตก ค. ราโฆวาทชาตก ง. มิตตวินทุกชาตก</p> <p>27. บุคคลใดนำข้อคิดที่ได้จากอัมพชาต มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด</p> <p>ก. ขวัญตอบแทนคนที่มีคอยช่วยเหลือตน ข. แก้วช่วยคนแก่ข้ามถนน ค. แด้วบริจาคสิ่งของให้กับคนยากไร้ ง. เบลคอยช่วยเหลือเพื่อนที่มีทุกข์</p> <p>28. จากการศึกษาตติรชาตก สิ่งที่น่าชื่นชม ตัวละคร ลิงและช้าง คือข้อใด</p> <p>ก. ความกตัญญู ข. ความจริงใจที่มีต่อเพื่อน ค. ความซื่อสัตย์ ง. การมีสัมมาทิฐิยอมรับผู้อาวุโส</p> <p>29. ข้อคิดที่ได้จากตติรชาตกเกี่ยวข้องกับเรื่อง ใด</p> <p>ก. กตัญญูทเวที รู้คุณคน ข. เคารพนับน้อมต่อผู้เจริญด้วยวิญญูติ</p>	<p>ค. รักใคร่สามัคคีกัน ง. เกรงใจซึ่งกันและกัน</p> <p>30. การปฏิบัติตนในข้อใดที่แสดงให้เห็นถึงการนำ ข้อคิดที่ได้จากตติรชาตกไปใช้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>ก. ไทก้าเคารพคนที่มีฐานะ ข. กี้พอยากให้เพื่อนยอมรับตน ค. สัมให้ความเคารพผู้ที่อาวุโสกว่า ง. ดาวให้ยายอยู่ตามลำพังไม่ดูแล</p>
---	---

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

ข้อที่	เฉลย	ข้อที่	เฉลย
1.	ก	16.	ค
2.	ค	17.	ก
3.	ข	18.	ง
4.	ง	19.	ค
5.	ข	20.	ง
6.	ข	21.	ข
7.	ก	22.	ค
8.	ข	23.	ข
9.	ง	24.	ง
10.	ง	25.	ก
11.	ก	26.	ข
12.	ง	27.	ก
13.	ก	28.	ง
14.	ง	29.	ข
15.	ค	30.	ค

ภาคผนวก ค

แบบตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

สุโขทัย

แบบตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญ
การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์
 (Index of Item Objective Congruence : IOC)

คำชี้แจง ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิคจิกซอว์ เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยทำ เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการนำไปพิจารณา ปรับปรุงต่อไป

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เหมาะสม +1	ไม่ แน่ใจ 0	ไม่ เหมาะสม -1	
1	แผนมีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนและสัมพันธ์กัน				
2	การเขียนสาระสำคัญมีความถูกต้อง ครบถ้วนสัมพันธ์กับเนื้อหา				
3	เนื้อหา/สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์				
4	กิจกรรมสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์				
5	กิจกรรมมีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์เหมาะสมและสอดคล้องกับความสามารถและวัยของผู้เรียน				
6	กิจกรรมการเรียนรู้เน้นทักษะการคิด และสร้างความรู้ด้วยตนเอง				
7	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นกระบวนการกลุ่มและการลงมือปฏิบัติ				
8	กิจกรรมมีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น				
9	สื่อ/แหล่งเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมและวัตถุประสงค์				
10	สื่อหลากหลายเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน				
11	วิธีการวัดผลและเครื่องมือสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกิจกรรม				

ข้อเสนอแนะ

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

พิจารณาคำตัดสินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบแต่ละข้อกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC)

คำชี้แจง ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาพิจารณาข้อสอบแต่ละข้อที่กำหนดให้ ว่าสามารถวัดได้ตรงตาม

จุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดหรือไม่ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องผลการพิจารณา ดังนี้

- +1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบสามารถวัดได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้
 0 หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบสามารถวัดได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้
 -1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบไม่สามารถวัดได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้	แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน	ประเภท	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
			+1	0	-1	
อธิบายประวัติการดำเนินชีวิตและคุณธรรมที่เป็นแบบอย่างของพระมหากษัตริย์	1. ข้อใดที่แสดงให้เห็นว่าพระมหากษัตริย์มีชีวิตที่เรียบง่าย ก. ชอบปลื้มกตัญญูสงบตามลำพังในป่าและบิณฑบาตเป็นวัตรสมกับเป็นสมณะ ข. เป็นคนเคร่งครัดในระเบียบวินัย ค. เคารพเชื่อฟังบิดามารดา ง. ทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและส่วนรวม	วิเคราะห์				
อธิบายประวัติการดำเนินชีวิตและคุณธรรมที่เป็นแบบอย่างของพระมหากษัตริย์	2. ข้อใดที่แสดงให้เห็นว่าพระมหากษัตริย์เป็นผู้มีสำนึก ก. เป็นบุตรที่ดีของบิดามารดา ข. ถือธุดงค์อย่างเคร่งครัด ค. ยินยอมแต่งงานกับนางภัททกาปิลาณีตามสัญญาที่ให้กับบิดามารดา ง. เป็นผู้มีความตั้งใจแน่วแน่	วิเคราะห์				
วิเคราะห์คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของพระมหากษัตริย์	3. ข้อใดจัดเป็นคุณธรรมของพระมหากษัตริย์ที่สอดคล้องกับหลักธรรมในทศ 6 ก. เป็นผู้มีชีวิตเรียบง่าย ข. เป็นบุตรที่ดีของบิดามารดา ค. เป็นเพื่อนที่ดีของทุกคน ง. เป็นผู้ใฝ่ซื่อว่าเป็นบิดาที่ดี	วิเคราะห์				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน	ประเภท	ผลการ พิจารณา			ข้อเสนอแนะ
			+1	0	-1	
อธิบายประวัติ การดำเนินชีวิต และคุณธรรมที่ เป็นแบบอย่าง ของพระอุบาลีได้	4. พระอุบาลีมีบทบาทสำคัญใน พระพุทธศาสนาอย่างไร ก. เป็นผู้วิสันนาพระวินัย ข. เป็นผู้วิสันนาพระธรรม ค. เป็นผู้อุปถัมภ์ในการสังคายนา ครั้งแรก ง. เป็นผู้เผยแผ่พระพุทธศาสนาใน ดินแดนสุวรรณภูมิ	ความเข้าใจ				
วิเคราะห์ คุณธรรมที่ควร ถือเป็นแบบอย่าง ของพระอุบาลีได้	5. สบายเป็นผู้ที่ไม่หวงความรู้และมีวิธี ถ่ายทอดความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ การกระทำดังกล่าวสอดคล้องกับคุณธรรม ของพระอุบาลีในข้อใด ก. ใฝ่ความรู้อยู่เสมอ ข. เป็นครูที่ดี ค. เป็นผู้มีปัญญา ง. เป็นผู้มีการพิจารณารอบคอบ	ประยุกต์ใช้				
วิเคราะห์ คุณธรรมที่ควร ถือเป็นแบบอย่าง ของพระอุบาลีได้	6. ข้อใดแสดงให้เห็นถึงการนำคุณธรรมที่ควร ถือเป็นแบบอย่างของพระอุบาลีด้านใฝ่ ความรู้เสมอมาประยุกต์ใช้ ก. สบายปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของ โรงเรียน ข. ก็ก็มีวิธีถ่ายทอดวิชาความรู้อย่างมี ประสิทธิภาพ ค. โขดาไปทำบุญที่วัดอย่างสม่ำเสมอ ง. ไทเกอร์ตั้งใจเรียนและหาความรู้ เพิ่มเติมอยู่เสมอ	ประยุกต์ใช้				
เปรียบเทียบการ ดำเนินชีวิตและ คุณธรรมที่ควร ถือเป็นแบบอย่าง ของพระมหากัสส	7. บุคคลในข้อใดนำคุณธรรมที่ได้จาก การศึกษาพุทธสาวกมาประยุกต์ใช้ด้านการ เรียนมากที่สุด ก. ฟ่ำไสมีความกตัญญูต่อครูอาจารย์ ข. เมฆชวนชวายนหาความรู้เพิ่มเติมอยู่ ตลอดเวลา	ประยุกต์ใช้				

จุดประสงค์การเรียนรู้	แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน	ประเภท	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
			+1	0	-1	
ปะกับพระอุบาลีได้	ค. ตะวันใช้ชีวิตเรียบง่ายไม่ฟุ้งเฟ้อ ง. สายฟ้าเป็นผู้มีสัจจะ					
เปรียบเทียบการดำเนินชีวิตและคุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของพระมหากัสสปะกับพระอุบาลีได้	8. ท่านใดได้รับยกย่องว่าเป็นเอตทัคคะที่จำพระวินัยได้แม่นยำที่สุด ก. พระมหากัสสปะ ข. พระอุบาลี ค. พระเจ้าอโศกมหาราช ง. นางวิสาขา	ความจำ				
เปรียบเทียบการดำเนินชีวิตและคุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของพระมหากัสสปะกับพระอุบาลีได้	9. บุคคลในข้อใดนำคุณธรรมที่ได้จากการศึกษาพุทธสาวกมาประยุกต์ใช้ในครอบครัวมากที่สุด ก. ตะวันใช้ชีวิตเรียบง่ายไม่ฟุ้งเฟ้อ ข. เตยเป็นคนเคร่งครัดมีระเบียบวินัยอยู่ตลอดเวลา ค. ต่ายคอยช่วยงานบ้านเท่าที่ช่วยได้ ง. ข้าวตั้งใจศึกษาเล่าเรียน	ประยุกต์ใช้				
อธิบายประวัติการดำเนินชีวิตและคุณธรรมที่เป็นแบบอย่างของอนาถบิณฑิกเศรษฐีได้	10. การดำเนินชีวิตของอนาถบิณฑิกเศรษฐีในข้อใดที่ได้รับยกย่องว่าเป็นหายกตัวอย่าง ก. อุปถัมภ์บำรุงพระสงฆ์และชักชวนชาวบ้านให้ทำบุญกุศลด้วย ข. ท่านรักลูกทุกคนเสมอกัน ค. มีความตั้งใจแน่วแน่ ง. ช่วยเหลือเพื่อนบ้านเสมอ	วิเคราะห์				
อธิบายประวัติการดำเนินชีวิตและคุณธรรมที่เป็นแบบอย่างของอนาถบิณฑิกเศรษฐีได้	11. อนาถบิณฑิกเศรษฐีเป็นอุบาสกที่มีความสำคัญต่อพระพุทธศาสนาในข้อใด ก. สร้างวัดเซตวันเพื่อถวายแด่พระพุทธเจ้า ข. เป็นประธานในการทำสังคายนาครั้งแรก ค. เป็นผู้ทำให้เกิดประเพณีถวายผ้าอาบน้ำฝน	ความเข้าใจ				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน	ประเภท	ผลการ พิจารณา			ข้อเสนอแนะ
			+1	0	-1	
	ง. ส่งสมณทูตไปเผยแผ่พระพุทธศาสนา ยังดินแดนสุวรรณภูมิ					
วิเคราะห์ คุณธรรมที่ควร ถือเป็นแบบ อย่างของอนาถ บิณฑิกเศรษฐีได้	12. การกระทำในข้อใดที่แสดงให้เห็นว่า อนาถบิณฑิกเศรษฐีเป็นพ่อที่ดีของลูก ก. ดูแลลูกทุกคนไม่ให้ทำงานหนัก ข. พยายามหาวิธีให้ลูกชายกลับตัวเป็น คนดี ค. หาคู่ครองที่ดีและเหมาะสมให้กับลูก ง. ถ้ายทอดพระธรรมวินัยให้ลูก	วิเคราะห์				
วิเคราะห์ คุณธรรมที่ควร ถือเป็นแบบ อย่างของอนาถ บิณฑิกเศรษฐีได้	13. นักเรียนสามารถนำคุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของอนาถบิณฑิกเศรษฐีในข้อใดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้มากที่สุด ก. หมั่นทำบุญและฝึกฟังธรรมเป็นประจำ ข. คอยพร่ำสอนลูกให้เป็นคนดีมีศีลธรรม ค. ดูแลความเป็นอยู่ของสงฆ์เสมอ ง. ใช้ชีวิตเรียบง่ายอยู่ตามลำพัง	ประยุกต์ใช้				
อธิบายประวัติ การดำเนินชีวิต และคุณธรรมที่ เป็นแบบอย่าง ของนางวิสาขาได้	14. นางวิสาขาได้รับยกย่องจากพระพุทธเจ้า ว่าเป็น “เอตทัคคะ” เลิศกว่าผู้อื่นในด้านใด ก. ความเฉลียวฉลาด ข. เชี่ยวชาญพระวินัย ค. มีบุญบารมีมาก ง. การถวายทาน	ความจำ				
อธิบายประวัติ การดำเนินชีวิต และคุณธรรมที่ เป็นแบบอย่าง ของนางวิสาขาได้	15. โอวาท 10 ประการ “ไฟในอย่านำออก” ที่บิดาได้ตัดกเดือนและให้โอวาทกับนางวิสาขา มีความหมายว่าอย่างไร ก. ใครที่ยืมของใช้แล้วนำมาคืน ข. อย่างนำความทุกข์ในใจไปเล่าให้ผู้อื่น ฟัง ค. อย่าเอาคำที่คนอื่นนินทาคนภายใน มาเล่าสู่กันฟัง	ความจำ				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน	ประเภท	ผลการ พิจารณา			ข้อเสนอแนะ
			+1	0	-1	
	ง. ยานำความลับหรือความไม่ตีภายใน ครอบครัวไปเล่าให้คนภายนอกฟัง					
อธิบายประวัติ การดำเนินชีวิต และคุณธรรมที่ เป็นแบบอย่าง ของนางวิชาชาได้	16. เหตุใดนางวิชาชาจึงได้ชื่ออีกชื่อหนึ่งว่า มิกามาตา ก. เพราะทำให้มิกาศรชฐีสำเร็จพระ อรหันต์ ข. เพราะทำให้มิกาศรชฐีได้เกิดใหม่ใน สัมมาทิฐิ ค. เพราะทำให้มิกาศรชฐีร่ำรวย ทรัพย์สิน ง. เพราะทำให้มิกาศรชฐีได้หลานชาย สืบทอดทายาท	ความเข้าใจ				
วิเคราะห์คุณธรรม ที่ควรถือเป็น แบบอย่างของนาง วิชาชาได้	17. คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของนาง วิชาชาตรงกับข้อใด ก. มีความจริงใจต่อเพื่อนและช่วยเหลือ เพื่อนเสมอ ข. มีน้ำใจกว้างขวาง ค. เป็นผู้มั่งคั่งดีธรรมสูง ง. เป็นผู้มีความสามารถในการถ่ายทอด พระธรรม	วิเคราะห์				
เปรียบเทียบการ ดำเนินชีวิตและ คุณธรรมที่ควร ถือเป็นแบบอย่าง ของอนาถบิณฑิก เศรษฐีกับนาง วิชาชาได้	18. ผู้ที่ได้รับยกย่องเป็นพุทธสาวกและพุทธ สาวิกามีจริยวัตรตรงงาม และเป็นแบบอย่าง ที่ดีแก่พุทธศาสนิกชนคือ ก. พระโสณะและพระอุตตระ ข. อาจารย์ทศปาโมกข์ ค. พระเจ้าอโศกมหาราช ง. อนาถบิณฑิกะและนางวิชาชา	ความจำ				
เปรียบเทียบการ ดำเนินชีวิตและ คุณธรรมที่ควร ถือเป็นแบบอย่าง ของอนาถบิณฑิก	19. อนาถบิณฑิกเศรษฐีกับนางวิชาชามีการ ดำเนินชีวิตและคุณธรรมที่เหมือนกันอย่างไร ก. ขอบทำบุญและการถวายทาน ข. เชี่ยวชาญพระธรรมวินัย ค. มีชีวิตที่เรียบง่าย	วิเคราะห์				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน	ประเภท	ผลการ พิจารณา			ข้อเสนอแนะ
			+1	0	-1	
เศรษฐีกับนาง วิสาข่าได้	ง. มีความอดทน					
อธิบายประวัติ การดำเนินชีวิต และคุณธรรมที่ เป็นแบบอย่าง ของพระเจ้าอโศก มหาราชได้	20. การดำเนินชีวิตแบบ “ต้นคด ปลายตรง” สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของใคร ก. พระอุบาลี ข. พระมหากัสสปะ ค. อนาถบดินทิกเศรษฐี ง. พระเจ้าอโศกมหาราช	วิเคราะห์				
อธิบายประวัติ การดำเนินชีวิต และคุณธรรมที่ เป็นแบบอย่าง ของพระเจ้าอโศก มหาราชได้	21. เพราะเหตุใดพระเจ้าอโศกมหาราชทรง เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ก. มีหลักธรรมคำสอนที่ต่างจากศาสนา อื่น ข. เป็นผู้ที่มีปัญญาและเชี่ยวชาญพระ วินัย ค. ฟังธรรมจากสามเณรนิโครธ จึงเกิด ความซาบซึ้งเลื่อมใส และปฏิญาณตนเป็น พุทธศาสนิกชน ง. ฟังธรรมจากพระพุทธเจ้า	วิเคราะห์				
อธิบายประวัติ การดำเนินชีวิต และคุณธรรมที่ เป็นแบบอย่าง ของพระเจ้าอโศก มหาราชได้	22. พระเจ้าอโศกมหาราชมีบทบาทสำคัญใน การเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างไร ก. ถือบ้างสูงกลเป็นวัตร ข. ทรงสร้างวิหารจำนวน 84,000 หลัง ค. ส่งคณะทูตไปเผยแผ่พระพุทธศาสนา ยังแคว้นต่าง ๆ 9 สาย ง. ทรงอนุญาตให้พระโอรสและพระธิดา บวชในพระพุทธศาสนา	ความเข้าใจ				
อธิบายประวัติ การดำเนินชีวิต และคุณธรรมที่ เป็นแบบอย่าง ของพระเจ้าอโศก มหาราชได้	23. ข้อใดไม่ถือว่าพระเจ้าอโศกมหาราชทรง ส่งเสริมในพระพุทธศาสนา ก. เป็นผู้เชี่ยวชาญพระวินัย ข. ใ้ธรรมะมาเป็นหลักในการปกครอง บ้านเมือง	ความเข้าใจ				

จุดประสงค์การเรียนรู้	แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน	ประเภท	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
			+1	0	-1	
	ค. เป็นองค์อุปถัมภ์การสังคายนาพระธรรมวินัย ง. มุ่งมั่นศึกษาพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า					
วิเคราะห์คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของพระเจ้าอโศกมหาราชได้	24. บุคคลใดนำคุณธรรมของพระเจ้าอโศกมหาราชมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต ก. เล็กใช้กำลังในการแก้ปัญหา ข. นัทชอบวางอำนาจในหมู่เพื่อน ค. เบลยกย่องศาสนาที่ตนเองนับถือแต่ดูหมิ่นศาสนาของผู้อื่น ง. แปรวให้เพื่อนเลือกรับประทานอาหารที่แต่ละคนชอบทุกครั้งทีไปด้วยกัน	วิเคราะห์				
อธิบายประวัติการดำเนินชีวิตและคุณธรรมที่เป็นแบบอย่างของพระโสณะและพระอุตตระได้	25. พระโสณะและพระอุตตระมีส่วนสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในแถบใด ก. ดินแดนสุวรรณภูมิ ข. ลังกา ค. โยนกประเทศ ง. แถบแม่น้ำโคธาวารี	ความจำ				
อธิบายประวัติการดำเนินชีวิตและคุณธรรมที่เป็นแบบอย่างของพระโสณะและพระอุตตระได้	26. การปฏิบัติตนในข้อใดที่แสดงให้เห็นว่าพระโสณะและพระอุตตระเป็นสาวกที่ดี ก. อวดตนกับความทุกข์และความเหน็ดเหนื่อย ข. ไม่หุรหุราพุ่มเฟิอຍ ค. ตั้งใจปฏิบัติธรรมและศึกษาพระไตรปิฎกจนแตกฉาน ง. มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่	ความเข้าใจ				
วิเคราะห์คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของพระโสณะและพระอุตตระได้	27. การปฏิบัติตนในข้อใดที่แสดงให้เห็นถึงการนำคุณธรรมของพระโสณะและพระอุตตระไปใช้ในชีวิตประจำวัน ก. โค้กหมั่นให้ทานอยู่เสมอ ข. สัมผัสถืออยู่เสมอ ค. สไปรมีความกตัญญูต่อบิตามารดา	ประยุกต์ใช้				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน	ประเภท	ผลการ พิจารณา			ข้อเสนอแนะ
			+1	0	-1	
	ง โศกตาเป็นผู้ที่ไม่ย่อท้อและมีความ อดทนต่อความยากลำบาก					
วิเคราะห์ คุณธรรมที่ควร ถือเป็นแบบ อย่างของพระ โสณะและพระ อุตตระได้	28. พระโสณะและพระอุตตระตั้งใจปฏิบัติ ธรรม และศึกษาพระไตรปิฎกจนแตกฉาน สอดคล้องกับคุณธรรมที่ควรถือเป็น แบบอย่างในข้อใด ก. เป็นผู้วิจารณ์ญาณรอบคอบ ข. เป็นสาวกที่ดีของพระพุทธเจ้า ค. เป็นผู้มีขันติธรรมสูงยิ่ง ง. เป็นผู้มีความสามารถในการถ่ายทอด พระธรรม	วิเคราะห์				
เปรียบเทียบการ ดำเนินชีวิตและ คุณธรรมที่ควร ถือเป็นแบบอย่าง ของพระเจ้าอโศก มหาราชกับ พระโสณะและ พระอุตตระได้	29. พระเจ้าอโศกมหาราชกับพระโสณะและ พระอุตตระ มีหลักการดำเนินชีวิตและ คุณธรรมที่เหมือนกันอย่างไร ก. มีชีวิตที่เรียบง่ายชอบปลีกตัวตาม ลำพัง ข. ดำรงตนเป็นชาวพุทธที่ช่วยทำนุ บำรุงพระพุทธศาสนาให้รุ่งเรือง ค. เป็นผู้เคร่งครัดในระเบียบวินัย ง. มีวิธีถ่ายทอดความรู้่าอย่างมี ประสิทธิภาพ	วิเคราะห์				
เปรียบเทียบการ ดำเนินชีวิตและ คุณธรรมที่ควร ถือเป็นแบบอย่าง ของพระเจ้าอโศก มหาราชกับ พระโสณะและ พระอุตตระได้	30. “มีกลวิธีในการเผยแพร่ธรรม” เป็น คุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่างของศา สникชนตัวอย่างท่านใด ก พระอุบาลี ข พระโสณเถระและพระอุตตระ ค พระเจ้าอโศกมหาราช ง พระมหากัสสปะ	วิเคราะห์				
เปรียบเทียบการ ดำเนินชีวิตและ คุณธรรมที่ควร	31. การศึกษาศาสนิกชนตัวอย่างให้ประโยชน์ ในด้านใดมากที่สุด ก. เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการสอบ	ความเข้าใจ				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน	ประเภท	ผลการ พิจารณา			ข้อเสนอแนะ
			+1	0	-1	
ถือเป็นแบบอย่าง ของพระเจ้าอโศก มหาราชกับ พระโสณะและ พระอุตตระได้	<p>ข. เพื่อให้รู้จักบุคคลในสมัยพุทธกาล</p> <p>ค. เพื่อเปรียบเทียบชีวิตในสมัย พุทธกาลกับปัจจุบัน</p> <p>ง. นำข้อคิดที่ได้มาเป็นแบบอย่างในการ ดำเนินชีวิต</p>					
อธิบายเรื่องเล่า และข้อคิดจาก อัมพชาดกได้	<p>32. ในชาดกเรื่องอัมพชาดก เพราะเหตุใด อาจารย์จันทาลจึงยอมถ่ายทอวิชาเสก มะม่วงให้กับพราหมณ์หนุ่ม</p> <p>ก. สังเกตบุคลิกว่าเป็นคนดีมีศีลธรรม</p> <p>ข. พยายามเอาใจใส่และคอยรับใช้งาน บ้าน</p> <p>ค. พราหมณ์หนุ่มให้ค่าตอบแทนมาก</p> <p>ง. พราหมณ์หนุ่มช่วยขายมะม่วงทุกวัน</p>	ความเข้าใจ				
อธิบายเรื่องเล่า และข้อคิดจาก อัมพชาดกได้	<p>33. เพราะเหตุใดมนต์เสกมะม่วงของ พราหมณ์หนุ่มจึงเสื่อมลง</p> <p>ก. เพราะโกหกว่าไม่ได้เรียนมนต์มาจาก อาจารย์ผู้เป็นจันทาล</p> <p>ข. เพราะลืมนต์เสกมะม่วงเมื่อเวลา ผ่านไป</p> <p>ค. เพราะไม่ต้องการเสกมนต์อีกต่อไป</p> <p>ง. เพราะเสกมะม่วงด้วยความโลภ</p>	ความเข้าใจ				
วิเคราะห์ คุณธรรมและ ข้อคิดจากอัมพ ชาดกได้	<p>34. ข้อคิดที่ได้จากอัมพชาดกเกี่ยวข้องกับ เรื่องใด</p> <p>ก. ความกตัญญูทดแทนที่ รู้คุณคน</p> <p>ข. การรู้จักประหยัคมัธยัสถ์</p> <p>ค. ความซื่อสัตย์สุจริต</p> <p>ง. ความรักใคร่สามัคคี</p>	วิเคราะห์				
วิเคราะห์ คุณธรรมและ ข้อคิดจากอัมพ ชาดกได้	<p>35. เตมีตอบแทนคุณพ่อแม่ด้วยการเลี้ยงดู ท่าน การปฏิบัติตนดังกล่าวสอดคล้องกับ ข้อคิดในชาดกเรื่องใด</p> <p>ก. ตีตติรชาดก</p> <p>ข. อัมพชาดก</p>	ประยุกต์ใช้				

จุดประสงค์การเรียนรู้	แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน	ประเภท	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
			+1	0	-1	
	ค. ราโชวาทชาตก ง. มิตรวินทุกชาตก					
วิเคราะห์ คุณธรรมและ ข้อคิดจากอัมพ ชาตกได้	36.บุคคลใดนำข้อคิดที่ได้จากอัมพชาตกมา ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด ก. ขวัญตอบแทนคนที่มีคอยช่วยเหลือ ตน ข. แก้วช่วยคนแก่ข้ามถนน ค. แต้วบริจาคสิ่งของให้กับคนยากไร้ ง. เบลคอยช่วยเหลือเพื่อนที่มีทุกข์	ประยุกต์ใช้				
อธิบายเรื่องเล่า และข้อคิดจาก ตติตติรชาตกได้	37. จากการศึกษาตติตติรชาตก สิ่งที่น่าชื่นชม ตัวละคร ลิงและช้าง คือข้อใด ก. ความกตัญญู ข. การมีสัมมาทิฐิยอมรับผู้อาวุโส ค. ความจริงใจที่มีต่อเพื่อน ง. ความซื่อสัตย์	ความเข้าใจ				
อธิบายเรื่องเล่า และข้อคิดจาก ตติตติรชาตกได้	38. ข้อคิดที่ได้จากตติตติรชาตกเกี่ยวข้องกับ เรื่องใด ก. กตัญญูทเวที่ รู้คุณคน ข. เคารพนบน้อมต่อผู้เจริญด้วยวัยวุฒิ ค. รักใคร่สามัคคีกัน ง. เกรงใจซึ่งกันและกัน	วิเคราะห์				
วิเคราะห์ คุณธรรมและ ข้อคิดจากตติตติร ชาตกได้	39. เพราะเหตุใดคุณธรรมเรื่องการเคารพยำ เกรงตามลำดับอาวุโสจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทุก คนในสังคมควรยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ ก. จะได้มีชื่อเสียงและถูกยกย่อง ข. ผู้อาวุโสมีความรู้และเก่งกว่า ค. จะทำให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ง. ชีวิตจะได้เจริญรุ่งเรือง	วิเคราะห์				
วิเคราะห์ คุณธรรมและ ข้อคิดจากตติตติร ชาตกได้	40. การปฏิบัติตนในข้อใดที่แสดงให้เห็นถึง การนำข้อคิดที่ได้จากตติตติรชาตกไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน ก. ไท่ก้าเคารพคนที่มีฐานะ	ประยุกต์ใช้				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน	ประเภท	ผลการ พิจารณา			ข้อเสนอแนะ
			+1	0	-1	
	ข. ก็พอยกให้เพื่อนยอมรับตน ค. สัมให้ความเคารพผู้ที่อาวุโสกว่า ง. ดาวให้ย้ายอยู่ตามลำพังไม่ดูแล					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ภาคผนวก ง

การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

สุโขทัยธรรมมาธิราช

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	แผนมีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนและสัมพันธ์กัน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	การเขียนสาระสำคัญมีความถูกต้องครบถ้วนสัมพันธ์กับเนื้อหา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	เนื้อหา/สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	กิจกรรมสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	กิจกรรมมีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความสามารถและวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	กิจกรรมการเรียนรู้เน้นทักษะการคิดและสร้างความรู้ด้วยตนเอง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นกระบวนการกลุ่มและการลงมือปฏิบัติ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8	กิจกรรมมีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	สื่อ/แหล่งเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมและวัตถุประสงค์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	สื่อหลากหลายเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11	วิธีการวัดผลและเครื่องมือสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกิจกรรม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	แผนมีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนและสัมพันธ์กัน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	การเขียนสาระสำคัญมีความถูกต้องครบถ้วนสัมพันธ์กับเนื้อหา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	เนื้อหา/สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	กิจกรรมสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	กิจกรรมมีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความสามารถและวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	กิจกรรมการเรียนรู้เน้นทักษะการคิดและสร้างความรู้ด้วยตนเอง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นกระบวนการกลุ่มและการลงมือปฏิบัติ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8	กิจกรรมมีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	สื่อ/แหล่งเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมและวัตถุประสงค์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	สื่อหลากหลายเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11	วิธีการวัดผลและเครื่องมือสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกิจกรรม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	แผนมีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนและสัมพันธ์กัน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	การเขียนสาระสำคัญมีความถูกต้องครบถ้วนสัมพันธ์กับเนื้อหา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	เนื้อหา/สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	กิจกรรมสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	กิจกรรมมีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความสามารถและวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	กิจกรรมการเรียนรู้เน้นทักษะการคิดและสร้างความรู้ด้วยตนเอง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นกระบวนการกลุ่มและการลงมือปฏิบัติ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8	กิจกรรมมีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	สื่อ/แหล่งเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมและวัตถุประสงค์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	สื่อหลากหลายเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11	วิธีการวัดผลและเครื่องมือสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกิจกรรม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	แผนมีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนและสัมพันธ์กัน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	การเขียนสาระสำคัญมีความถูกต้องครบถ้วนสัมพันธ์กับเนื้อหา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	เนื้อหา/สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	กิจกรรมสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	กิจกรรมมีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความสามารถและวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	กิจกรรมการเรียนรู้เน้นทักษะการคิดและสร้างความรู้ด้วยตนเอง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นกระบวนการกลุ่มและการลงมือปฏิบัติ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8	กิจกรรมมีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	สื่อ/แหล่งเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมและวัตถุประสงค์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	สื่อหลากหลายเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11	วิธีการวัดผลและเครื่องมือสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกิจกรรม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ตารางวิเคราะห์จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและผังการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน ตามแนวคิด Anderson and Krathwohl
(Bloom's Revised Taxonomy)

จุดประสงค์ ตามแผนการจัดการเรียนรู้	พฤติกรรมการเรียนรู้					
	ความจำ	ความเข้าใจ	ประยุกต์ใช้	วิเคราะห์	ประเมินค่า	รวมข้อ
อธิบายประวัติการดำเนินชีวิตและคุณธรรมที่เป็น แบบอย่างของพระมหากัสสปะได้				(1) (2)		2
วิเคราะห์คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของ พระมหากัสสปะได้				(3)		1
อธิบายประวัติการดำเนินชีวิตและคุณธรรมที่เป็น แบบอย่างของพระอุบาลีได้		(4)				1
วิเคราะห์คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของ พระอุบาลีได้			(5) (6)			2
เปรียบเทียบการดำเนินชีวิตและคุณธรรมที่ควรถือเป็น แบบอย่างของพระมหากัสสปะกับพระอุบาลีได้	(8)		(7) (9)			3
อธิบายประวัติการดำเนินชีวิตและคุณธรรมที่เป็น แบบอย่างของอนาถปิณฑิกเศรษฐีได้		(11)		(10)		2
วิเคราะห์คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของอนาถ ปิณฑิกเศรษฐีได้			(13)	(12)		2
อธิบายประวัติการดำเนินชีวิตและคุณธรรมที่เป็น แบบอย่างของนางวิสาขาได้	(14) (15)	(16)				3
วิเคราะห์คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของนาง วิสาขาได้				(17)		1
เปรียบเทียบการดำเนินชีวิตและคุณธรรมที่ควรถือเป็น แบบอย่างของอนาถปิณฑิกเศรษฐีกับ นางวิสาขาได้	(18)			(19)		2

จุดประสงค์ ตามแผนการจัดการเรียนรู้	พฤติกรรมการเรียนรู้					รวมข้อ
	ความจำ	ความเข้าใจ	ประยุกต์ใช้	วิเคราะห์	ประเมินค่า	
อธิบายประวัติการดำเนินชีวิตและคุณธรรมที่เป็น แบบอย่างของพระเจ้าอโศกมหาราชได้		(22) (23)		(20) (21)		4
วิเคราะห์คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของ พระเจ้าอโศกมหาราชได้				(24)		1
อธิบายประวัติการดำเนินชีวิตและคุณธรรมที่เป็น แบบอย่างของพระโสณะและพระอุตตระได้	(25)	(26)				2
วิเคราะห์คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของ พระโสณะและพระอุตตระได้				(27) (28)		2
เปรียบเทียบการดำเนินชีวิตและคุณธรรมที่ควรถือเป็น แบบอย่างของพระเจ้าอโศกมหาราชกับ พระโสณะและพระอุตตระได้		(31)		(29) (30)		3
อธิบายเรื่องเล่าและข้อคิดจากอัมพชาดกได้		(32) (33)				2
วิเคราะห์คุณธรรมและข้อคิดจากอัมพชาดกได้			(35) (36)	(34)		3
อธิบายเรื่องเล่าและข้อคิดจากตติตติรชาดกได้		(37)		(38)		2
วิเคราะห์คุณธรรมและข้อคิดจากตติตติรชาดกได้			(40)	(39)		2
รวม						40

ผลประเมินของผู้เชี่ยวชาญพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบแต่ละข้อกับ
จุดประสงค์การเรียนรู้ IOC

ข้อที่	ผลการพิจารณา			รวม	ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
13	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
22	-1	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อที่	ผลการพิจารณา			รวม	ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
25	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
33	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
34	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
35	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
36	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
38	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
39	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
40	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (P)	แปลผล	ค่าอำนาจ จำแนก (r)	แปลผล	สรุปผลการ วิเคราะห์ข้อสอบ
1	0.58	ปานกลาง	0.42	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
2	0.52	ปานกลาง	0.42	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
3	0.48	ปานกลาง	0.24	จำแนกใช้ได้	ใช้ได้
4	0.36	ค่อนข้างยาก	0.36	จำแนกดี	ใช้ได้
5	0.76	ค่อนข้างง่าย	0.67	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
6	0.52	ปานกลาง	0.42	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
7	0.61	ค่อนข้างง่าย	0.48	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
8	0.52	ปานกลาง	0.30	จำแนกดี	ใช้ได้
9	0.52	ปานกลาง	0.18	จำแนกต่ำ	ต้องปรับปรุง
10	0.52	ปานกลาง	0.18	จำแนกต่ำ	ต้องปรับปรุง
11	0.64	ค่อนข้างง่าย	0.42	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
12	0.48	ปานกลาง	0.48	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
13	0.52	ปานกลาง	0.18	จำแนกต่ำ	ต้องปรับปรุง
14	0.24	ค่อนข้างยาก	0.48	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
15	0.79	ค่อนข้างง่าย	0.48	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
16	0.48	ปานกลาง	0.00	จำแนกไม่ได้	ต้องปรับปรุง
17	0.42	ปานกลาง	0.48	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
18	0.67	ค่อนข้างง่าย	0.61	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
19	0.61	ค่อนข้างง่าย	0.61	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
20	0.48	ปานกลาง	0.36	จำแนกดี	ใช้ได้
21	0.76	ค่อนข้างง่าย	0.55	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
22	0.64	ค่อนข้างง่าย	0.55	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
23	0.52	ปานกลาง	0.67	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
24	0.73	ค่อนข้างง่าย	0.36	จำแนกดี	ใช้ได้
25	0.55	ปานกลาง	0.12	จำแนกต่ำ	ต้องปรับปรุง

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (P)	แปลผล	ค่าอำนาจ จำแนก (r)	แปลผล	สรุปผลการ วิเคราะห์ข้อสอบ
26	0.58	ปานกลาง	0.30	จำแนกดี	ใช้ได้
27	0.79	ค่อนข้างง่าย	0.48	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
28	0.39	ค่อนข้างยาก	0.30	จำแนกดี	ใช้ได้
29	0.67	ค่อนข้างง่าย	0.36	จำแนกดี	ใช้ได้
30	0.45	ปานกลาง	0.18	จำแนกต่ำ	ต้องปรับปรุง
31	0.67	ค่อนข้างง่าย	0.48	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
32	0.64	ค่อนข้างง่าย	0.79	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
33	0.73	ค่อนข้างง่าย	0.73	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
34	0.58	ปานกลาง	0.67	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
35	0.67	ค่อนข้างง่าย	0.61	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
36	0.73	ค่อนข้างง่าย	0.48	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
37	0.67	ค่อนข้างง่าย	0.73	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
38	0.76	ค่อนข้างง่าย	0.42	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
39	0.55	ปานกลาง	0.24	จำแนกใช้ได้	ใช้ได้
40	0.45	ปานกลาง	0.30	จำแนกดี	ใช้ได้
คะแนนสูงสุด เท่ากับ 37			คะแนนต่ำสุด เท่ากับ 12		
คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 23.15			ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 5.50		
ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.72					

ภาคผนวก จ

การวิเคราะห์ข้อมูล

มหาวิทยาลัยสุรินทร์

สุรินทร์วิทยาคาร

คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 เทคนิคจิกซอว์ เรื่อง การดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา คะแนนเต็ม 30 คะแนน

คนที่	คะแนนผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน	คะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียน
1	15	23
2	14	20
3	15	24
4	20	27
5	19	26
6	14	22
7	17	24
8	18	26
9	21	29
10	20	27
11	20	26
12	17	25
13	15	23
14	16	24
15	16	23
16	14	21
17	22	29
18	19	26
19	19	25
20	18	23
21	13	20
22	14	22
23	18	25

คนที่	คะแนนผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน	คะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียน
24	16	26
25	23	29
26	17	24
27	18	25
28	21	27
29	20	25
30	14	21
31	16	24
32	19	26
33	22	29
34	20	25
35	19	26
36	20	28
37	15	23
38	18	25
39	19	27
40	21	28
ผลรวม	712	998
\bar{X}	17.80	24.95
S.D.	6.98	5.89

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อสกุล	นางสาวรุ่งทิวา ถาจาจัน
วัน เดือน ปี เกิด	9 กรกฎาคม 2534
สถานที่เกิด	อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร
ที่อยู่ปัจจุบัน	ครุศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี พ.ศ. 2558
ประวัติการศึกษา	โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎ์ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา
ประวัติการทำงาน	ครู วิทยฐานะชำนาญการ

